

DE HOOFDSOM VAN DE PRAKTIKALE GELOOFSLEER

Engelse titel, 1ste uitgave, 1692:
A Body of Practical Divinity

DERDE DEEL

De ellendekennis; het geloof, en de sacramenten

Door

THOMAS WATSON

STICHTING GIHONBRON
MIDDELBURG
2003

INHOUD

DE KENNIS VAN ZONDE EN ELLENDE

1. De onbekwaamheid van de mens om de wet te onderhouden
2. Over de trappen in de zonde
3. Wat de straf op de zonde is

DE WEG DER ZALIGHEID

4. Het geloof
5. De bekering

HET NAARSTIG GEBRUIK VAN DE GENADEMIDDELEN

6. De uitwerking van het Woord van God
7. De Heilige Doop
8. Het Heilig Avondmaal des Heeren

9. HET GEBED

1. DE ONBEKWAAMHEID VAN DE MENS OM DE WET TE ONDERHOUDEN

82 Vraag. *Is enig mens bekwaam om volkomen de geboden Gods te houden?*

Antwoord. ***Geen enkel mens, sedert de val, is in dit leven bekwaam, om volkomen de geboden Gods te houden, Pred. 7:20; 1 Joh. 1:8, 10; Gal. 5:17; maar overtreedt dezelve dagelijks met gedachten, woorden en daden, Gen. 6:5; 8:21; Rom. 3:9-20; Jak. 3:2, 13.***

Is een mens in staat de geboden des HEEREN volkomen te houden?

Geen enkel mens is sedert de val in dit leven in staat om de geboden des HEEREN volkomen te houden, maar hij overtreedt ze dagelijks in gedachten, woorden en werken. "Want wij struikelen allen in vele", Jakobus 3:2. In de oorspronkelijke staat der rechtheid was de mens begiftigd met bekwaamheid om de hele zedelijke wet te onderhouden. Hij bezat gerechtigheid van hart, heiligheid van wil en volmaaktheid van vermogens. Een kopie van Gods wet was in zijn hart geschreven; zodra de HEERE iets gebod, gehoorzaamde hij. Zoals een sleutel past in het slot van alle zalen en die kan openen, zo bezat Adam een vermogen om al Gods geboden te gehoorzamen. Adams gehoorzaamheid spoorde zodanig met de zedelijke wet als een secure zonnwijzer exact met de zon meedraait. In de staat der rechtheid was de mens als een zuiver gestemd orgel, hij was in liefelijke overeenstemming met de wil van God. Hij was evenals de engelen met heiligheid versierd, maar niet zoals de engelen bevestigd in heiligheid. Hij was heilig, maar veranderlijk; hij viel uit zijn zuivere reinheid en wij met hem.

De zonde heeft de haarlok van de oorspronkelijke gerechtigheid waarin onze kracht was gelegen, afgesneden. Dat bracht in onze ziel matheid en zwakheid en heeft ons zodanig ontkracht dat wij nooit hersteld zullen worden in onze volkomen kracht vóór we onsterfelijkheid zullen aandoen.

Wat ik thans moet aantonen, is *dat wij niet volkomen gehoorzaam kunnen zijn aan de wet der zeden.*

1. De staat van een onbekeerd mens is zodanig dat hij geen enkele van Gods geboden volkomen kan houden. Hij zou evengoed de sterren kunnen aanraken of de oceaan kunnen omspannen als nauwkeurig de wet gehoorzamen. Een onbekeerd iemand kan geen geestelijke daden doen. Hij kan niet in de Geest bidden, hij kan niet door het geloof leven, hij kan geen godsdienstplicht verrichten uit liefde tot die plicht en als hij geen plicht geestelijk kan verrichten, kan hij dat nog veel minder volmaakt. Dat een natuurlijk mens de wet der zeden niet volkomen kan gehoorzamen, is immers duidelijk.

a. Omdat hij geestelijk dood is, Éfeze 2:1. Hoe kan iemand die dood is, de geboden van God volkomen houden? Een dode is niet in staat om te werken. Een zondaar draagt de tekenen van de dood in zich. Hij heeft geen gevoel, hij heeft geen gevoel van het kwaad der zonde, ook niet van Gods heiligheid en waarheid. Daarom staat er dat hij ongevoelig is, Éfeze 4:19. Hij heeft ook geen kracht, Romeinen 5:6. Wat voor vermogen heeft een dode? Een natuurlijk mens heeft geen kracht om zichzelf te verloochenen, of om een verzoeking te weerstaan. Hij is dood en kan een dode de wet der zeden onderhouden?

- b. Een natuurlijk mens kan geen enkele van Gods geboden volkomen houden, omdat hij "in ongerechtigheid geboren is" en ook in de zonde leeft, Psalm 51:7. "Hij drinkt het onrecht in als water", Job 15:16. Al het gedichtsel van zijn gedachten is boos, alleen maar boos, Genesis 6:5. De minste zondige gedachte is een verbreken van de koninklijke wet; en als er gebreken zijn, kan er geen volkomenheid zijn. Evenmin als een natuurlijk mens de kracht heeft om de wet der zeden te onderhouden, zo heeft hij ook de wil niet. Hij is niet slechts dood, maar erger dan dat. Een dode doet geen kwaad, maar het dood-zijn in de zonde gaat gepaard met een leven van verzet tegen de Heere. Een natuurlijk mens kan de wet niet alleen niet onderhouden door zwakheid, maar hij overtreedt die ook willens. "Maar wij zullen ganselijk doen al hetgeen uit onzen mond is uitgegaan, rokende aan Melecheth des hemels", Jeremia 44:17.

2. Evenals een onbekeerd mens de wet der zeden niet volkomen kan houden, kan ook een bekeerd mens dat niet. "Voorwaar, er is geen mens rechtvaardig op aarde, die goed doet en niet zondigt", Prediker 7: 20, ja, die niet zondigt als hij goed doet! In de beste werken van een rechtvaardig mens is iets wat verdoemelijk is, als de Heere het zou wegen in de weegschaal van Zijn recht. Helaas, wat zijn de plichten van zo iemand bevlekt! Hij kan niet bidden zonder dat zijn gedachten afdwalen en niet geloven zonder te twijfelen. "Want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet", Romeinen 7:18. In het Grieks staat: "Hoe ik het volkomen moet doen, vind ik niet." Paulus, die toch een heilige van groot formaat was, kon beter "willen" dan "volbrengen".

Maria vroeg waar men Christus gelegd had, zij had Hem wel willen wegdragen, maar zij had daar geen kracht voor. Zo hebben degenen die bekeerd zijn, de wil om Gods wet volkomen te gehoorzamen, maar het ontbreekt hun aan kracht; hun gehoorzaamheid is zwak en ziekelijk. Het doel waarop zij zich richten, is volmaakte heiligheid, maar ofschoon zij het goede doel in het oog hebben en zij wel doen wat ze kunnen, bereiken zij het doel niet. "Want het goede dat ik wil, doe ik niet", Romeinen 7:19. Een christen die de Heere dient, is net als een veerman die de riemen krachtig hanteert en hard roeit, maar die gehinderd wordt door een windvlaag die hem weer terug drijft. Zo zegt Paulus ook: "Het goede dat ik wil, doe ik niet", ik word teruggedreven door verzoeking. Welnu, als er enig gebrek in iemands gehoorzaamheid is, kan hij geen volmaakte volbrenger van Gods wet zijn. De gehoorzaamheid van de maagd Maria was niet volmaakt, zij had het bloed van Christus nodig om haar tranen af te wassen. Aäron moest verzoening doen voor het altaar, om daarmee aan te geven dat er smetten kleven aan het heiligste offer en dat het nodig is daar verzoening voor te doen, Exodus 29:37.

Vraag. *Als de mens het vermogen niet heeft om de hele wet der zeden te onderhouden, waarom eist de Heere het dan van hem? Is dat wel rechtvaardig?*

Antwoord: Al heeft de mens het vermogen om te gehoorzamen verloren, dan is God Zijn recht niet verloren om te bevelen. Als een heer zijn knecht geld toevertrouwt om dat te beleggen en die knecht gaat er slordig mee om, mag die heer het dan niet rechtvaardig opeisen? De Heere heeft ons het vermogen gegeven de wet der zeden te onderhouden, wat wij door het heulen met de zonde verloren hebben. En mag de Heere dan nog niet om volmaakte gehoorzaamheid vragen, of in het geval van in gebreke blijven rechtvaardig ons straffen?

Vraag. *Waarom laat de Heere zo'n onbekwaamheid in de mens om de wet te onderhouden blijven?*

Antwoord: Hij doet dat om ons te vernederen. De mens is een zichzelf verheffend schepsel en als hij maar iets van waarde in zich heeft, is hij geneigd hoogmoedig te worden. Maar als hij zijn gebreken en tekortkomingen leert zien en hoe ver hij verwijderd is van de heiligheid en de volmaaktheid die Gods wet eist, gaan de veren van zijn hoogmoed wel omlaag en komen in het stof te liggen. Hij weent over zijn onbekwaamheid, hij schaamt zich over de vlekken van zijn melaatsheid; hij zegt met job: "Ik verfoei mij in stof en as."

De Heere laat deze onbekwaamheid in ons blijven, opdat wij de toevlucht tot Christus zouden nemen om vergeving te ontvangen voor onze gebreken en om onze beste werken te besprengen met Zijn bloed. Als iemand inziet dat hij volmaakte gehoorzaamheid aan de wet verschuldigd is, maar niets heeft om te betalen, doet hem dat tot Christus vluchten dat Die voor hem al de eisen van de wet zal volbrengen en hem in het gerechtshof zal vrij verklaren.

Eerste gebruik, *tot verootmoediging*.

Ziehier, een zaak van verootmoediging vanwege de val in Adam. In de staat der rechtheid waren wij volmaakt heilig; ons verstand was gekroond met kennis en onze wil zwaaide als een koningin de scepter in vrijheid, maar nu kunnen wij wel zeggen: "De kroon onzes hoofds is afgevallen", Klaagliederen 5:16. Wij hebben het vermogen dat ons was ingeschapen, verloren. Als wij terugzien op onze oorspronkelijke heerlijkheid, toen wij blonken als engelen op aarde, dan mogen wij Jobs woorden wel in de mond nemen: "Och, of ik ware, gelijk in de vorige maanden", Job 29:2. O, dat het was met ons zoals eerst, toen er geen vlek was op onze reine natuur, toen er een volkomen overeenstemming was tussen Gods wet en de wil van de mens! Maar, ach, wat is het toneel veranderd, onze kracht heeft ons verlaten, wij zetten elke stap verkeerd, wij komen in elk gebod tekort. Onze dwergachtige gestalte raakt niet aan de verhevenheid van de wet Gods: wij falen in onze gehoorzaamheid en in dat falen overtreden wij. Dit moest ons in diepe rouw doen gaan en ons aller ziel moest druipen van droefheid.

Tweede gebruik, *tot weerlegging van dwalingen*.

1. Hier worden de Arminianen veroordeeld, die het heftig opnemen voor een vermogen in de wil. Zij beweren dat zij de wil hebben om zichzelf te behouden. Maar van nature missen wij niet alleen het vermogen, maar ook missen wij de wil tot het goede, Romeinen 5:9. De wil is niet alleen vol zwakheid, maar ook vol opstand. "Israël heeft Mijner niet gewild", Psalm 81:12. De wil steekt het vaandel van verzet tegen God uit. Degenen die het hebben over een onafhankelijk vermogen in de wil, vergeten dat "het God is, Die beide het willen en het werken in ons werkt", Filippenzen 2:13. Als het vermogen in de wil van de mens ligt, waarom is het dan nog nodig dat God het willen in ons werkt? Als de lucht onszelf licht kan geven, waarom is het dan nog nodig dat de zon schijnt?

Degenen die het hebben over een vermogen in de natuur en over hun eigen bekwaamheid om zichzelf te behouden, brengen de verdiensten van Christus in diskrediet. Dan mag ik wel zeggen, zoals er in Galaten 5:4 staat: "Christus is hun ijdel geworden."

Degenen die het vermogen van de wil aanvoeren in zaken betreffende de zaligheid en niet de helende genade van Christus, brengen zichzelf absoluut onder het verbond der werken.

Ik zou hen willen vragen: "Kunnen zij de wet der zeden volkomen houden?" *Malum oriturex quolibet defectu. Het kwaad komt voort uit elk gebrek.* Als er ook maar het minste gebrek in hun gehoorzaamheid is, zijn ze verloren. De wet des HEEREN brengt

hen om één zondige gedachte onder de vloek en de rechtvaardigheid Gods veroordeelt hen. Vervloekt zij de hoogmoed van hen die het opnemen voor het vermogen in de natuur, alsof zij door hun eigen aangeboren bekwaamheid een gebouw zouden kunnen oprichten, waarvan de top aan de hemel zou kunnen reiken!

2. Het veroordeelt die mensen die zich beroemen op volmaaktheid, die volgens dat principe al Gods geboden volmaakt kunnen houden. Ik zou zulke mensen wel willen vragen of er op geen enkel moment een ijdele gedachte in hun binnenste is opgekomen. Als dat wel zo is, zijn zij niet volmaakt. De maagd Maria was ook niet volmaakt. Hoewel haar *baarmoeder* door de overschaduw van de Heilige Geest rein was, was haar *ziel* toch niet volmaakt. Christus veronderstelt stilzwijgend een gebrek in haar, Lukas 2:49. En zijn zulke mensen nog volmakter dan de gezegende maagd? Degenen die volmaakt zijn, behoeven nooit zonden te belijden. David heeft wel zonde beleden en Paulus heeft ook zonde beleden, Psalm 32:5; Romeinen 7:25. Maar zulke mensen zijn David en Paulus voorbijgestreefd. Zij zijn volmaakt, zij zondigen nooit en waar geen overtredingen zijn, waarom moet men dan zonde belijden? Vervolgens, als zij volmaakt zijn, behoeven zij geen vergeving te vragen. Zij kunnen betalen wat zij aan Gods recht schuldig zijn, waarom moeten zij dan nog bidden "Vergeef ons onze schulden?" O, dat de duivel toch mensen zo vast in slaap kan wiegen en hen van volmaaktheid kan laten dromen! Brengen zij daartegenin: "Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen", Filippenzen 3:15? Volmaaktheid betekent daar oprechtheid. De Heere is het beste in staat Zijn eigen Woord uit te leggen. Hij noemt oprechtheid "volmaaktheid". "Een volmaakt en oprecht man", Job 1:8, (Engelse vertaling). Maar wie is er geheel volmaakt? Iemand die vol zwakheden is, kan dan evengoed wel zeggen dat hij gezond is als iemand vol zonden kan zeggen dat hij volmaakt is.

Derde gebruik, *tot bemoediging van hen die bekeerd zijn*.

Hoewel u in uw gehoorzaamheid telkens faalt en de wet der zeden niet nauwkeurig kan onderhouden, wees daarom niet moedeloos.

Vraag. *Welke troost kan men dan iemand die bekeerd is, geven temidden van zijn gebreken en onvolkomenheden in zijn gehoorzaamheid?*

Antwoord. Dat een gelovige niet onder het verbond der werken is, maar onder het genadeverbond. Het verbond der werken eist volmaakte, persoonlijke en eeuwigdurende gehoorzaamheid, maar in het verbond der genade brengt God matigingen aan; Hij is met minder tevreden dan Hij in het verbond der werken eist.

- a. In het verbond der werken eiste God volmaaktheid in trappen, in het genadeverbond aanvaardt Hij volmaaktheid in delen. In het eerste eiste Hij volmaaktheid van werken, in het tweede aanvaardt Hij oprecht geloof. In het verbond der werken eiste God van ons dat wij zonder zonde zouden leven; in het genadeverbond aanvaardt Hij onze strijd tegen de zonde.
- b. Hoewel een christen in eigen persoon geen van Gods geboden kan volbrengen, heeft Christus echter, als de Borg in zijn plaats de wet voor hem vervuld. En God aanvaardt de gehoorzaamheid van Christus die volmaakt is, waarmee voldaan is aan die gehoorzaamheid die onvolmaakt is. Aangezien Christus een vloek geworden is voor de gelovigen, is uit alle vloeken van de wet de angel verwijderd.
- c. Hoewel een christen de geboden des HEEREN niet kan houden om daarmee te voldoen, keurt ze wel goed.

Vraag. *Hoe kan dat?*

Antwoord.

1. Hij geeft zijn volle toestemming aan en instemming met de wet van God. "De wet is heilig en rechtvaardig en goed", Romeinen 7:12; hier is toestemming in *het verstand*. "Ik stem de wet toe", vers 16: hier is toestemming in *de wil*.
2. Een christen is bedroefd dat hij de geboden niet volmaakt kan houden. Als hij in gebreke blijft, weent hij. Hij is niet boos op de wet omdat die zo streng is, maar hij is boos op zichzelf omdat hij zo tekort komt.
3. Hij verlustigt zich met een voldaan gevoel in de wet. "Want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar den inwendigen mens", Romeinen 7:22. In het Grieks staat er: "Ik vind er genoeg in". "Hoe lief heb ik Uw wet", Psalm 119:97. Hoewel een christen Gods wet niet kan houden, heeft hij Zijn wet toch lief. Hoewel hij God niet volmaakt kan dienen, dient hij Hem toch gewillig.
4. Het is zijn hartenwens om naar al Gods geboden te wandelen. "Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren", Psalm 119:5. Hoewel zijn kracht hem begeeft, slaat toch zijn pols.
5. Hij tracht werkelijk Gods wet volmaakt te gehoorzamen en waar hij in gebreke blijft, vlucht hij tot het bloed van Christus om zijn gebreken te vervullen. Zijn hartenwens en zijn reële poging beschouwt de Heere als volmaakte gehoorzaamheid. "Want indien tevoren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zo is iemand aangenaam", 2 Korinthe 8:12. "Doe Mij uw stem horen, want uw stem is zoet", Hooglied 2:14.

Hoewel de gebeden van de oprechten met zonde vermengd zijn, ziet de Heere echter dat zij beter wensten te bidden. Hij trekt het onkruid van tussen de bloemen uit; Hij ziet het geloof en verdraagt de gebreken. Hoewel de gehoorzaamheid van Gods kinderen de volmaaktheid van de wet niet haalt, maar omdat er toch oprechtheid in is en de verdiensten van Christus er mee vermengd zijn, wordt zij toch genadig aanvaard. Als de Heere de pogingen tot volmaakte gehoorzaamheid ziet, neemt Hij dat gunstig van ons op, evenals een vader die een brief van zijn kind krijgt, deze helemaal goed opneemt, hoewel er vlekken in staan en taalfouten. O, wat liggen er een vlekken op onze heilige verrichtingen, maar het behaagt de Heere die alle goed op te nemen. Hij zegt dan: "Het is Mijn kind en het zou het beter willen doen als het kon, Ik zal het aanvaarden."

2. Over de trappen in de zonden

83 Vraag. *Zijn alle overtredingen van de Wet even hatelijk?*

Antwoord. ***Sommige zonden zijn in zichzelf en door oorzaak van een ieders verzwareningen, in het aanschijn Gods hatelijker dan andere, Ezech. 8:6, 13, 15; 1 Joh. 5:16; Ps. 78:17, 32, 56.***

Sommige zonden zijn op zichzelf en om verschillende verzwareningen hatelijker in Gods oog dan andere. "Daarom die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde", sprak Jezus tot Pilatus, Johannes 19:11. De stoïcijnse filosofen beweerden dat alle zonden gelijk waren, maar deze Schriftplaats toont duidelijk dat er een gradueel verschil is in zonden: sommige zijn groter dan andere, sommige zijn "zeer zwaar", Genesis 18:20 en andere "roepende zonden". Iedere zonde heeft een stem, maar sommige zonden roepen. Evenals sommige ziekten erger zijn dan andere en sommige giften zwaarder dan andere, zo zijn ook sommige zonden snoder. "Gijlieden hebt erger gedaan dan uw vaders, Gij hebt het meer verdorven dan zij", Jeremia 16:12; Ezechiël 16:47.

Sommige zonden hebben een zwarter aanzien dan andere: de munt van de koning vervalsen is verraad, maar een aanslag op zijn persoon doen is hoogverraad. Een ijdele gedachte is zonde, maar een godslasterlijk woord is een groter zonde. Dat sommige zonden groter zijn dan andere, blijkt uit het volgende:

1. Omdat er verschil was in de offers onder de wet: het zondoffer was groter dan het schuldoffer.
2. Omdat sommige zonden niet meer zoals andere vergeven kunnen worden, daarom moeten die erger zijn, bijvoorbeeld de lastering tegen de Heilige Geest, Matthéüs 12:31.
3. Omdat op sommige zonden een groter mate van straf volgt dan op andere. "Daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen", Matthéüs 23: 14. "Zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen?" De Heere zou de een niet strenger straffen dan de ander, als zijn zonde niet groter was. Het is wel waar dat alle zonden even ergerlijk zijn met betrekking tot het Voorwerp, de oneindige God, tegen Wie men de zonde begaat, maar anderszins zijn alle zonden niet even gruwelijk. Bij sommige zonden zijn de omstandigheden bloediger; die zijn als de verf van wol om die een donkerder kleur te geven.

Van welke zonden kan men zeggen dat zij groter schuld in zich hebben?

1. Zulke zonden die begaan zijn zonder dat er aanleiding toe is, bijvoorbeeld als iemand vloekt en woedend is, terwijl er geen aanleiding toe is. Hoe minder er aanleiding is tot zonde, hoe groter de zonde zelf is.
2. Zulke zonden zijn erger die moedwillig begaan worden. Onder de wet was er geen offer voor zonden die "met opgeheven hand" gedaan werden, Numeri 15:30.

Vraag. *Wat is die zonde "met opgeheven hand" die de zonde vergroot en verzwaart en met meer schuld samengaagt?*

Antwoord. Met "opgeheven hand" zondigen is zondigen tegen licht en beter weten, tegen een verlichte consciëntie. "Zij zijn onder de wederstevens des lichts", Job 24:13.

De consciëntie staat dan als de cherubim met een vlamvend zwaard in de hand om de zondaar te weerhouden, maar hij wil toch zondigen. Heeft Pilatus niet tegen zijn overtuiging gezondigd, als met een opgeheven hand, toen hij Christus veroordeelde? Hij wist dat de Joden Hem door nijdigheid hadden overgeleverd, Matthéus 27:18. Hij heeft beleden, dat hij geen schuld in Hem vond, Lukas 23:14. Zijn eigen vrouw zond iemand tot hem om te zeggen: "Heb toch niet te doen met dien Rechtvaardige", Matthéus 27:19. Echter, ondanks dit alles sprak hij het oordeel des doods over Christus uit. Hij zondigde moedwillig, tegen een verlichte consciëntie. Als men onwetend zondigt, verzacht en vermindert dat de schuld enigszins. "Indien Ik niet gekomen ware en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde", Johannes 15:22, dat wil zeggen: dan was hun zonde niet zo groot geweest. Maar als men zondigt tegen licht en overtuiging, vergroot dat iemands zonden. Zulke zonden maken diepe wonden in de ziel: andere zonden brengen wel bloed tevoorschijn, maar deze doorsteken het hart.

Vraag. *Op hoeveel manieren kan iemand tegen licht en beter weten in zondigen?*

- (1) Als men zo leeft dat men zijn plichten geheel verwaarloost. Men weet wel dat het een plicht is het Woord te lezen, maar toch laat men de Bijbel als een roestige wapenrusting aan de kant liggen en maakt er zelden gebruik van. Men is ervan overtuigd dat het een plicht is in zijn gezin te bidden, maar toch kunnen er dagen en maanden voorbijgaan en de Heere hoort niets van hen. Men noemt God Vader, maar men vraagt nooit om Zijn zegen. Het verwaarlozen van het gebed in het gezin neemt als het ware het dak van iemands huis af en baant de weg voor een vloek die op zijn tafel neerdaalt.
- (2) Als iemand in dezelfde zonden leeft die hij in anderen veroordeelt. "Want gij, die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen", Romeinen 2:1. Net als Augustinus van Seneca verhaalde: "Hij schreef tegen bijgeloof, maar hij aanbad die afgodsbeelden die hij in anderen bestrafte." Iemand veroordeelt, bijvoorbeeld een ander dat hij te haastig oordeelt, maar leeft ook in dezelfde zonde. Een baas bestrafte zijn leerjongen over vloeken en hij vloekt zelf ook! De snuiters in de tabernakel waren van zuiver goud. Zij die de ondeugden van anderen bestraffen en trachten te weren, moeten toch zeker zelf vrij zijn van die zonden. De snuiter moest van goud zijn!
- (3) Als iemand zondigt na geloften gedaan te hebben. "O, God op mij zijn Uw geloften", Psalm 56: 13. Een gelofte is een godsdienstige belofte die men de Heere doet, om zich aan hem te wijden. Een gelofte is niet slechts een "bedoeling", maar een belofte. Ieder die een gelofte doet, maakt zichzelf een schuldenaar, die verbindt zich op een plechtige wijze aan de Heere. Welnu, als men na een gelofte zondigt, een gelofte aan de Heere, en dan zijn ziel aan de duivel geeft, moet dat toch zeker tegen de klaarste overtuiging zijn.
- (4) Als iemand zondigt tegen raadgevingen, vermaningen en waarschuwingen, kan hij geen onwetendheid als verontschuldiging aanvoeren. De bazuin van het Evangelie heeft in zijn oren geklonken en de terugtocht is geblazen om hem van zijn zonden terug te roepen. Men heeft hem zijn ongerechtigheid aangezegd toen hij in het kwade leefde en zich ophield in slecht gezelschap, maar toch wilde hij zich in de zonde begeven. Dat is tegen overtuiging in zondigen; dat verzwaart de zonde en het is als een gewicht dat in de weegschaal wordt gelegd om zijn zonde des te zwaarder te doen wegen. Als er in de zee een baken geplaatst wordt om als waarschuwing te dienen dat er zandbanken en rotsen op die plaats liggen en als een zeeman daar toch gaat varen en zijn schip scheurt open, is dat vermetelheid en als hij schipbreuk lijdt, wie zal het dan leed doen?

- (5) Als iemand zondigt tegen nadrukkelijke oordeelsaankondigingen en bedreigingen. De Heere heeft getoornd en gedreigd tegen zulke zonden. "Voorzeker zal God, ... verslaan den harigen schedel desgenen die in zijn schulden wandelt", Psalm 68:22. Al zet de Heere de punt van Zijn zwaard op de borst van de zondaar, hij gaat toch door met zondigen. Hij verlustigt zich meer in het genot van de zonde dan dat de bedreigingen hem verschrikken. Evenals de leviathan belacht hij de drilling der lans, Job 41:20. Ja, hij spot met Gods dreigementen. "Dat Hij haaste, dat Hij Zijn werk bespoedige, opdat wij het zien", Jesaja 5:19, wij hebben al vaak gehoord wat de Heere van plan is te doen en van het komende oordeel, wij willen het graag wel eens zien. Als men ziet dat God het vlammend zwaard van Zijn dreigementen zwaait en zich toch sterk maakt om te zondigen, is dat een verzwarende van de zonde tegen licht en beter weten in.
- (6) Als iemand zondigt onder bezoeken. De Heere dondert niet alleen door bedreigingen, maar Hij laat ook Zijn donderslagen neervallen. Hij brengt oordelen over iemand zodat hij zijn zonde in die straf kan lezen en toch gaat hij door met zondigen. Zijn zonde was bijvoorbeeld onreinheid, waardoor hij zowel zijn krachten als zijn vermogen verspilde. Stel dat hij een aanval van beroerte heeft gekregen en toch wil hij de liefde tot de zonde houden, terwijl hij de smarten van de zonde ondervindt. Dat is zondigen tegen overtuiging in. "Als men hem benauwde, zo maakte hij des overtredens tegen de HEERE nog meer; dit was de koning Achaz", 2 Kronieken 28:22.
- (7) Het maakt de zonde groter als men zondigt tegen een verlichte consciëntie. De zonde is dan vol opstand. Men kan dan geen reden opgeven voor de zonden, voert ook geen verweer aan voor zijn zonden, maar men is toch besloten de ongerechtigheid vast te houden. *Voluntas est regula et mensura actionis*. "De wil is de regel en maatstaf voor het handelen." Hoe meer van de wil er in de zonde ligt, hoe groter de zonde. "Maar wij zullen naar onze gedachten wandelen", Jeremia 18:12. Hoewel in elke stap de dood en de hel zijn, zullen we toch onder het vaandel van satan marcheren. Wat de zonde van de gevallen engelen zo groot maakte, was het feit dat zij moedwillig was. Zij hadden in hun binnenste geen onwetendheid, geen driften om hen aan te vuren, er was geen verzoeker om hen te verleiden, maar zij zondigden als rebellen, naar eigen keuze.
- (8) De zonde tegen licht en beter weten in gaat gepaard met verwerping en verachting van God. Het is erg als een zondaar God vergeet, maar het is erger dat hij Hem veracht. "Waarom lastert de goddeloze God", Psalm 10:13. Een verlicht zondaar weet dat hij door zijn zonde de Heere beledigt en vertoornt, maar het deert hem niet of hij de Heere behaagt of niet, hij wil in zijn zonden blijven. Daarom staat er van zo iemand dat hij God smaadt. "Maar de ziel die iets zal gedaan hebben met opgeheven hand, die smaadt den HEERE", Numeri 15:30. Iedere zonde wekt Gods ongenoegen op, maar de zonden tegen een verlichte consciëntie smaden de Heere. Als men de autoriteit van een vorst minacht, doet men hem smaadheid aan. De zonde tegen een verlichte consciëntie gaat gepaard met onbeschaamdheid. Vrees en schaamte zijn dan uitgebannen, de sluier van ingetogenheid wordt afgelegd. "De verkeerde weet van geen schaamte", Zefanja 3:5. Judas wist dat Christus de Messias was; hij was daarvan overtuigd door een stem uit de hemel en door de wonderen die Hij verrichtte en toch ging hij onbeschaamd met zijn verraad door, zelfs toen Christus zei: "Die de hand met Mij in den schotel indoopt, die zal Mij verraden", en hij wist dat Christus hem bedoelde. Dus toen hij zijn verraad ging uitvoeren en Christus het "wee" over hem uitsprak, ging hij ondanks dat toch door met zijn verraad., Lukas

22:22. Dus als men moedwillig zondigt, tegen een verlichte consciëntie in, geeft dat de zonde een karmozijnrode kleur en maakt ze groter dan andere zonden.

3. Zulke zonden zijn schuldiger dan andere als men daarin door blijft gaan. Doorgaan in de zonde is vergroten van de zonde. Wie een samenzwering smeedt, maakt zich daardoor een groter zondaar. Het hoofd van sommigen is als het munthuis van de duivel, een werkplaats van ondeugd. "Vinders van kwade dingen", Romeinen 1:30. Sommigen vinden nieuwe vloeken uit, anderen nieuwe valstrikken. Zo waren ook die stadhouders die een ordonnantie tegen Daniël uitvonden en die de koning zo ver kregen dat hij die ondertekende, Daniël 6:9.

4. Die zonden zijn groter die voortkomen uit een geest van vijandschap. Heiligheid te haten is duivels. Het is een zonde als men genade mist, maar het is erger als men genade haat. In de natuur zijn er dingen die niet samen kunnen gaan, bijvoorbeeld de wijnstok en de laurier. Sommigen hebben een afkeer van de Heere vanwege Zijn heiligheid. "Laat den Heilige Israëls van ons ophouden", Jesaja 30:11. Als het in de macht van zondaren zou liggen, zouden zij God niet alleen willen onttronen, maar Hem vernietigen. Als zij het konden klaarspelen, dan zou God niet langer God zijn. Zo wordt de zonde tot een groter hoogte opgevoerd.

5. Die zonden zijn van groter zwaarte die vermengd zijn met ondankbaarheid. God kan vooral niet verdragen dat Zijn goedheid wordt veracht. Zijn barmhartigheid wordt gezien in het zo lang verdragen van mensen, door hen door Zijn dienaren en Zijn Geest te lokken om zich met Hem te verzoenen, door hen te kronen met zoveel tijdelijke zegeningen. En als men al deze liefde misbruikt - als God de maat van Zijn barmhartigheid heeft volgemaakt en de mens maakt de maat van de zonde vol - is dat hooggaande ondankbaarheid en kleurt dat hun zonden nog donkerder karmozijnrood. Er zijn er die door barmhartigheid nog erger worden. Aelian zegt dat de gier ziek wordt van parfum. Zo trekt een zondaar het kwade uit de zoete geur van Gods barmhartigheid. De Engelse kronieken vermelden van een zekere Parry, dat koningin Elisabeth hem gratie verleende toen hij ter dood veroordeeld was, maar die nadat hij gratie gekregen had, een samenzwering smeedde om de koningin te doden. Zo gaan sommigen net eender om met God. Hij verleent hun Zijn barmhartigheid en zij smeden een samenzwering tegen Hem. "Ik heb kinderen groot gemaakt en verhoogd; maar zij hebben tegen Mij overtreden, Jesaja 1:2. De Atheners hebben Themistocles uit hun stad verbannen in ruil voor de goede diensten die hij hun had bewezen. In een fabel beet de slang die bevroren was degene die hem warmte had gegeven. Zonden begaan tegen barmhartigheid zijn zeker schuldiger!

6. Die zonden zijn schuldiger dan andere die met vermaak begaan zijn. Een kind van God kan een zonde doen als hij erdoor overvallen wordt, of tegen zijn wil. "Het kwade dat ik niet wil, dat doe ik", Romeinen 7:19. Hij is dan net als iemand die tegen zijn wil met de stroom wordt meegevoerd. Maar als men met vermaak zondigt, verhoogt en vergroot dat de zonde. Het is een teken dat het hart in de zonde opgaat. "Zij verlangen, een ieder met zijn ziel, naar hun ongerechtigheid", Hoséa 4:8, "zij zetten hun hart op hun ongerechtigheid" (Engelse vertaling), zoals iemand met genoeg zijn voordeel najaagt. "Maar buiten zijn de honden, ... en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet", Openbaring 22:15. Liegen is zonde, maar de leugen liefhebben en die vertellen is een groter zonde.

7. Die zonden zijn schuldiger dan andere die men begaat onder de dekmantel van godsdienst. Liegen en bedriegen is zonde, maar dit te doen met de Bijbel in de hand is een dubbele zonde. Onkuisheid is zonde, maar een godsdienstig masker opzetten om te hoereren maakt de zonde des te groter. "Dankoffers zijn bij mij, ik heb heden mijn geloften betaald, kom laat ons dronken worden van minnen", Spreuken 7:14,18. Zij spreekt alsof zij naar de kapel geweest is en haar gebeden gedaan heeft: wie zou haar verdacht hebben van oneerlijkheid? Maar, merk toch haar huichelarij: zij gebruikt haar vroomheid als een voorspel tot hoerarij. "Die der weduwen huizen opeten, en onder een schijn lange gebeden doen", Lukas 20:47. De zonde bestond niet in het doen van lange gebeden, want Christus verbleef een hele nacht in gebed. Maar lange gebeden doen opdat zij onrechtvaardige daden zouden kunnen verrichten, maakte hun zonde des te afschuwelijker.

8. De zonde van afval is gruwelijker dan andere. Demas viel van de waarheid af en werd later priester in een afgodstempel, aldus Dorotheüs. In de zonde vallen is erg, maar afvallen is een groter zonde. Afvalligen werpen een schandvlek op de godsdienst. Tertullianus zegt: "Een afvallige schijnt God en de satan in de weegschaal gelegd te hebben en als hij de dienst van beiden gewogen heeft, verkiest hij die van de duivel en roept hem dan uit als de beste meester." In dat opzicht staat er dat de afvallige Christus "openlijk te schande maakt", Hebrëen 6:6. Dit geeft de zonde een scharlaken kleur en maakt ze des te groter. Het is een zonde als men Christus slechts voorwendt te kennen, maar het is groter zonde als men Hem verloochent. Als men de livrei van Christus niet draagt, is dat zonde, maar als men deserteert, is het groter zonde. Een heiden zondigt niet zo erg als een gedoopte afvallige.

9. Godsdienstvervolging maakt een zonde groter, Handelingen 7: 52. Als men niet aan godsdienst doet, is dat zonde, maar als men poogt de godsdienst uit te roeien, is dat groter zonde. Antiochus Epifanes - Syrisch legeroverste - heeft meer vermoeiende tochten ondernomen en heeft zich aan meer gevaren blootgesteld om de Joden te kwellen en tegen te werken dan al zijn voorgangers gedaan hebben om overwinningen te behalen.

"Zo heeft hij, Herodes ook dit nog boven alles daartoe gedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft", Lukas 3: 20. Tevoren had hij de zonde van incest bedreven, maar door de profeet in de gevangenis te zetten heeft hij nog meer aan zijn zonde toegedaan en heeft die groter gemaakt.

Vervolging maakt de maat van de zonde vol. "Gij dan ook, vervult de mate uwer vaders", Matthéus 23:32. Als men een kopje water in een regenbak giet, komt er maar een klein beetje bij, maar als men er een paar emmers vol ingiet, vult dat de regenbak goed aan. Zo maakt vervolging de maat der zonde voller en vergroot ze.

10. Uit boos opzet zondigen maakt de zonde groter. Aquinas en andere geleerden rangschikken de zonde tegen de Heilige Geest onder de zonde van boos opzet. De zondaar doet daarbij alles wat á in zijn vermogen is om God te tergen en de Geest der genade smaadheid aan te doen, Hebrëen 10:29. Zo heeft ook keizer Julianus - de afvallige - zijn zwaard in de lucht geworpen, alsof hij zich op God wilde wreken. Dit doet de zonde tot haar volle omvang komen, zij kan niet groter worden. Als iemand eenmaal zover gekomen is, namelijk de Geest lasterlijk te verachten, dan is er maar één trap lager meer om te vallen en dat is de hel.

11. Het verzwart en vergroot de zonde als iemand niet alleen zelf zondigt, maar ook tracht anderen te doen zondigen. Bijvoorbeeld degenen die het volk dwalingen onderwijzen, die de Godheid van Christus openlijk loochenen, of Zijn macht ontkennen en Hem slechts als een politieke leider voorstellen en niet als een machthebbend Hoofd. Of degenen die verkondigen dat de sabbat niet tot de wet der zeden behoort, of die de onsterfelijkheid van de ziel niet leren. De zonden van zulke mensen zijn groter dan die van anderen. Als de overtreders van Gods wet zondigen, wat doen zij dan die de mensen leren de wet te overtreden?, Matthéus 5:19.

Ook degenen die anderen bederven door hun slecht voorbeeld. Een vloekende vader leert zijn zoon ook vloeken en leidt hem door zijn voorbeeld naar de eeuwige ondergang. De zonden van zulke mensen zijn groter dan die van anderen en zij zullen in de hel meer gepijnigd worden.

Gebruik.

Zo ziet u dat niet alle zonden gelijk zijn. Sommige zijn ernstiger dan andere en brengen groter toorn over ons. Pas daarom vooral op voor deze zonden! "Houd uw knecht toch terug van moedwillige zonden", Psalm 19:14 (Engelse vertaling). De minste zonde is al erg genoeg, u hoeft uw zonden niet zwaarder en gruwelijker te maken. Wie een kleine wond heeft, maakt die toch niet dieper! O, hoed u toch voor die omstandigheden die uw zonden vergroten en ze snoder maken! Hoe hoger iemand met zondigen opklimt, hoe lager hij zal liggen in de helse pijn.

4. WAT DE STRAF OP DE ZONDE IS

84 Vraag. *Wat verdient iedere zonde?*

Antwoord. ***Iedere zonde verdient Gods toorn en vloek, beide in dit en het toekomstige leven, Ef. 5:6, Gal. 3:10; Jak. 2:10; Matth. 25:41.***

Vraag. *Wat verdient elke zonde?*

Antwoord. Gods toorn en vloek, zowel in dit als in het toekomstige leven. "Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur", Matthéus 25:41. De mens die gezondigd heeft, is als een gunsteling van de koning die uit zijn gunst gevallen is, hij verdient de toorn en de vloek van God. Hij verdient Gods vloek, Galaten 3:10. Zoals Christus de vijgenboom vervloekte en deze verdorde, Matthéus 21:19, zo verdort iemand in zijn ziel als God hem vervloekt. Waar Gods toorn komt, verzengt alles. Hij verdient ook Gods toorn, die niets anders is dan de uitvoering van Gods vloek.

Vraag. *Wat houdt die toorn in?*

Antwoord. Een toorn van gemis, die neemt de toelaching van Gods aangezicht weg. De hel is al erg genoeg als men van Zijn tegenwoordigheid uitgesloten wordt, van Hem in Wiens aangezicht verzadiging van vreugde is, Psalm 16:11. In Zijn vriendelijk aangezicht is zoveel glans en schoonheid dat de engelen van blijdschap in vervoering gebracht worden. Dit is de diamant in de ring der heerlijkheid. Als het voor Absalom al zo naar was, dat hij het aangezicht van de koning niet mocht zien, wat zal het dan wel zijn voor de goddelozen om uitgesloten te worden van Gods vriendelijk aangezicht. *Privatio Divinae visionis omnium suppliciorum summum.* "Het verlies van het aanschouwen van God is de allerhoogste straf".

Deze toorn heeft, behalve gemis ook een ander zijde. "En de toorn is over hen gekomen tot het einde", 1 Timótheüs 2:16.

1. Gods toorn is onweerstaanbaar. "Wie kent de sterkte Uws toorns?", Psalm 90:11. Zondaren kunnen zich verzetten tegen Gods wegen, maar niet tegen Zijn toorn. Zullen doornen het tegen het vuur uithouden? Zal een eindige tegen de Oneindige kunnen bestaan? "Hebt gij een arm gelijk God?", Job 40:4.

2. Gods toorn is ontzaggeijk. Er is een Spaans spreekwoord dat luidt: "Een leeuw is niet zo verwoed als hij geschilderd is." Wij zijn geneigd geringe gedachten te koesteren over Gods toorn, maar die is zeer geducht en ijselijk, alsof er kokend lood in iemands ogen wordt gedruppeld. Het Hebreeuwse woord voor *toorn* betekent *hitte*, om daarmee aan te geven dat de toorn van God heet is, daarom wordt die vergeleken met vuur. Als een vuur fel brandt, is het vreselijk. Zo is de toorn van God als vuur, die is het vreselijkste van alles. Gewoon vuur is slechts geschilderd vergeleken met de toorn van God. Indien de toorn van God, als die slechts een weinig wordt ontstoken en er vliegt in dit leven een vonkje in de consciëntie van een goddeloze, dan al zo vreselijk is, wat zal het dan zijn als God Zijn "ganse grimmigheid opwekt", Psalm 78:38. Hoe droevig is het al als

een ziel in verlatenheid verkeert! God doopt dan Zijn pen in gal en "schrijft bittere dingen" tegen zo'n ziel; Zijn giftige pijlen blijven in het hart steken. "Ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig. Uw hittige toornigheden gaan over mij", Psalm 88:16,17.

Toen Luther in verlatenheid verkeerde, was hij in zo'n diepgaande gemoedsgestalte, dat nec calor, nec sanguis superesset, dat is, al het bloed was uit zijn gezicht getrokken en hij neerlag als een dode. Welnu, als Gods toorn al zo is tegen degenen die Hij liefheeft, wat zal die dan zijn tegen degenen die Hij haat? Als degenen die een teugje uit de beker drinken het al zo bitter vinden, hoe zullen degenen die de droesem drinken het dan ervaren?, Psalm 75:9. Salomo zegt: "Des konings gramschap is als het brullen eens jongen leeuws", Spreuken 19:12. Wat is dan Gods toorn wel? Als de Heere al Zijn kracht verzamelt en Zich in slagorde stelt tegen een zondaar, hoe zal diens hart het dan kunnen verdragen? Wie is in staat onder bergen van toorn neer te liggen? God is de beminnelijkste Vriend, maar ook de felste vijand.

- a. De toorn van God zal elk deel van de zondaar aangrijpen. Het lichaam dat zo teer was dat het geen hitte of koude kon verdragen, zal gepijnigd worden in de wijnpers van de toorn Gods. De ogen die tevoren liefdevolle voorwerpen kon aanschouwen, zullen dan gekweld worden met het gezicht van duivels. De oren die tevoren gestreeld werden door muziek, zullen gekweld worden met het afgrijselijk gegil van de verdoemden. De toorn van God zal de ziel van een verworpene aangrijpen. Gewoon vuur kan de ziel niet aantasten. Toen de lichamen van de martelaren verbrand werden, zongen hun zielen overwinningsliederen in de vlammen. Maar de toorn van God verteert de ziel. Het geheugen zal gefolterd worden met de herinnering aan zoveel middelen der genade die men verwaarloosd heeft. Het geweten zal gekweld worden met zelfverwijt. De zondaar zal zichzelf beschuldigen over moedwillige zonden, over het verspillen van zijn kostbare uren en over het feit dat hij de Heilige Geest heeft tegengestaan.
- b. De toorn van God is zonder onderbreking. De hel is een vaste verblijfplaats, maar geen rustplaats, daar heeft men geen minuut rust. Bij uitwendige pijn heeft men nog wel wat verzachting. In het geval van niersteen of koliek heeft de lijder nog wel wat verlichting, maar in de smarten van de verdoemden is geen onderbreking. Wie de toorn van God voelt, kan nooit zeggen: "Ik heb verlichting".
- c. De toorn van God is eeuwig. Er staat toch in de tekst: "het eeuwige vuur". Geen tranen kunnen de vlam van Gods toorn blussen, neen, al zou men rivieren van tranen kunnen storten. Bij alle pijn in dit leven hoopt men dat het een keer ophoudt; het lijden duurt niet lang: of de pijn houdt op, of de lijder sterft. Maar de toorn van God blijft altijd op de zondaar branden. Het verschrikkelijke van het natuurlijke vuur is, dat het alles verteert wat brandt, maar wat het vuur van Gods toorn zo verschrikkelijk maakt, is dat het niet verteert wat er brandt. Sic morientur damnati ut semper vivunt. "De verdoemden zullen wel sterven, maar toch altijd blijven leven", zegt Bernardus. De zondaar zal altijd in de oven blijven. Na ontelbare miljoenen jaren is de toorn van God nog net zover van het einde als in het begin. Als de hele aarde en de zee zand waren en er zou om de duizend jaar een vogel komen om een korrel weg te pikken, zou het heel lang duren eer die grote hoop zand verdwenen was, maar als de verdoemden na al die tijd uit de hel zouden mogen komen, zou er nog wat hoop zijn, maar het woord "eeuwig" is hartverbrekend.

Vraag. Hoe kan het toch met Gods rechtvaardigheid bestaan om zonde die misschien in een ogenblik bedreven is, met het eeuwige vuur te straffen?

Vanwege de afschuwelijke natuur van de zonde. Denk eens aan de Persoon tegen Wie men gezondigd heeft. Crimen laesae majestatis. *Het is Majesteitsschennis*. De zonde is begaan tegen een oneindige Majesteit, daarom is de zonde oneindig groot en moet de straf oneindig lang zijn. Omdat de mens van natuur eindig is en de zondaar niet in de tijd de oneindige toorn kan dragen, daarom moet hij in eeuwigheid voldoen, wat hij in de tijd niet kan voldoen.

- d. Terwijl de goddelozen liggen te verzengen in de vlammen van de toorn, hebben zij niemand die medelijden met hen heeft. Het is enigszins een verlichting van smart als we iemand hebben die ons beklagt, maar de goddelozen voelen enkel de toorn en geen medelijden wordt hen getoond. Wie zal medelijden met hen hebben? God niet. Zij hebben immers gespot met Zijn Geest en Hij lacht nu om hun verderf, Spreuken 1:26. De heiligen zullen ook geen medelijden met hen hebben. Die hebben zij op aarde vervolgd, daarom zullen de heiligen zich verblijden als zij zien dat God Zijn recht over hen uitvoert. "De rechtvaardige zal zich verblijden als hij de wraak aanschouwt", Psalm 58:11.
- e. Een zondaar die onder de toorn ligt, heeft niemand die een goed woord voor hem doet. Als een uitverkorene gezondigd heeft, heeft hij Iemand Die voor hem tussentreedt. "Wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige", 1 Johannes 2:1. Christus zal dan zeggen: "Dat is een van Mijn vrienden, een voor wie Ik Mijn bloed gestort heb; Vader, vergeef het hem." Maar de goddelozen die in hun zonden sterven, hebben niemand die voor hen pleit. Zij hebben wel een aanklager, maar geen advocaat. Het bloed van Christus is voor hen geen pleitgrond, zij hebben Christus veracht en hebben geweigerd zich onder Zijn heerschappij te begeven, daarom getuigt het bloed van Christus luid tegen hen.

3. Gods toorn is rechtvaardig. Het Griekse woord voor wraak betekent *rechtvaardigheid*. De goddelozen zullen een zee van toorn drinken, maar geen druppel onrecht. Het is rechtvaardig dat Gods eer wordt hersteld en hoe kan dat anders dan door zondaren te straffen? Wie de wetten van een koning schendt, verdient straf. Barmhartigheid is genade, straf is verdienste. "Bij ons is de beschaamdheid der aangezichten", Daniël 9:8. Toorn behoort bij ons voor zover we zondaars zijn; het komt ons net zo toe als loon dat uitbetaald wordt.

Eerste gebruik, *ter verder onderricht*.

God wordt gerechtvaardigd in het veroordelen van de zondaren op de jongste dag. Zij verdienen Zijn toorn en het is niet onrechtvaardig hun te geven wat zij verdienen. Als een kwaaddoener de dood verdient, doet de rechter hem geen onrecht als hij hem daartoe veroordeelt. Merk op wat een groot kwaad de zonde is, waardoor iemand voor eeuwig aan de toorn Gods blootgesteld wordt. U kunt een leeuw kennen aan zijn poot en u kunt weten wat voor kwaad de zonde is door de toorn en de vloek die zij met zich meebrengt.

Als u ziet dat iemand naar de plaats van executie gebracht wordt, dan trekt u de conclusie dat hij aan de een of andere doodzonde schuldig is die zo'n straf met zich meebrengt. Als iemand onder de verzengende hitte van Gods toorn ligt en in de vlammen het uitschreeuwt, dan mag men ook wel zeggen: "Wat is de zonde een afschuwelijk kwaad". Zij die nu geen kwaad zien in vloeken of ontheiligen van Gods dag, zullen het als een zwarte zonde zien in de spiegel van de helse pijnen.

Zie dit als een geschrift op de wand, dat de vrolijkheid van een zondaar zou kunnen beteugelen. Hij is nu vrolijk en dartel, "hij kwinkleert op het geklank van de luit en bedenkt zichzelf instrumenten der muziek", Amos 6:5. Hij drinkt van de gestolen wateren en zegt dat zij zoet zijn, maar laat hem bedenken dat de toorn en de vloek Gods hem boven het hoofd hangen, die als hij zich niet bekeert, binnenkort over hem voltrokken zullen worden.

Dionysius meende dat, terwijl hij aan tafel zat, hij een uitgetrokken zwaard boven zijn hoofd zag hangen, maar het zwaard van Gods rechtvaardigheid hangt boven een zondaar en als de dunne draad van zijn leven afgesneden wordt, valt het op hem. "Verblijd u, o jongeling! in uw jeugd en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, ... maar weet dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht", Prediker 11:9.

Voor een druppel vermaak moet u een zee van toorn drinken. Uw plezier kan niet zo aangenaam zijn als de toorn bitter zal zijn. De genoegens van het vlees wegen niet op tegen de verschrikking in het geweten. Men kan beter de honing van de duivel missen dan dat men gestoken wordt door de toorn Gods. Ten oosten van de hof van Eden, symbool van het genot, was een vlammend zwaard geplaatst, Genesis 3:24. Rondom de hof van vleselijk en zondig vermaak is het vlammend zwaard van Gods toorn.

Tweede gebruik, *van bestraffing*.

Hier moeten we de verstoktheid van zondaren bestraffen die niet meer gevoelig zijn voor de vloek en de toorn van God, die zij verdiend hebben. "En niemand van hen brengt het in zijn hart", Jesaja 44:19. Als zij schuld zouden hebben en de politie stond gereed om hen te arresteren, zou dat hen wel aangrijpen, maar nu de hevige toorn Gods spoedig over hen zal komen, denken zij daar niet eens aan. Al heeft een dier geen schaamte, het is wel bang: het is bang voor vuur. Maar zondaren zijn nog erger dan beesten, want zij vrezen niet voor het helse vuur voor zij erin zijn.

De consciëntie van de meesten slaapt of is dichtgeschroeid, maar als zij de fiolen van Gods toorn zullen zien druppen, zullen zij evenals de rijke man uitroepen: "O, ik lijd smarten in deze vlam", Lukas 16:24.

Derde gebruik, *van vermaning*.

1. Laten wij Gods geduld bewonderen, Die al die tijd deze toorn en die vloek nog niet over ons heeft doen komen. Wij hebben toorn verdiend en toch heeft de Heere nog niet gedaan naar onze verdienste. Wij kunnen wel allemaal Psalm 103:8 "De HEERE is lankmoedig" (traag tot toorn, Engelse vertaling) onderschrijven. En ook vers 10: "Hij vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden." De Heere heeft Zijn toorn nog uitgesteld en heeft ons tijd gegeven om ons te bekeren, Openbaring 2:21. Hij is niet als een schuldeiser die haast heeft, die de schuld opeist en geen tijd geeft om te betalen. De Heere schiet Zijn geschut af ter waarschuwing, opdat Hij Zijn moordwerktuig nog niet hoeft af te schieten. "De Heere is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan", 2 Petrus 3:9.

De Heere verdaagt de rechtzitting, om te zien of zondaren zich bekeren. Hij houdt de stormwind van Zijn toorn nog in. Maar als men niet gewaarschuwd wil worden, laat men dan beseffen dat lang uitstel geen vergeving van zonde is.

2. Laten wij alles doen om de toorn die wij verdiend hebben, te ontgaan. Wat is men bezorgd om armoede of schande te voorkomen! O, wees toch naarstig om Gods eeuwige toorn te ontgaan, opdat die niet alleen uitgesteld zal worden, maar weggenomen.

Vraag. *Wat moeten wij doen om de toekomstige toorn te voorkomen en die te ontvlieden?*

Antwoord. Zoek deel te krijgen aan Jezus Christus. Christus is het enige Schild dat tussen ons en de toorn Gods kan staan. Hij heeft de toorn van God doorleden, opdat degenen die in Hem geloven, die nooit meer zullen gevoelen. "Jezus, Die ons verlost van den toekomstigen toorn", 1 Thessalonicenzen 1:10.

De vurige oven van Nebukadnézar was een zinnebeeld van Gods toorn en die oven verzengde niet eens de klederen van de drie jongelingen en "de reuk des vuurs was daardoor niet gegaan", Daniël 3:27. Jezus Christus ging in de oven van de toorn van Zijn Vader en de reuk van het vuur der hel zal nooit neerdalen op degenen die in Hem geloven.

Als wij willen voorkomen dat de toorn van God op ons zal komen, laten wij dan oppassen voor die zonden die deze toorn opwekken. Een gezegde van Edmund, de opvolger van Anselmus, was: "Ik zou liever in een oven met vuur springen dan moedwillig een zonde tegen God begaan." Er zijn verschillende vurige zonden waarvoor wij moeten oppassen, die het vuur van de toorn Gods opwekken.

- (1) Het vuur van opvliegende boosheid. Er zijn er die belijden godsdienstig te zijn, maar die hun tong niet in toorn kunnen houden. Die geven er niet om wat zij in hun boosheid zeggen, zij verwensen zelfs hun driften. Jakobus zegt: "De tong wordt ontstoken van de hel", Jakobus 3:6. O, pas toch op voor een vurige tong, opdat die u niet brenge in de "vurige pijn". De rijke man smeekte om een druppel water om zijn tong te verkoelen. Cyprianus zegt dat de rijke man het meest gezondigd had met zijn tong en nu stond die het meest in brand.
- (2) Pas toch op voor het vuur van haat. Haat is een boosaardige gemoedsgesteldheid waardoor we iemand onheil toewensen. Haat is ongedierte dat van bloed leeft, haat zint op wraak. Caligula had een kist waarin hij dodelijk vergif bewaarde voor degenen tegen wie hij haat koesterde. Het vuur van haat voert de mens naar de vurige oven van Gods toorn!
- (3) Pas op voor de zonde van onreinheid. "Hoereerders en overspelers zal God oordelen", Hebréeën 13:4. Degenen die branden van onreinheid, verkeren in groot gevaar dat zij eenmaal in de hel zullen branden. Laat het ene vuur het andere blussen: laat het vuur van Gods toorn het vuur van de wellust uitdoven.

3. Laat ik u die een welgegronde hoop hebt dat u deze toorn, die u wel verdiend hebt, niet zult voelen, vermanen om de Heere te danken, Die Zijn Zoon gegeven heeft om u te verlossen van deze geduchte toorn. Jezus heeft u verlost van de toekomstige toorn. Het Lam Gods werd voor u in het vuur van de toorn Gods gebraden. Christus heeft de toorn gevoeld die Hij niet verdiend had, opdat u de toorn zou mogen ontvlieden die u wel verdiend hebt. Plinius merkt op dat er niets beters is om vuur te blussen dan bloed. Christus' bloed heeft het vuur van de toorn Gods voor u geblust. "Uw vloek zij op mij, mijn zoon", Genesis 27:13, zei Rebekka tegen Jacob. Zo heeft Christus gesproken tot het recht Gods: "De vloek zij op Mij, opdat Mijn uitverkorenen de zegen mogen beërven."

Wees toch geduldig onder al de verdrukkingen die u lijdt. Een verdrukking kan scherp zijn, maar het is niet de toorn, het is niet de hel! Wie zou niet gewillig uit de beker der verdrukking drinken, als hij weet dat hij nooit zal drinken uit de beker der verdoemenis? Wie zou niet gewillig zijn de toorn van een mens te verdragen, als hij weet dat hij nooit de toorn van God zal voelen?

Christen, al moge u de roede voelen, u zult nooit de bloedbijl voelen. Augustinus heeft eens gezegd: *"Sla maar, Heere, waar U wilt, als de zonde maar vergeven is."* Zeg zo

ook: *"Verdruk me maar, Heere, in dit leven, zoals U wilt, aangezien ik de toekomstige toorn zal ontvlieden."*

DE WEG DER ZALIGHEID

4. HET GELOOF

85 Vraag. *Wat eist God van ons opdat wij Zijn toorn en vloek, waaraan wij vanwege de zonde schuldig zijn, mogen ontgaan?*

Antwoord. *Om de toorn en vloek Gods, waaraan wij schuldig zijn om der zonde wil, te ontgaan, vereist God van ons geloof in Jezus Christus, bekering ten leven, Hand. 20: 21, met het naarstig gebruik van alle uiterlijke middelen, waardoor Christus ons de weldaden der verlossing mededeelt, Spr. 2:1-6; 8:33-36.*

86 Vraag. *Wat is het geloof in Jezus Christus?*

Antwoord. *Geloof in Jezus Christus, is een zaligmakende genade, Hebr. 10:39, waardoor wij Hem aannemen en op Hem alleen betrouwen ter zaligheid, zoals Hij ons in het Evangelie aangeboden is, Joh. 1:12; Jes. 26:3, 4; Filipp. 3 : 9; Gal. 2 :16.*

Ik begin met het eerste: *geloof in Jezus Christus*. "Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed", Romeinen 3:25. Het grote voorrecht in deze tekst is Christus te ontvangen als een verzoening, wat niet alleen betekent dat Hij ons bevrijdt van de toorn van God, maar ons ook doet delen in Zijn liefde en genade. Het middel om Christus als onze verzoening te ontvangen, is "het geloof in Zijn bloed".

Er is een tweërlei geloof: *Fides quae creditur*, "de leer des geloofs" en *and Fides qua creditur*, de "genade des geloofs". De daad van het rechtvaardigend geloof bestaat *in het rusten of leunen op Christus alleen tot zaligheid*. Zoals iemand die op het punt staat te verdrinken, een tak van een boom te pakken krijgt, zo krijgt een arme, bevende zondaar die op het punt staat om te komen, door het geloof houvast aan Christus, de Boom des Levens en is gered.

Het werk des geloofs geschiedt door de Heilige Geest, daarom wordt het geloof "de vrucht des Geestes genoemd", Galaten 5:22. Geloof groeit niet vanzelf in de natuur, het is een uitheemse plant, een vrucht van de Geest. Deze genade des geloofs is *sanctissimum humani pectoris bonum*; het allerheiligst goed van het menselijk hart; het kostbaarste, dierbaarste, heiligste geloof, het geloof der uitverkorenen Gods. Vandaar dat het genoemd wordt "het dierbaar geloof", 2 Petrus 1:1. Zoals goud het kostbaarste is onder de metalen, zo is het geloof onder de genadegaven.

- Geloof is de koningin onder de genadegaven. Het is de "voorwaarde" van het Evangelie. "Uw geloof heeft u behouden", niet uw tranen, Lukas 7:50.
- Het geloof is de levensslagader van de ziel; dat houdt de ziel in leven. "De rechtvaardige zal door zijn geloof leven", Habakuk 2:4. Hoewel ongelovigen ademen, zij missen toch het leven!
- Geloof, zoals Clemens Alexandrinus het noemt, is een moedergenade; het verlevendigt en versterkt al de andere genadegaven. Geen genadegave verroert zich, tenzij het geloof deze werkzaam maakt.

- Het geloof maakt de bekering werkzaam, het werkt als vuur onder een distilleerketel. Het maakt ook de hoop werkzaam. Eerst geloven wij de belofte en dan hopen wij erop. Als het geloof de lamp van hoop niet met olie zou voeden, zou ze weldra uitgaan.
- Het geloof maakt ook de liefde gaande. "Het geloof, door de liefde werkende", Galaten 5:6. Wie kan geloven in de oneindige verdiensten van Christus zonder dat zijn hart in een vurige liefdewagen ten hemel rijst?
- Het geloof is een algemeen geneesmiddel tegen alle ellende, een plechtanker dat geworpen wordt in de zee van Gods barmhartigheid om ons ervoor te behoeden dat wij in wanhoop wegzinken.
- Andere genadegaven hebben zich waardig gedragen, maar gij, o, geloof overtreft hen alle. In de hemel zal de liefde de voornaamste genade zijn, maar zolang wij hier zijn, moet de liefde plaatsmaken voor geloof. De liefde neemt bezit van de heerlijkheid, maar het geloof geeft er het recht toe. De liefde is de bekronende genade in de hemel, maar het geloof is de overwinnende genade op aarde. "En dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof", 1 Johannes 5:4.
- Het geloof ontnemt alle andere genadegaven de krans. De andere genadegaven werken eraan mee om ons te heiligen, maar het geloof alleen heeft de eer ons te rechtvaardigen. "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof", Romeinen 5:1.

Vraag. *Hoe komt het dat het geloof zo dierbaar is?*

Antwoord. Niet dat het in zichzelf heiliger of waardiger is dan andere genadegaven, maar het is dierbaarder (respectu objecti) met betrekking tot het Voorwerp, aangezien het Christus, dat gezegende Voorwerp, aangrijpt en het uit Zijn volheid haalt, Johannes 1:16. Het geloof is op zichzelf beschouwd slechts manus mendica, een bedelaarshand, maar als die hand de rijke aalmoezen van Christus' verdiensten ontvangt, is zij kostbaar en wordt zij de meerdere van alle andere genadegaven.

Eerste gebruik.

Pas, te midden van alle zonden, toch op voor de klip van *ongeloof*. "Ziet toe, broeders, dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart", Hebrëeën 3:12. De mensen denken dat zolang zij maar geen dronkaards of vloekers zijn, het er niet zozeer toe doet of men een ongelovige is. Dit is echter de evangeliezonde, die uw andere zonden scharlakenrood verft.

1. Ongeloof is een zonde die een smaad op Christus werpt. Het kleineert de oneindige verdiensten van Christus, alsof we daardoor niet zouden kunnen zalig worden. Het maakt de wonde van de zonde groter dan de pleister van Christus' bloed. Hierdoor doet men Christus grote minachting aan en is het een diepere speerstoet dan die waarmee men Zijn zijde heeft doorstoken.
2. Ongeloof is een ondankbare zonde. Ingratus vitandus est ut dirum selus, tellus ipsa foedius nihil creat. "Een ondankbare moet men schuwen als een vreselijke misdaad; niets ergers kan de aarde voortbrengen." Ondankbaarheid is een voorbode van goddeloosheid; ongelof is ondankbaarheid voor de grootste weldaad. Veronderstel dat een koning om een gevangene te bevrijden afstand zou doen van zijn gouden kroon en als hij dat had gedaan tegen de bevrijde man zou zeggen: "Alles wat ik voor mijn goedheid van u verlang, is dat u gelooft dat ik u liefheb." Als deze dan zou zeggen: "Neen, ik geloof zoiets niet, dat u enigszins om mij geeft", dan vraag ik u dringend of dit geen afschuwelijke ondankbaarheid is. Dit is hier ook het geval. God heeft Zijn Zoon gezonden, Die Zijn bloed heeft gestort; Hij vraagt alleen van ons, dat wij in Hem zullen geloven, dat Hij bekwaam en gewillig is om ons te

zaligen. Neen, zegt het ongeloof, Zijn bloed is niet voor mij gestort, ik kan niet tot de overtuiging komen dat het Christus' bedoeling was mij lief te hebben. Is dit geen verschrikkelijke ondankbaarheid? Dit verzwaart de zonde en maakt ze karmozijnrood.

3. Ongeloof is een hoofdzonde. *Qualitas malae vitae initium summit ab infidelitate.* Het brengt andere zonden voort. "Een boos leven vangt aan met ongeloof." Ongeloof is een wortelzonde en de duivel doet zijn best om deze zonde te bevochtigen, opdat de loten vruchtbaar mogen zijn. Het brengt hardigheid van het hart voort, daarom worden die samen genoemd in Markus 16:14. Christus verwijt Zijn discipelen ongeloof en hardigheid des harten. Ongeloof baart een stenen hart. Wie niet in Christus gelooft, is ook niet aangedaan met Zijn lijden, die smelt niet weg in tranen van liefde. Ongeloof maakt dat het hart ijskoud wordt; eerst wordt het hart erdoor verontreinigd en daarna verhard. Ongeloof baart goddeloosheid. Een ongelovige deinst voor geen zonde terug, voor geen valse gewichten en voor geen meeneden. Hij komt zelfs gemakkelijk tot verraad. Judas was eerst ongelovig en daarna verrader, Johannes 6:64. Wie in zijn hart geen geloof heeft, heeft ook geen vreze Gods voor zijn ogen.
4. Ongeloof is een zonde die toorn oproept. It is inimica salutis. *Het is een vijand van zaligheid*, zegt Bernardus. "Een ongelovige is reeds veroordeeld", Johannes 3:18. Als iemand zo sterft, zal hij zeker verdoemd worden, ja in feite was hij dit reeds. "Maar die de Zoon ongehoorzaam is, de toorn Gods blijft op hem", Johannes 3:36. Wie niet gelooft in het bloed des Lams, zal de toorn van het Lam gevoelen. De heidenen die niet in Christus geloven, zullen evenals de Joden die Hem gelasterd hebben, verdoemd worden. Als het ongeloof nu zo'n vreselijke, doemwaardige zonde is, zullen wij dan niet bevreesd zijn om erin te leven?

Tweede gebruik.

Dat boven alle andere genadegaven het geloof moge uitgaan naar Christus. "Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve", Johannes 3:15. "Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs", Éfeze 6:16. Zeg evenals koningin Esther: "Alzo zal ik tot den koning ingaan. Wanneer ik dan omkom, zo kom ik om", Esther 4:16. Er was niets wat haar moed kon geven, zij waagde het tegen de wet in en toch werd haar de gouden scepter toegereikt. Wij hebben nog de beloften om ons geloof aan te moedigen. "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen", Johannes 6:37. Laten wij dan het geloof versterken door heilig te leunen op de verdiensten van Christus. Het bloed van Christus rechtvaardigt niet zonder het geloof; zij worden in Romeinen 3:25 samen genoemd: "Door het geloof in Zijn bloed." Het Goddelijke bloed maakt niet zalig zonder het geloof in Christus. Het lijden van Christus is de pleister om een zonde-zieke ziel te genezen, maar deze pleister moet toegepast worden door het geloof. Geld in de hand van een rijke, al wordt het ons aangeboden, maakt ons niet rijk tenzij wij het ontvangen. Zo zullen de weldaden en verdiensten van Christus ons van geen nut zijn, tenzij wij die ontvangen met de hand des geloofs. Dat van alle genadegaven bovenal het geloof werkzaam moge worden. Dit geloof is de Heere zeer aangenaam, om vele reden.

- a. Omdat het een genade is die God verheerlijkt. Zij geeft God de eer. "Abraham is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer", Romeinen 4:20. Te geloven dat er meer genade in God en verdienste in Christus is dan zonde in ons en dat Christus aan alle eisen van de wet voldaan heeft en dat Zijn bloed volledig verzoening voor ons heeft aangebracht, is in hoge mate God verheerlijkend. Geloof in de Middelaar

brengt God meer eer toe dan het martelaarschap of dan de dapperste daad van gehoorzaamheid.

- b. Het geloof in Christus is God aangenaam, omdat het een zelfverloochenende genade is: het doet iemand uit zichzelf uitgaan, van al zijn eigengerechtigheid afzien en geheel steunen op Christus tot rechtvaardigmaking. Geloof is zeer nederig, het belijdt zijn eigen armoede en leeft geheel uit Christus. Zoals een bij zoetigheid uit een bloem zuigt, zo zuigt het geloof al zijn sterkte en troost uit Christus.
- c. Geloof is een genade die aangenaam is bij God, omdat wij door het geloof Hem een gerechtigheid voorhouden die hem zeer welbehaaglijk is. Wij brengen immers de gerechtigheid van Christus in de rechtszaak, die de gerechtigheid van God wordt genoemd, 2 Korinthe 5:21. Als wij de gerechtigheid van Christus mogen inbrengen, brengen wij Benjamin met ons mee. Een gelovige kan zeggen: "Heere, het is niet de gerechtigheid van Adam, of van de engelen, maar van Christus, de Godmens, die ik voor U meebreng." De Heere moet wel een aangename geur ruiken uit de gerechtigheid van Christus.

Derde gebruik.

Laten wij ons geloof beproeven. Er is zo iets wat op geloof lijkt, maar het niet is. Plinius zegt dat er in Cyprus een steen is die wat kleur betreft op een diamant lijkt, maar hij is niet van het echte soort. Zo is er ook een vals geloof in de wereld. Sommige planten hebben dezelfde bladeren als andere, maar de plantenkenner kan ze van elkaar onderscheiden aan de wortel en aan de smaak. Zo kan er iets zijn wat op waar geloof lijkt, maar het kan op verschillende manieren van het ware onderscheiden worden:

1. *Waar geloof is gegrond op kennis.* Kennis draagt de fakkel vóór het geloof. Er is kennis van de uitnemende eigenschappen van Christus, Filippenzen 3:8. Hij is een en al liefde en schoonheid. Waar geloof is een genade die berust op oordeel en verstand; een genade die weet in Wie zij gelooft en waarom zij gelooft. Het geloof zetelt zowel in het verstand als in de wil. Het heeft zowel een oog om Christus te zien als een vleugel om tot Hem te vliegen. Dus degenen die als het ware in onwetendheid gehuld zijn of die alleen een blind geloof hebben en geloven wat de kerk gelooft, hebben geen waar, oprecht geloof.

2. *Geloof woont in een verbroken hart.* "Roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere...", Markus 9:24. Waar geloof woont altijd in een hart dat verbrijzeld is vanwege de zonde. Daarom hebben degenen wier hart nooit gevoelig aangedaan is vanwege de zonde, geen geloof. Als een dokter ons zou vertellen dat er een kruid bestaat dat tegen alle infecties helpt, maar dat het altijd op een waterrijke plaats groeit en als wij dan een kruid zouden zien dat wat betreft kleur, blad, reuk en bloesem erop lijkt, maar dat op een rots groeit, dan zouden wij concluderen dat het een verkeerde kruid is. Zo groeit zaligmakend geloof altijd in een hart dat vernederd is vanwege de zonde, gepaard met een wenend oog en een weke consciëntie. Als iemand derhalve een vertoon van geloof maakt, maar dat groeit op de rots van een hard, onboetvaardig hart, dan is dat niet het ware geloof.

3. *Waar geloof is aanvankelijk niets meer dan een embryo,* het is nietig en gering; het is nog vol twijfel, aanvechting en vrees. Het begint in zwakheid. Het is net als de rokende vlaswiek, Matthéus 12: 20. Het rookt van verlangen, maar het ontvlamt nog niet in troost. Het is aanvankelijk zo klein, dat het nauwelijks te onderscheiden is. Degenen die meteen al een sterke verzekering hebben dat Christus hun eigendom is, die vanuit de

zonde zo in de zekerheid springen, hebben een vals en nageemaakt geloof. Het geloof dat op de dag van de geboorte al tot zijn volle statuus komt, is een monster. Het zaad dat zo plotseling opschoot, verdorde, Mattheüs 13:5.

4. *Geloof is een reinigende genade, het heiligt en reinigt.* Zedelijke deugd moge dan het uitwendige reinigen, maar het geloof reinigt de binnenkant. "Gereinigd hebbende hun harten door het geloof", Handelingen 15:9. Het geloof maakt van het hart een tempel, met dit opschrift: *De heiligheid des Heeren*. Degenen in wier hart legio lusten huizen, hebben nooit het ware geloof gekend. Als iemand zegt dat hij geloof heeft en toch in de zonde leeft, is dat net alsof iemand zou zeggen dat hij gezond is, terwijl zijn vitale delen afsterven. Het geloof is een kuise genade, het is vergezeld van heiligheid. "Houdende de verborgenheid des geloofs in een rein geweten", 1 Timótheüs 3:9. De parel van het geloof wordt altijd gelegd in het kabinet van een reïne consciëntie. De vrouw die door het geloof Christus aanraakte, verkreeg een genezende en heiligende kracht uit Hem.

5. *Waar geloof is een gehoorzame genade.* "De gehoorzaamheid des geloofs", Romeinen 16:26. Het geloof maakt dat onze wil in Gods wil verslonden wordt. Als God beveelt dat wij onze plicht doen, gehoorzaamt het geloof, al gaat het tegen vlees en bloed in. "Door het geloof is Abraham gehoorzaam geweest", Hebreeën 11:8. Het gelooft niet alleen de belofte, maar het gehoorzaamt het gebod. De kennis die het heeft, is niet beschouwend om als kenmerk te dienen dat men een gelovige is. De duivel heeft ook kennis; maar wat hem een duivel maakt, is dat hij niet gehoorzaamt.

6. *Waar geloof staat naar vermeerdering.* "Uit geloof tot geloof", Romeinen 1:17 d.w.z. van de ene mate des geloofs tot de andere. Het geloof ligt niet stil in het hart zoals een steen in de aarde, maar zoals zaad dat groeit. Jozef van Arimathéa was een discipel van Christus, maar hij was bevreesd om voor Hem uit te komen; later ging hij echter stoutmoedig naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus, Johannes 19:36. Dat een christen toeneemt in geloof kan men op twee manieren te weten komen.

- a. Door zijn standvastigheid. Hij is een pilaar in de tempel van God, "geworteld en opgebouwd in Hem en bevestigd in het geloof", Kolossenzen 2:7. Ongelovigen zijn twijfelaars in de godsdienst, zij zijn onvast, zij trekken elke waarheid in twijfel, maar als het geloof toeneemt, is het in staat de ziel te versterken, *stabilire animum*, het versterkt de geest. Hij kan zijn principes in praktijk brengen; hij hangt slechts datgene aan waar hij voor sterven wil, zoals die martelares zei: *"Ik kan niet voor Christus disputeren, maar ik kan wel voor Hem branden."* Een geloof dat steeds sterker wordt, is niet als een schip midden op zee dat heen en weer en op en neer bewogen wordt op de golven, maar als een schip voor anker, dat stil en vast ligt.
- b. Men kan de toename van het geloof van een christen kennen aan zijn kracht. Hij kan nu datgene doen wat hij eerder niet kon. Als iemand tot een man is uitgegroeid, kan hij dingen doen die hij niet kon doen toen hij nog een kind was. Hij kan nu een zwaarder last dragen: zo kan een christen die toeneemt in het geloof, met meer lijdzaamheid kruisen dragen.

Tegenwerping: "Maar ik vrees, dat ik geen geloof heb, het is zo zwak."

Als u geloof hebt, al verkeert dat nog in de kinderfase, wees dan niet mismoedig.

- (1) Klein geloof is ook geloof, zoals een vuurvonk ook vuur is.
- (2) Een zwak geloof kan de hand leggen op een sterke Christus, evenals een zwakke hand net zo goed de huwelijksluiting kan bevestigen als een sterke hand. De vrouw in het Evangelie die alleen maar Christus aanraakte, onttrok kracht aan Hem.

- (3) De beloften zijn niet vermaakt aan sterk geloof, maar aan waar geloof. De belofte luidt niet: wie een reuzengeloof heeft, wie Gods liefde zelfs kan geloven als Hij toornig kijkt, wie zich verheugen kan in verdrukking, wie wonderen kan doen, bergen verzetten, de muilen der leeuwen toestoppen, die zal zalig worden, maar wie gelooft, al is zijn geloof nog zo klein. Een riet is maar zwak, vooral als het geknakt is en toch is daar een belofte aan vermaakt: "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken", Matthéus 12:20.
- (4) Een zwak geloof kan wel vruchtbaar zijn. Het zwakke vermenigvuldigt vaak het meest. De wijnstok is een zwakke plant, maar zij is vruchtbaar. De moordenaar aan het kruis die nog maar pas bekeerd was, was nog slechts zwak in het geloof, maar hoe veel kostelijke trossen groeiden reeds op die tere plant. Hij bestrafte de andere moordenaar: "Vreest gij ook God niet?", Lukas 23:40. Hij veroordeelde zichzelf: "Wij toch rechtvaardiglijk." Hij geloofde in Christus, toen hij zei: "Heere". Hij bad een hemels gebed: "Gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn." Zwakke christenen kunnen wel sterke genegenheden hebben. Hoe sterk is de eerste liefde, die op de eerste inplanting ven het geloof volgt!
- (5) De zwakste gelovige is evengoed een lidmaat van Christus als de sterkste en het zwakste lid van dit mystieke lichaam vergaat niet. Christus zal wel rotte leden afsnijden, maar geen zwakke leden. Christen, wees daarom niet mismoedig! De Heere, Die wil dat wij hen die zwak zijn in het geloof zullen aannemen, Romeinen 14:1, zal hen Zelf niet afwijzen!

5. DE BEKERING

87. Vraag. *Wat is Beking ten leven?*

Antwoord. *Beking ten leven is een zaligmakende genade Gods, Hand. 11:18, waardoor een zondaar uit een waar gevoelen zijner zonde, Hand. 2:37, 38, en betrouwen op de genade Gods in Christus, Joël 2:12; Jer. 3:22, met droefheid en haat zijner zonde, van dezelve tot God keert, Jer. 31:18, 19; Ezech. 36:31, met een volkomen voornemen en naarstigheid tot nieuwe gehoorzaamheid, 1 Kor. 7:11; Jesaja 1:16, 17.*

"Zo heeft dan God ook den heidenen de beking gegeven ten leven", Hand. 11:18. Beking schijnt een bittere pil te zijn om in te nemen, maar die dient om de kwade dampen der zonde uit te zuiveren. Door sommige antinomiaanse geesten wordt de beking als *een wettisch leerstuk* uitgekreten, maar Christus Zelf heeft het gepreekt. "Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken en te zeggen: Bekeert u", Matthéus 4:17. Tijdens Zijn laatste afscheid, toen Hij gereed stond ten hemel te varen, gaf Hij bevel, dat "in Zijn Naam gepredikt zou worden beking", Lukas 24:47. Beking is een zuivere Evangeliegenade. Het verbond der werken liet geen beking toe: het sprak de vloek uit over allen die geen volkomen, persoonlijke gehoorzaamheid konden opbrengen, Galaten 3:10. Beking komt pas naar voren in het Evangelie; het is de vrucht van de koping door Christus dat zondaren die zich bekenen, zalig zullen worden. Beking wordt gewerkt door de bediening van het Evangelie, als Christus en Die gekruisigd ons voor ogen gesteld wordt. Beking wordt niet aan eigen keus overgelaten, maar is noodzakelijk; zonder beking is er geen zaligheid. "Indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen desgelijks vergaan", Lukas 13:3. Wij mogen de Heere wel erkennen dat Hij deze plank heeft overgelaten na onze schipbreuk! Eerst zal ik aantonen welke schijnbekingen er zijn.

1. *Een natuurlijke teerheid en zachtmoedigheid van geest.*

Er zijn er die teer van gevoel zijn, wat een gevolg is van hun geardheid, waardoor zij geneigd zijn te gaan huilen en medelijden te krijgen als zij een voorwerp van mededogen zien. Dat zijn geen tranen van boetvaardigheid, want er zijn er zoveel die huilen als zij de ellende van een ander zien, die echter niet kunnen wenen over hun eigen zonde.

2. *Wettische verschrikkingen.*

Iemand die een zondig leven geleid heeft, kan daar tenslotte over aangedaan zijn; hij ziet dat hij op het punt staat in de hel te verzinken en is vol angst en verschrikking. Maar na enige tijd is de storm in zijn geweten over en hij is weer rustig. Hij kan dan wel tot de conclusie komen dat hij een ware boeteling is, omdat hij enigszins de bitterheid van de zonde heeft gevoeld, maar dat is de beking niet. Judas heeft ook beroering in zijn gemoed gehad. Als angst en beroering voldoende waren tot beking, dan zouden de verdoemden het meest boetvaardig zijn, want die hebben de grootste gemoedsangst.

Er kan beroering van het gemoed zijn, waar geen droefheid is dat men tegen God gezondigd heeft.

3. *Een lichte, oppervlakkige droefheid.*

Als Gods hand zwaar op iemand drukt, bij voorbeeld als men ziek of invalide is, dan kan men wel een zucht slaken of een traan laten vallen en zeggen: "Heere, wees mij genadig", maar dat is nog geen ware bekering. Achab heeft zelfs meer dat dit gedaan. "Hij scheurde zijn klederen, leide een zak om zijn vlees en vastte; hij lag ook neder in den zak en ging langzaam", 1 Koningen 21:27. Zijn kleren waren wel gescheurd, maar zijn hart niet. Het oog kan wel betraand zijn, terwijl het hart als een keisteen is. Een abrikoos kan vanbuiten wel zacht zijn, maar vanbinnen zit een harde pit.

4. *Goede bewegingen die in het hart opkomen.*

Elke goede beweging is nog geen bekering. Er zijn er die denken als zij in hun hart een neiging hebben om met de zonden te breken en godsdienstig worden, dat dit de bekering is. Evenals de duivel kwade neigingen kan opwekken in iemand die God vreest, zo kan de Geest van God goede neigingen opwekken in een goddeloze. In het hart van Herodes werden vele goede gedachten en bewegingen opgewekt door de prediking van Johannes de Doper, toch kwam het niet tot een waarachtige bekering, want hij bleef in de zonde van incest leven.

5. *Beloften en voornemens.*

Wat doen sommigen beloften en leggen plechtige verklaringen af als zij ziek zijn, dat zij opnieuw zullen beginnen als God hen herstelt, maar later zijn zij nog erger dan tevoren. "Gij zeidet: Ik zal niet dienen" (niet overtreden, Engelse vertaling) hier hebt u een voornemen, maar ondanks dit liep men de afgoden na. "Maar, onder allen groenen boom loopt gij om, hoererende", Jeremia 2:20.

6. *Enige grove zonden nalaten.*

Iemand kan sommige zonden nalaten en andere aan de hand houden. Herodes verbeterde vele dingen die niet goed waren, maar hij hield zijn Herodias. Een oude zonde kan nagelaten worden om een nieuwe aan de hand te houden. Iemand kan ophouden met brassen en geld verkwisten, maar gierig worden, wat alleen maar de ene zonde verwisselen is voor de andere.

Deze alle zijn schijnbekerings. Welnu, als u vindt dat uw bekering schijn is en dat u zich niet waarachtig bekeerd hebt, herstel dan wat u niet goed gedaan hebt. Zoals een chirurg, als in het lichaam een been verkeerd gezet is, geen andere uitweg ziet dan dat been opnieuw te breken om het goed te zetten, zo moet u doen als het om bekering gaat. Als het geen waarachtige bekering geweest is, moet uw hart opnieuw gebroken worden zoals de Heere het doet en nog dieper bedroefd zijn over de zonde dan ooit tevoren.

Dit brengt mij tot de tweede hoofdzaak: aan te geven waarin de ware bekering bestaat. Die bestaat in twee zaken: verootmoediging en algehele verandering.

1. *Verootmoediging.* "Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt", Leviticus 26:41. Er is, naar het zeggen van de theologen, tweërlei verootmoediging of verbreking van het hart.

a. *Verbreking* zoals een rots in stukken wordt gebroken. Dit doet de wet, die als een hamer is om het hart te breken.

- b. Berouw, versmelting, zoals ijs in water smelt. Dit gebeurt door het Evangelie, dat als een vuur is dat het hart doet smelten, Jeremia 23:9. Het gevoel van verbeurde goedheid veroorzaakt berouw.

2. *Vernieuwing of verandering*. "Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds", Romeinen 12:2. De bekering brengt een verandering van de gehele mens tot stand. Bijvoorbeeld als men wijn in een glas water doet, trekt het door tot elk deeltje van het water en verandert de kleur en de smaak; zo blijft ware bekering niet in een deel hangen, maar strekt zich uit en verspreidt zich over elk deel.

- a. *Bekering brengt een verandering in het gemoed tot stand*. Tevoren had zo iemand veel op met de zonde en sprak evenals Jona ter verontschuldiging: "Billijk is mijn toorn ontstoken", Jona 4:9; of, het is geen wonder dat ik gevloekt heb, of de sabbat ontheiligd. Als hij echter boetvaardig geworden is, is zijn oordeel wel veranderd, dan beschouwt hij de zonde als het grootste kwaad. Het Griekse woord voor bekering betekent "wijsheid van achteren", dat als men gezien heeft welk een lelijk en verderfelijk iets de zonde is, men van gedachten verandert. Voor zijn bekering dacht Paulus werkelijk dat hij vele dingen tegen de Naam van Jezus moest doen, Handelingen 26:9, maar toen hij een boeteling werd, kwam hij tot andere gedachten. "Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus", Filippenzen 3:8. Bekering brengt een verandering van oordeel tot stand.
- b. *Bekering brengt ook een verandering tot stand in de genegenheden, die in beweging gebracht worden door de wil als opperbevelhebber*. Er komt een gedaanteverwisseling in de genegenheden. Vergenoeging in de zonde verandert in droefheid over de zonde; onbeschaamdheid in het zondigen verandert in heilige schaamte; de liefde tot de zonde verandert in haat. Evenals Amnon Thamar meer haatte dan hij haar ooit liefgehad had, 2 Samuël 13:15, zo haat een ware boetvaardige de zonde meer dan hij haar ooit liefgehad heeft. "Ik haat alle leugenpaden", Psalm 119:104.
- c. *Bekering brengt een verandering tot stand in de levenswijze*. Hoewel de bekering in het hart begint, blijft ze daar niet hangen, maar ze komt tot uiting in de levenswijze. Zij begint in het hart! "Was uw hart, ... o Jeruzalem", Jeremia 4:14. Als de fontein verontreinigd is, kan er geen zuivere stroom uit voortkomen. Maar hoewel de bekering begint in het hart, blijft ze daar niet hangen, maar ze verandert de levenswijze. Welk een verandering bracht de bekering bij Paulus tot stand! Zij veranderde een vervolger in een prediker. Wat een verandering werd er tot stand gebracht bij de stokbewaarder, Handelingen 16:33. Hij nam Paulus en Silas met zich mee, waste hun striemen en zette hun voedsel voor. Welke een verandering kwam er bij Maria Magdalena! Zij die tevoren haar minnaars had gekust in wellustige omhelzingen, kuste nu de voeten van Christus; zij die haar haren placht te krullen en het met kostbare parels placht op te maken, maakt er nu een handdoek van om de voeten van Christus af te drogen. Haar ogen die gewoonlijk van wellust fonkelden en vol onreinheid gloeiden om haar minnaars te verlokken, veranderden nu in fontein van tranen om de voeten van haar Zaligmaker nat te maken. Haar tong die gewoon was ijdele en lichtzinnige taal te spreken, is nu een instrument om Gods lof te zingen. Deze verandering van levenswijze houdt twee dingen in.

Ten eerste, om te beginnen, *een breken met de zonde*. "Breek uw zonden af door gerechtigheid", Daniël 4:27. Dit breken met de zonde moet drie kenmerken hebben:

- a. *Het moet algemeen zijn, een breken met alle zonden*. Eén ziekte kan zowel de dood tot gevolg hebben als meer ziekten. Als men in één zonde leeft, kan men daar net zo

goed door verloren gaan als dat men in meer zonden leeft. De ware boetvaardige breekt met verborgen zonden, met zonden die hem voordeel opleveren en gewoontezonden. Hij neemt het offermes der doding en haalt het door het hart van zijn liefste lusten.

- b. *Het breken met de zonde moet oprecht zijn*; het moet niet gebeuren uit vrees, maar uit geestelijke motieven, eerst en vooral uit haat en afkeer van de zonde en uit een beginsel van liefde tot God. Ook als de zonde niet zulke kwade gevolgen had, zou een ware boetvaardige die nalaten uit liefde tot God. De beste manier om dingen die bevroren zijn, van elkaar los te maken, is ze te verhitten. Als het hart door de zonde bevroren is, is de beste manier om het van de zonde los te maken, het te verwarmen door de liefde. Zal ik tegen zo'n barmhartige Vader zondigen en die liefde die mij vergeving schenkt, misbruiken?
- c. *Het breken met de zonde moet voorgoed zijn*, zodat men nooit meer met de zonde van doen wil hebben. "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?", Hoséa 14:9. Bekering is geestelijk scheiden en dat moet duren tot de dood toe.

Ten tweede. *De verandering van levenswijze houdt als einddoel in een wederkeren tot de Heere*. Het wordt wel genoemd: "De bekering tot God", Handelingen 20:21. Het is niet genoeg als wij ons bekeren en oude zonden nalaten, maar wij moeten ons aan de dienst des Heeren verbinden. Het is net als met de wind, als die vanuit het westen weggaat, draait hij naar een tegenovergestelde hoek. De verloren zoon die tot bekering kwam, verliet niet alleen zijn hoeren, maar hij stond op en ging naar zijn vader, Lukas 15:18. In de ware bekering richt het hart zich rechtstreeks op God, zoals de naald van een kompas naar de noordpool wijst.

Gebruik 1.

Laten wij ons allen zetten tot dit grote werk der bekering. Laten wij haast maken en ons oprecht bekeren. Laten wij ons bekeren van al onze zonden, van onze hoogmoed, onze opvliegende toorn en ons ongeloof. Zonder bekering is er geen vergeving. Het is niet bestaanbaar met de heiligheid van Gods natuur, als Hij een zondaar vergeving schenkt, terwijl hij daadwerkelijk in zijn opstand blijft leven. O, nader toch tot God, niet met wapenen, maar met tranen in uw ogen. Om u tot een weke, boetvaardige gestalte op te wekken, overweeg dan het volgende:

1. *Bedenk toch wat het wezen van de zonde is*, dat u zo doorgaat die te bedrijven. Zonde is "een vervloekt iets", Jozua 7:11 (Engelse vertaling). Zonde is het geconcentreerde aftreksel van het kwaad. Zij verontreinigt de heerlijkheid van de ziel, zij is als een vlek op iets schoons. Zij wordt vergeleken met de zweer van de melaatsheid, 1 Koningen 8: 38. Er is niets wat iemands eer zo in schande verandert als de zonde. Zonder bekering leidt de zonde uiteindelijk tot de verdoemenis. "Zonde gaat als daad voorbij, maar blijft als schuld." De zonde vertoont eerst haar schone schijn in een spiegel, maar daarna bijt ze als een slang. Die sprinkhanen in Openbaring 9:7 zijn een zinnebeeld van de zonde: "Op hun hoofden waren als kronen, het goud gelijk, ... en zij hadden haar als haar der vrouwen en hun tanden waren als tanden der leeuwen, ... en er waren angels in hun staarten". Onbetreunde zonde eindigt in een treurspel. Zij heeft de duivel als vader, schaamte als metgezel en de dood als bezoldiging, Romeinen 6: 23. Wat zit er toch in de zonde, dat men er zo in doorgaat? Zeg toch niet dat zij zoet is! Wie wil er nu iets aangenaams wat dodelijk is?

2. *Bekering is de Heere welbehaaglijk.* Er is geen beter offer dan een verbroken hart. "Een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten", Psalm 51:19. Augustinus liet, als hij ziek was, de volgende zin boven zijn bed schrijven: "Toen de weduwe lege vaten naar Elisa bracht, werd de olie erin gegoten", 2 Koningen 4:6. Breng de Heere het gebroken vat van een boetvaardig hart en Hij zal er de olie der genade ingieten. Boetvaardige tranen zijn tot verheuging van God en van de engelen, Lukas 15. Duiven vertoeven graag bij het water en de Geest van God, Die eens nederdaalde onder de gelijkenis van een duif, verheugt Zich zeer zeker in tranen van boetvaardigheid. Maria stond achter de voeten van Jezus en weende, Lukas 7:38. Zij bracht twee dingen mee naar Christus: tranen en olie, maar haar tranen waren Christus nog dierbaarder dan haar olie.

3. *Bekering brengt vergeving met zich mee.* Daarom worden ze samen genoemd: "Bekering en vergeving der zonden", Handelingen 5:31. Vergeving der zonden is de rijkste weldaad; zij is voldoende om een zieke gezond te maken. "En geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek, want het volk dat daar woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben", Jesaja 33:24. Vergeving deelt ons het voorrecht van de beloften nog rijker mee. Vergevende genade is de saus die alle andere genadegaven een zoeter smaak geeft; zij verzoet ook onze gezondheid, onze rijkdom en onze eer. David werd een kroon van fijn goud op het hoofd gezet, Psalm 21:4. Maar waar David de Heere het meest voor dankte, was niet dat God hem een gouden kroon op zijn hoofd had laten zetten, maar dat Hij hem een kroon van genade op het hoofd had gezet. "Die u kroont met barmhartigheden", Psalm 103:4.

Vraag. *Wat was die kroon van barmhartigheid?*

Dat kunt u zien in vers 3: "Die al uw ongerechtigheid vergeeft." David verblijdde zich er meer in, dat hij gekroond was met vergeving dan dat hij een kroon van louter goud droeg. Welnu, wat anders baant de weg tot vergeving der zonde dan bekering? Toen de ziel van David vernederd en verbroken was, bracht de profeet Nathan hem goed nieuws: "De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen", 2 Samuël 12:13.

Tegenwerping. *Maar, mijn zonden zijn zo groot, dat de Heere mij niet zal vergeven, al bekeer ik mij.*

Ik antwoord: De Heere doet geen afstand van Zijn belofte. "Bekeer u, gij afgekeerde Israë! spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren", Jeremia 3:12. Al zouden uw zonden als rotsen zijn, dan kan op uw bekering de zee van Gods genade uw zonden verzwelgen. "Wast u, reinigt u", Jesaja 1:16. Wast u in het wasvat der bekering. "Komt dan, en laat ons samen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw", Jesaja 1:18. Manasse was een karmozijnrode zondaar; maar toen hij zich zeer verootmoedigde, werd hem de gouden scepter der genade toegestoken. Toen zijn hoofd een fontein was om de zonde te bewenen, was Christus' zijde de fontein om de zonde weg te wassen.

Niet de grootheid van de zonde, maar onboetvaardigheid doet omkomen. De Joden die de hand gehad hadden in de kruisiging van Christus, hebben op hun bekering ondervonden dat het bloed dat zij vergoten hadden, de beste balsem was om hen te helen. Toen de verloren zoon bij zijn vader thuis kwam, liet deze hem een kleed en een ring aandoen en zijn vader kuste hem, Lukas 15. Als u breekt met uw zonden, wil God uw Vriend worden. Alles wat in God is, is dan het uwe. Zijn macht is uwe om u te helpen; Zijn wijsheid is uwe om u raad te geven; Zijn Geest is uwe om u te

heiligen; Zijn beloften zijn uwe om u te troosten; Zijn engelen zijn uwe om over u de wacht te houden; Zijn genade is uwe om u te zaligen.

4. *Er ligt zoveel zoetheid in tranen van berouw.* De ziel is nooit meer verruimd en heeft inwendig nooit meer blijdschap dan wanneer zij zo zoet kan wegsmelten over haar zonden. Dagen van treuren zijn feestdagen! Het Hebreeuwse woord voor berouw hebben "nicham", betekent "zich troosten". "Uw droefheid zal tot blijdschap worden", Johannes 16:20. Christus verandert het traanwater in wijn. David die in Israël bekend stond om zijn treuren, was ook de liefelijke in psalmen. En de vreugde die een ware boeteling ervaart, is een voorsmaak van de vreugde van het paradijs. De blijdschap van de goddeloze zal in droefheid veranderen; de droefheid van de boetvaardige zal in blijdschap veranderen. Hoewel de bekering eerst vol doornen en bitterheid schijnt te zijn, toch zal een christen druiven van deze doornen plukken. Dat al deze overwegingen een ader van Goddelijke droefheid in onze ziel mogen openen, opdat wij zowel wenen mogen over de zonde als haar de rug toekeren. Als de Heere ooit vertroosting wedergeeft, dan is het aan Zijn treurigen, Jesaja 57:18. Als wij geweend hebben, laten wij dan opzien naar het bloed van Christus om vergeving. Zeg dan net als die heilige man: lava, Domine, lacrimas meas: "Heere, was mijn tranen in Uw bloed." Onze tranen druppen zelfs zonde en wij hebben het bloed van Christus nodig om ze af te wassen. Deze boetvaardigheid moet niet slechts een paar dagen duren, zoals de rouw over een vriend die weldra weer over is, maar het moet een werkzaamheid van ons hele leven zijn. Deze Goddelijke droefheid moet pas bij de dood ophouden. Nadat onze zonden vergeven zijn, moeten wij ons weer bekeren. Wij maken elke keer weer schuld, wij zondigen dagelijks, daarom moeten wij elke dag berouw hebben. Er zijn er die enkele tranen storten om hun zonden en als zij die evenals de olie van de weduwe een poosje hebben laten lopen, houdt het op. Er zijn er velen die als de pleister van boetvaardigheid wat pijn begint te doen, deze eraf trekken, terwijl de pleister van berouw erop moet blijven en pas bij de dood eraf gehaald mag worden, als met alle andere tranen ook deze tranen van goddelijke droefheid afgewist zullen worden.

Vraag. *Wat moeten wij doen om een boetvaardige gestalte des harten te verkrijgen?*

Ik antwoord: Zoek het daarvoor bij de Heere. Het is Zijn belofte, dat Hij een "vlesen hart" zal geven, Ezechiël 36 en "de Geest van het rouwklagen op ons zal uitstorten", Zacharia 12:10. Smeeek God om de Heilige Geest. "Hij doet Zijn wind waaien, de wateren vloeien henen", Psalm 147:18. Als de wind van Gods Geest op ons blaast, zullen de tranen van boetvaardigheid uit ons vloeien.

HET NAARSTIG GEBRUIK VAN DE GENADEMIDDELEN

6. De uitwerking van het Woord

88 Vraag. *Welke zijn de uiterlijke middelen, waar Christus ons de weldaden der verlossing mededeelt?*

Antwoord. *De uiterlijke en gewone middelen, waardoor Christus ons de weldaden der verlossing mededeelt, zijn: Zijne verordeningen, bijzonder het Woord, de Sacramenten en het Gebed, hetwelk aan al de uitverkorenen krachtig gemaakt wordt ter zaligheid, Matth. 28:19, 20; Hand. 2:42, 46, 47.*

89 Vraag. *Hoe wordt het Woord krachtig gemaakt ter zaligheid?*

Antwoord. *De Geest Gods maakt het lezen, maar inzonderheid het prediken des Woords een krachtig middel om de zondaars te overtuigen en te bekeren, en om hen op te bouwen in heiligheid, en troost, door het geloof ter zaligheid; Neh. 8:8; 1 Kor. 14:24, 25; Hand. 26:18; Psalm 19:9; Hand. 20:32; Rom. 15:4; 2 Tim. 3:15-17; Rom. 10:13-17; 1:16.*

90 Vraag. *Hoe moet het Woord gelezen en gehoord worden, dat het krachtig ter zaligheid mag worden?*

Antwoord. *Opdat het Woord krachtig ter zaligheid mag worden, moeten wij daarop letten met naarstigheid, Spr. 8:34, voorbereiding, 1 Petrus 2:1, 2, en gebed, Psalm 119:18; hetzelfde aannemen met geloof en liefde, Hebr. 4:2; 2 Thess. 2:10, dat in onze harten leggen, Psalm 119:11, en in ons leven te werk stellen, Lukas 8:15; Jak. 1:25.*

De derde manier om de toorn en de vloek van God te ontvlieden en de zegen uit de verlossing door Christus deelachtig te worden, is "**het naarstig gebruik van de genademiddelen**", in het bijzonder "het Woord, de sacramenten en het gebed".

Ik begin met de eerste van deze genademiddelen.

"Het Woord, ... dat ook werkt in u die gelooft", 1 Thessalonicenzen 2:13. (De Engelse vertaling heeft: dat werkt met effect).

Vraag. *Wat wordt bedoeld met de woorden: "werken met effect"?*

Antwoord. Men zegt dat het Woord van God werkt, als het die goede uitwerking op ons heeft, waarvoor God het bestemd heeft. Als het een krachtige verlichting en een grondige reformatie teweegbrengt. "Om hun ogen te openen en hen te bekeren van de duisternis tot het licht en van de macht des satans tot God", Handelingen 26:18. "Om hun ogen te openen" duidt op verlichting; en "hen te bekeren van de macht des satans tot God" duidt op reformatie.

Vraag. Hoe moet men het Woord lezen en horen, opdat het een uitwerking moge hebben tot zaligheid?

Ik antwoord: Opdat wij het Woord zo mogen lezen dat het leiden moge tot een uitwerking tot zaligheid, overweeg dan:

1. Laten we toch eerbied en hoogachting hebben voor elk deel van de canonieke Schriften. "Zij zijn begeerlijker dan goud", Psalm 19: 11. Schat het Boek van God boven alle andere! Het is een gouden brief, geschreven door de Heilige Geest en uit de hemel aan ons gezonden. Om nog meer in het bijzonder onze achting te verhogen, het volgende:

- a. De Heilige Schrift is een geestelijke spiegel om daarvoor onze ziel aan te kleden. Zij toont ons meer dan wij bij het licht van de natuurlijke consciëntie kunnen zien. Dit licht kan ons wel grove zonden ontdekken, maar de spiegel van het Woord laat ons de zonden van het hart, ijdele gedachten, ongeloof, enz. zien. Het toont niet alleen onze vlekken, maar wast ze af.
- b. De Heilige Schrift is een magazijn, waaruit wij geestelijke wapenen kunnen halen om tegen de satan te strijden. Toen onze Zaligmaker van de duivel verzocht werd, haalde Hij Zijn wapenrusting en Zijn wapenen uit de Schriften: "Er is geschreven", Matthéus 4: 4, 7.
- c. De Heilige Schrift is een panacee of een algemeen geneesmiddel voor de ziel. Zij kan een recept geven om de dodigheid van het hart te genezen, Psalm 119:50; tegen hoogmoed, 1 Petrus 5:5; tegen ongeloof, Johannes 3:36. Het is een tuin met geneeskrachtige kruiden, waar wij het kruid of het tegengif kunnen verzamelen om het gif van de zonde te verdrijven. De bladen van de Heilige Schrift zijn evenals de bladeren van de Boom des Levens "tot genezing der heidenen", Openbaring 22:2. Zou dit niet eerbied en hoogachting voor het Woord moeten teweegbrengen?

2. Als wij zouden wensen dat het geschreven Woord een uitwerking op onze ziel zou hebben, laten wij het dan "met een ingespannen aandacht" doorzoeken. "Onderzoek de Schriften", Johannes 5:39. Het Griekse woord "ereunate" betekent: zoeken als naar een zilverader. De mensen van Beréa "onderzochten dagelijks de Schriften", Handelingen 17:11. Het woord "anakrinontes" betekent een weetgierig en kritisch onderzoek instellen. Apollos was machtig in de Schriften, Handelingen 18:24. Er zijn er die haastig door een hoofdstuk heen lopen en er niets goeds uit meenemen. Als wij zouden wensen dat het Woord een uitwerking heeft tot zaligheid, dan moeten wij elke Schriftplaats met aandacht en opmerking lezen. Overweeg het volgende, opdat wij naarstig mogen zijn in het doorzoeken van de Schriften:

- a. Het geschreven Woord is de norm van onze godsdienst, (norma cultus) de regel en het statuut waarnaar wij ons leven moeten inrichten. Het bevat alles wat nodig is tot zaligheid; welke plichten wij behoren te doen en welke zonden wij behoren te vermijden, Psalm 19:8. De Heere heeft Mozes een voorbeeld gegeven hoe Hij wilde dat men de tabernakel zou maken, en hij moest zich nauwkeurig aan dat model houden, Exodus 25:9. Het Woord is het voorbeeld dat God ons op schrift heeft gegeven, om ons leven daarnaar in te richten. Wat moesten wij daarom dit voorbeeld nauwkeurig lezen en doorzoeken!
- b. Evenals het geschreven Woord ons voorbeeld is, zal het ook onze rechter zijn. "Het Woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage", Johannes 12:48. Wil lezen immers: "en de boeken werden geopend", Openbaring 20:12. Eén Boek dat de Heere zal openen, is het Boek van de Heilige Schrift en daar zal Hij de mensen uit oordelen. Hij zal zeggen: "Hebt u overeenkomstig de regel van dit

Woord geleefd? "Het Woord heeft een dubbele functie: het onderwijst en het oordeelt.

3. Als wij zouden willen dat het geschreven Woord vruchtbaar zou zijn, moet er bij het lezen geloof meekomen. Geloof dat het het Woord is van de eeuwige Jehovah. Het komt tot ons met autoriteit en laat horen dat het een lastbrief uit de hemel is: "Zo zegt de HEERE". Het is door God geïnspireerd, 2 Timótheüs 3:16. Het spreken van God in de Heilige Schrift moet voor ons zekerder zijn dan een stem uit de hemel, 1 Petrus 1:18. Ongeloof ontzenuwt de zeggingskracht van de Schrift en maakt haar vruchteloos. Eerst twijfelt men aan de waarheid van de Schrift en vervolgens wordt men afvallig.

4. Als wij zouden wensen dat het geschreven Woord zijn uitwerking zou hebben tot zaligheid, moeten wij ons erin verheugen als onze geestelijke hartsterking. "Als Uw woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten en Uw Woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten", Jeremia 15:16. Alle ware, duurzame troost kan men uit het Woord halen. Het Woord is, naar het zeggen van Chrysostomus, een geestelijke tuin en de beloften zijn de geurige bloemen of specerijen in die tuin. Wat moesten wij met blijdschap tussen die bedden van specerijen wandelen! Is het in alle twijfelachtige, verwarrende voorvallen geen zegen als wij een raadgever hebben om ons te adviseren? "Ook zijn Uw getuigenissen, ... mijn raadslieden", Psalm 119:24. Is het geen troost als wij onze kenmerken voor de hemel kunnen vinden? En waar moeten wij die anders vinden dan in het Woord?, 1 Thessalonicenzen 1:4,5. Het geschreven Woord is een uitmuntende versterking en vertroosting in een tijd van nood. "Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt", Psalm 119:50. Het kan al het water in wijn veranderen. Wat moesten wij veel vergenoeging en blijdschap in het Woord vinden! Alleen zij die met blijdschap zich tot het Woord wenden, komen er met vrucht vandaan.

5. Als wij zouden wensen dat de Heilige schrift haar uitwerking tot zaligheid zou hebben, dan moeten wij het zeker als wij het gelezen hebben, in ons hart verbergen. "Ik heb Uw rede in mijn hart verborgen", Psalm 119:11. Als wij het Woord in ons hart opsluiten, is dat een middel ter bescherming tegen de zonde. Waarom heeft David het Woord in zijn hart verborgen? "Opdat ik tegen U niet zondigen zou." Net als iemand die als hij op een besmette plaats komt, een bestrijdingsmiddel met zich zou meebrengen, zo droeg David het Woord in zijn hart als een gezegend middel om hem voor de besmetting van de zonde te bewaren. Als het sap in de wortel zit, maakt dit de takken vruchtbaar. Als het zaad in de aarde ligt, spruit het graan uit. Zo ook, als het Woord in het hart ligt, brengt het goede vrucht voort.

6. Als wij zouden willen dat het Woord vruchtbaar is, laten wij dan niet alleen alles doen om het licht in ons hoofd te krijgen, maar de kracht ervan in ons hart. Laten wij trachten om het gekopieerd en herschreven te krijgen in ons hart. "De wet zijns Gods is in zijn hart", Psalm 37:31. In het Woord staat: "Zijt met de ootmoedigheid bekleed", 1 Petrus 5:5. Laten wij daarom nederig en ootmoedig in eigen oog zijn. Het Woord roept ons op tot heiligheid. Laten wij ons benaarstigen de Goddelijke natuur deelachtig te worden en iets in ons meegedeeld te krijgen wat van de Heilige Geest is, 2 Petrus 1:4. Als het Woord zo tot een kopie in ons hart wordt en wij er zo'n gelijkenis van gaan vertonen, dan heeft het in ons zijn uitwerking gehad en wordt het een "reuke des levens".

7. Als wij de Heilige schrift lezen, laten wij dan tot God opzien om een zegen. Laten wij de Geest der wijsheid en der openbaring smeken, dat wij de "diepten Gods" mogen zien, Éfeze 1:17. Bid God, of Dezelfde Geest, Die de Schrift geschreven heeft, ons in staat zou willen stellen haar te verstaan. Bid, of God ons "de reuk der kennis" zou willen geven, opdat wij zoetigheid zouden smaken in het lezen van het Woord, 2 Korinthe 2:14. David vond de smaak "zoeter dan honingzeem", Psalm 19:11. Laten wij God bidden, of Hij ons niet alleen Zijn Woord zou willen geven als regel van heiligheid, maar ook Zijn genade als beginsel van heiligheid.

Vraag. Hoe moeten wij het Woord horen, opdat het zijn uitwerking tot zaligheid in onze ziel zou hebben?

Ik antwoord:

1. Luister zeer aandachtig naar het gepredikte Woord. Laat niets aan u voorbijgaan, zonder er goede nota van te nemen. "Want al het volk hing Hem aan en hoorde Hem", Lukas 19:48. Zij hingen aan Zijn lippen. "En een zekere vrouw, met name Lydia, een purperverkoopster van de stad Thyatira, die God diende, hoorde ons; welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd", Handelingen 16:14. Schenk aandacht aan het Woord, alsof het een zaak van leven en dood is. Zorg met het oog hierop ervoor, dat u alle ijdele, onwelvoeglijke gedachten die u willen afleiden en u van deze tegenwoordige bezigheid willen afhouden, uitbant. Deze vogels zullen op het offer afkomen, daarom moeten wij die verdrijven, Genesis 15:11. Een boogschutter kan op het juiste doel mikken, maar als er iemand achter zijn elleboog staat en hem een duw geeft als hij op het punt staat te schieten, zal hij het doel niet raken. Een christen kan goede voornemens hebben om te luisteren, maar pas op voor onbehoorlijke gedachten die u in de dienst des Heeren hinderen of tot een aanstoot zijn. Ban ook loomheid uit. De duivel geeft ook menig hoorder een bedwelmend slaapmiddel, zodat men onder een preek de ogen niet open kan houden. Men eet zoveel op Gods dag, dat men geschikter is voor een kussen of een divan dan voor de kerk. Steeds de gewoonte hebben om onder een preek te slapen, is een blijk van grote minachting en gebrek aan eerbied voor dit genademiddel. Men geeft ook een slecht voorbeeld aan anderen, men trekt daardoor uw oprechtheid in twijfel. Het is de zaaitijd voor de duivel. "En als de mensen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid...", Matthéus 13:25. O, schud die slaperigheid van u af, zoals Paulus de adder van zich afschudde! Wees ernstig en aandachtig onder het gehoor van het Woord. "Want dat is geen vergeefs Woord voor ulieden, maar het is uw leven", Deuteronomium 32:47. Als de mensen geen aandacht schenken aan hetgeen God in Zijn Woord tot hen te zeggen heeft, schenkt God even weinig aandacht aan hetgeen zij tot Hem spreken in het gebed.

2. Als u zou willen dat het gepredikte Woord vrucht draagt, kom dan met een heilige honger naar het Woord, 1 Petrus 2:2. Een dorstige ziel gedijt wel. In het natuurlijke kan iemand trek in eten hebben, maar de spijzen verteren niet; dit is in de godsdienst echter niet zo. Waar er grote begeerte naar het Woord is, is er meestentijds ook een goede verwerking. Kom met een hunkerende ziel naar het Woord en begeer dat het u niet alleen streelt, maar dat het zijn nut doet. Let toch niet meer op de opmaak van de schotel dan op de spijze - op een schone rede en welsprekendheid dan op de inhoud. Het getuigt zowel van een bedorven smaak als een oververzadigde maag als men liever salades en lekkernijen eet dan gezond voedsel.

3. Als u zou willen dat het gepredikte Woord vrucht draagt, kom er dan heen met een teder hart. "Omdat uw hart week geworden is", 2 Kronieken 34:27. Als wij tegen harde

harten preken, is het alsof wij tegen een koperen muur schieten: het Woord dringt niet naar binnen. Het is, of men een gouden stempel op marmer zet, wat niet indrukt. O, kom toch naar het gepredikte Woord met een weke gestalte ven het hart! Gesmolten was neemt de afdruk van het zegel op, zo zal ook het hart, als het in een weke gestalte is, beter de indruk van het gepredikte Woord in zich opnemen. Toen het hart van Saulus verbroken was en week was geworden vanwege de zonde, riep hij uit: "Wat wilt Gij, dat ik doen zal?", Handelingen 9:6. Kom toch niet naar de kerk met een hard hart! Wie kan nu een oogst verwachten, als het zaad op steenachtige grond gezaaid wordt?

4. Als u zou willen dat het Woord vrucht draagt, ontvang het dan met zachtmoedigheid. "Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord dat in u geplant wordt", Dakobus 1:21. Zachtmoedigheid is een nederige gestalte van het hart ten opzichte van het Woord - een bereidheid om de raadgevingen en bestraffingen uit het Woord te horen. Het tegenovergestelde van deze zachtmoedigheid is felheid van geest, waardoor men geneigd is in woede tegen het Woord op te staan. Hoogmoedige mensen die schuldig zijn, kunnen het niet verdragen als zij hun fouten horen. De hoogmoedige Herodes zette Johannes in de gevangenis, Markus 6:17. De schuldige Joden stenigden Stefanus omdat hij hen aanzei dat zij Christus gekruisigd hadden, Handelingen 7:59. Als men mensen hun zonden aanzegt, is dat hetzelfde als dat men iemand die misvormd is, een spiegel voorhoudt, die het niet hebben kan dat hij zijn eigen gezicht ziet. Het tegengestelde van zachtmoedigheid is weerspanning van het hart, waardoor men besluit zijn zonden vast te houden, wat het Woord er ook van moge zeggen. "Wij willen roken aan de Melecheth des hemels", Jeremia 44:17. O, pas daar toch voor op! Als u zou willen dat het Woord vrucht draagt, leg dan felheid en weerbarstigheid af, ontvang het Woord met zachtmoedigheid. Door zachtmoedigheid wordt het gepredikte Woord geplant! Zoals een goede ent die in een wilde stam geënt wordt, de natuur van de vrucht verandert en er een zoete smaak aan geeft, zo wordt de ziel als het Woord erin geplant wordt, geheiligd en maakt dat zij de zoete vrucht der gerechtigheid voortbrengt.

5. Meng het gepredikte Woord met geloof. "Maar het Woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was", Hebreeën 4:2. Als men in een medicijn het hoofdbestanddeel weglaat, zal het de werking ervan belemmeren. Laat het bestanddeel van het geloof niet weg! Geloof het Woord en geloof het zodanig dat u het toepast. Als u Christus hoort prediken, moet u Hem op uzelf toepassen, dat is de Heere Jezus Christus aandoen, Romeinen 13:14. Als u een belofte hoort voorstellen, moet u die toepassen, dat is de bloem van de belofte uitzuigen en er honing van maken.

6. Wees niet alleen aandachtig tijdens het horen van het Woord, maar onthoud het ook daarna. "Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen van ons gehoord is, opdat wij niet te eniger tijd doorvloeien, Hebreeën 2:1, opdat wij het niet als water uit een zeef laten weglopen. Als het gezaaide zaad niet in de grond vastgehouden wordt, kan er geen goede oogst volgen. Sommigen hebben een geheugen als een lek vat: de preken die zij horen, zijn spoedig weer vergeten en hebben geen nut gedaan. Als de spijs niet in de maag blijft en daar verteert, voedt die ons niet. De satan doet zijn best om het Woord uit ons geheugen weg te nemen. "En als zij het gehoord hebben, zo komt de satan terstond en neemt het Woord weg, hetwelk in hun harten gezaaid was", Markus 4:15. Ons geheugen zou moeten zijn als de ark, waar de wet in gelegd werd.

7. Breng het gehoorde in praktijk. Voed u met de preken die u hoort. "Ik doe Uw geboden", Psalm 119:166. Rachel was niet tevreden dat zij schoon was, maar zij begeerde vruchtbaar te zijn. Wat is een hoofd vol kennis zonder vrucht in het hart? "Vervuld met vruchten der gerechtigheid", Filippenzen 1:11. Gehoorzaamheid is de kroon op het horen. Het horen dat niet het leven reformeert, zal nooit tot heil van de ziel zijn.

8. Smeek de Heere, of Hij Zijn Woord wil doen vergezeld gaan met Zijn tegenwoordigheid en zegen. De Geest moet alles vruchtbaar maken. Predikanten kunnen geneesmiddelen voorschrijven, maar het is Gods Geest, Die moet zorgen dat zij werken. "Wie zielen tot bekering brengt, heeft zijn preekstoel in de hemel", Augustinus. "Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden", Handelingen 10:44. Men zegt dat een alchemist olie uit ijzer kan halen. Gods Geest kan genade tot stand brengen in het meest verharde hart.

9. Als u zou willen dat het Woord vruchtbaar zal zijn tot zaligheid, maak u er dan vertrouwd mee. Spreek over het gehoorde als u thuis komt. "Mijn tong zal spraak houden van Uw rede", Psalm 119:172. Een van de redenen waarom sommige mensen niet meer nut hebben van wat zij gehoord hebben, is dat zij nooit met elkaar spreken over het gehoorde. Alsof preken zulke geheimen zijn, dat men er niet meer over mag spreken! Of, alsof het een schande zou zijn om te spreken over dingen die de zaligheid aangaan. "Alsdan spreken, die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste, ... en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht", Maleáchi 3:16.

Gebruik

Als uw ziel u lief is, pas dan toch op, dat het Woord niet onvruchtbaar voor u blijft. Er zijn er voor wie het gepredikte Woord onvruchtbaar is.

- Ten eerste, degenen die het Woord bekritisieren, die in plaats van zichzelf te veroordelen, het Woord veroordelen.
- Ten tweede, degenen wier leven in strijd is met het Woord, Jesaja 30:9.
- Ten derde, degenen die onder het Woord zich meer en meer verharderen. "En zij maakten hun hart als een diamant", Zacharia 7:12. En als men zijn hart moedwillig verhardt, straft de Heere met verharding. "Maak hun oren zwaar", Jesaja 6:10. Het Woord is voor zulke mensen onvruchtbaar. Zou het niet erg zijn, als iemand geen voedsel uit zijn eten zou krijgen, ja als het in vergif zou veranderen? O, pas toch op dat het gepredikte Woord niet onvruchtbaar blijft en zijn uitwerking mist.

Overweeg deze drie dingen:

1. Als het gepredikte Woord ons geen nut doet, is er geen andere weg om behouden te worden. Dit is de instelling des Heeren en het voornaamste middel dat Hij gebruikt om zielen te bekeren. "Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen", Lukas 16:31. Als er een engel uit de hemel tot u zou afkomen en de uitnemendheid van de staat der heerlijkheid en de vreugde van de hemel zou verkondigen, en dat op de meest gevoelvolle wijze - als het gepredikte Woord u niet kan overtuigen, dan zou zo'n toespraak uit de hemel ook geen uitwerking op u hebben. Als een verdoemde geest uit de hel zou komen en tot u met vlammeende woorden zou spreken en u zou zeggen wat voor plaats de hel wel is en de pijnen van de verdoemden zou uitschreeuwen, dan zou het u wel doen beven, maar het zou u niet tot bekering brengen, als het gepredikte Woord die uitwerking niet op u heeft.

2. Onder het Woord opkomen en niet zaligmakend bearbeid worden, is iets wat de duivel aangenaam is. Hij geeft er niet om al gaat u dikwijls naar de kerk, als het maar geen goede vrucht voortbrengt; hij is geen vijand van het horen, maar van de vrucht. Al stelt de prediker u de borsten van de genademiddelen voor, dat interesseert de duivel niet, zolang u maar niet de onvervalste melk van het Woord inzuigt. De duivel geeft er niet om hoeveel preekpillen u inneemt, zolang ze maar niet gaan inwerken op uw geweten.
3. Als het gepredikte Woord geen vrucht voortbrengt tot bekering, zal het wel medewerken tot hun veroordeling. Het Woord zal of de ene of de andere uitwerking hebben; als het uw hart niet geneest, zal het uw ketenen zwaarder maken. Wij hebben wel medelijden met degenen die het gepredikte Woord missen, maar degenen die er niet door geheiligd worden, zijn er erger aan toe. Vreselijk is de toestand van hen die beladen met preken naar de hel gaan.
Maar ik wil eindigen met de apostel: *"Wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd"*, Hebreeën 6:9.

DE SACRAMENTEN

7. DE DOOP

91 Vraag. **Hoe worden de Sacramenten krachtige middelen ter zaligheid?**

Antw. *De Sacramenten worden krachtige middelen ter zaligheid, niet vanwege enige kracht in zich of in hen, die dezelve bedient; maar alleen door de zegen van Christus, 1 Petrus 3 : 21; Hand. 3:11; 1 Kor. 3:6, 7, en de werking van Zijn Geest in diegene, die door het geloof dezelve ontvangen, 1 Kor. 12:13.*

92 Vraag. **Wat is een Sacrament?**

Antw. *Een Sacrament is een heilige verordening, door Christus ingesteld, waarin Christus en de weldaden des Nieuwen Verbonds, door uiterlijke tekenen aan de gelovigen worden vertoond, verzegeld en toegeëigend, Gen. 17:7, 10; Ex. 2:11; 1 Kor. 11:23, 26.*

93 Vraag. **Welke zijn de Sacramenten des Nieuwen Testaments?**

Antwoord. *De Sacramenten des Nieuwen Testaments zijn: de Doop, Matth. 28:19, en het Avondmaal des Heeren, Matth. 26:26-28.*

94 Vraag. **Wat is de Doop?**

Antw. *De Doop is een sacrament, in hetwelk het afwassen met water in de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes, Matth. 28:19, betekent en verzegelt onze inlijving in Christus en mededeling der weldaden van het Verbond der Genade en onze verplichting om des Heeren te zijn, Rom. 6:3, 4; Gal. 2:20.*

95 Vraag. **Aan wie moet de Doop bediend worden?**

Antw. *De Doop moet niet bediend worden aan sommigen, die buiten de zichtbare Kerk zijn, tenware zij hun geloof in Christus en gehoorzaamheid nevens Hem belijden, Hand. 8:36, 37; 2:38; maar de kinderen dergenen, die lidmaten van de zichtbare Kerk zijn, moeten gedoopt worden, Hand. 2:38, 39; Gen. 17:10; Kol. 2:11, 12; 1 Kor. 7:14.*

"Gaaf dan henen, onderwijst af de volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes, lerende hen onderhouden alles wat Ik u geboden heb", Mattheüs 28:19

Wij zijn nog steeds bezig met de vraag uit de catechismus: Wat zijn de uitwendige middelen waardoor Christus de vruchten van de verlossing ons meedeelt?

Het antwoord is: *Dat zijn Zijne instellingen, voornamelijk het Woord, de sacramenten en het gebed.*

Over het eerste middel heb ik gesproken: het gelezen en gepredikte Woord. Ik ga nu verder met het tweede. De weg waarlangs Christus ons de vruchten van de verlossing meedeelt, is ook in het gebruik van de sacramenten.

Vraag. *Wat zijn sacramenten in het algemeen?*

Antwoord. Het zijn zichtbare tekenen van onzichtbare genade.

Vraag. *Is het Woord van God niet genoeg tot zaligheid? Waarom zijn dan de sacramenten nog nodig?*

Antwoord: Wij moeten niet wijzer zijn boven hetgeen geschreven is. Het is Gods wil dat Zijn kerk sacramenten heeft en het is Gods goedheid om zo laag tot zwakke vermogens af te dalen. "Tenzij gijlieden tekenen, ... ziet, zo zult gij niet geloven", Johannes 4:48. Om ons geloof te versterken, bevestigt de Heere het genadeverbond niet alleen met beloften, maar met sacramentele tekenen.

Vraag. *Wat zijn de sacramenten van het Nieuwe Testament?*

Antwoord. Twee: de Doop en het Avondmaal des Heeren.

Vraag. *Zijn er meer niet? De roomsen zeggen ons dat er nog vijf zijn, nl. de confirmatie, de boetedoening, het huwelijk, de priesterordering en de zalving der stervenden.*

Antwoord: Er waren onder de wet slechts twee sacramenten, daarom zijn er nu ook niet meer, 1 Korinthe 10:2,3,4. Deze twee sacramenten zijn voldoende. Het ene beeldt onze inlijving in Christus af en het andere onze toename en volharding in Hem.

Het eerste sacrament is de Doop. "*Gaat dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, enz.*", Matthéus 28:19. Gaat dan henen, onderwijst alle volken; het Griekse woord is: "Maak uit alle volken discipelen." Als men zou vragen, hoe men hen discipelen moet maken, dan staat er vervolgens: "hen dopende en hen onderwijzende." Onder een heidens volk moet men eerst onderwijzen en dan dopen, maar in een christelijke kerk eerst dopen en dan onderwijzen.

Vraag. *Wat is dopen?*

Antwoord: Algemeen gesproken, is het de toelating of zichtbare opname van kinderen in de vergadering van Christus' gemeente. De bijzondere betekenis is: De Doop is een sacrament waarbij de onderdompeling of besprenging met water in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest betekent en verzegelt de inlijving in Christus, het deelhebben aan de weldaden van het genadeverbond en de verbintenis dat men des Heeren is.

Vraag. *Wat betekent het als de ouders het kind ten doop houden?*

- Als de ouders het kind ten doop houden, is dat een openbare bekentenis van de erfzonde, dat de ziel van het kind onrein is en dat het daarom noodzakelijk is dat die van de zonde gewassen wordt door het bloed en de Geest van Christus. Beide wassingen worden afgebeeld door de besprenging met het water in de Doop.
- Als de ouders het kind laten dopen, dragen zij het plechtig op aan de Heere en laten het inschrijven in de gemeente des Heeren. En, voorwaar, voor godvrezende ouders zal het een groot genoegen zijn het kind aan de Heere te hebben opgedragen in de

Doop. Hoe kunnen ouders toch gerust naar hun kind kijken als zij het nooit aan de Heere hebben opgedragen?

Vraag. *Wat is het nut van de Doop?*

Antwoord. Degene die gedoopt wordt, is toegelaten tot het zichtbare lichaam van de kerk. Die heeft een verzegeld recht tot de genademiddelen, wat een heerlijk voorrecht is, Romeinen 9:4. Een gedoopt kind staat onder een heel bijzondere zorg van Christus, wat de voorzienigheid betreft. Hij wijst de engelen als beschermers aan om de lijfwacht van het kind te zijn.

Vraag. *Is dit het enige nut?*

Antwoord. Neen! Voor degenen die verkoren zijn, is de Doop een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs, het bad der wedergeboorte en een onderscheidingsteken van de aanneming tot kinderen, Romeinen 4:11.

Vraag. *Waaruit blijkt het dat kinderen recht hebben op de Doop?*

Antwoord:

- Kinderen zijn ook in het verbond begrepen, het verbond is ook met hen opgericht. "En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u", Genesis 17:7. "Want u komt de belofte toe en uw kinderen", Handelingen 2:39. Het verbond der genade kan, ten eerste, in engere zin beschouwd worden als een absolute belofte van zaligmakende genade en in dat geval zijn alleen de uitverkorenen in het verbond Gods begrepen.
- Of, ten tweede, in een ruimere zin, als een verbond dat vele uitwendige, heerlijke voorrechten behelst, en in dat opzicht behoren de kinderen van gelovigen wel tot het verbond der genade. De belofte is voor u en uw kinderen. De kleine kinderen der gelovigen kunnen evengoed aanspraak maken op het verbond der genade als hun ouders en aangezien zij een recht tot het verbond hebben, kan men hun rechtens niet de Doop onthouden, daar deze het zegel ervan is.
Zeker is, dat de kinderen der gelovigen eens zichtbaar in het verbond met God stonden en daarom het zegel van toelating tot de gemeente hebben ontvangen. Waar kunnen wij thans vinden dat dit verbondsrecht of lidmaatschap der gemeente herroepen of krachteloos gemaakt is? Jezus Christus is toch zeker niet gekomen om gelovigen en hun kinderen in een ongunstiger conditie te stellen dan zij voordien geweest zijn! Als de kinderen van gelovigen niet zouden gedoopt moeten worden, zijn zij in een slechtere conditie dan voor Christus' komst.

Tegenwerping: *De Schrift zwijgt hierover en noemt de kinderdoop niet.*

Antwoord: Hoewel het woord kinderdoop niet in de Schrift staat, de zaak zelf wel! In de Schrift wordt er ook geen melding van gemaakt dat vrouwen het sacrament ontvangen, maar wie twijfelt eraan dat het bevel "Neemt, eet, dit is Mijn lichaam" ook voor hen geldt? Heeft hun geloof niet evengoed versterking nodig als dat van anderen? Zo kan men het woord Drie-eenheid ook niet in de Schrift vinden, maar daar staat wel wat daarmee gelijkwaardig is. "Want drie zijn er Die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze Drie zijn Een", 1 Johannes 5:7.

Zo is het ook hier: hoewel het woord kinderdoop in de Schrift niet genoemd wordt, de praktijk van de kinderdoop kan men als een niet te ontkennen gevolgtrekking uit de Schrift afleiden.

Vraag. *Hoe bewijst men dat?*

Antwoord. De Schrift vermeldt dat hele gezinnen gedoopt werden, zoals het huisgezin van Lydia, Crispus en van de stokbewaarder. "En hij werd gedoopt en al de zijnen", Handelingen 16:33. Waarbij wij ons toch redelijkerwijze moeten voorstellen dat er enkele kleine kinderen bij waren. Als men zegt, dat hier geen melding gemaakt wordt van kinderen, dan antwoord ik, dat er ook geen dienstknechten genoemd worden en toch kan men niet veronderstellen dat er in zo'n vermaard gezin geen dienstknechten waren.

Tweede tegenwerping: *Maar kinderen zijn niet in staat het doel waartoe gedoopt wordt, te verstaan; want de Doop betekent immers de afwassing der zonden door het bloed van Christus. Kinderen kunnen dit niet begrijpen, wat kan derhalve het nut van de Doop voor hen zijn?*

Antwoord. Het kind dat besneden werd, kon de besnijdenis ook niet verstaan en toch mocht het bevel tot de besnijdenis niet worden nagelaten of uitgesteld. Hoewel een kind de betekenis van de Doop niet verstaat, kan het toch wel deel hebben aan de weldaad die in de Doop verzegeld wordt. De kleine kinderen die Christus in Zijn armen nam, begrepen de bedoeling van Christus niet, maar zij kregen wel de zegen van Christus. "En de handen op hen gelegd hebbende, zegende Hij hen", Markus 10:16.

Vraag. *Maar welk nut kan een kind van de Doop hebben, als het kind het karakter van de Doop niet verstaat?*

Antwoord. Het kan wel een recht hebben op de belofte die daarin verzegeld wordt, waaraan het daadwerkelijk een aandeel zal krijgen als het tot geloof komt. Een legaat kan immers wel van nut zijn voor een kind in de wieg, al verstaat het nu nog niets van het legaat, maar als het tot jaren van onderscheid gekomen is, neemt het daarvan het volle bezit.

Maar men kan verder tegenwerpen:

Vraag. *Degene die gedoopt wordt, moet aan God opgedragen worden, maar hoe kan een kind zo'n verbintenis aangaan?*

Antwoord: De ouders kunnen de verbintenis aangaan voor het kind en het behaagt de Heere om dit gelijkwaardig te achten met de persoonlijke verbintenis van het kind. Als de Doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen en de mannelijke personen werden alleen besneden, wat voorgrond is er dan om vrouwelijke personen te dopen?, Genesis 17:10. De vrouwelijke personen waren daarbij ingesloten en waren mede begrepen in de besnijdenis van de mannelijke personen. Wat men aan het hoofd doet, doet men aan het lichaam; de man is immers het hoofd der vrouw, 1 Korinthe 11:3. Wat men aan het mannelijke geslacht deed, deed men toepassenderwijze aan het vrouwelijke geslacht.

Nu ik deze tegenwerpingen beantwoord heb, ben ik eraan toegekomen geargumenteerde de kinderdoop te bewijzen.

1. Als kinderen in hun jonge jaren genade kunnen ontvangen, kan men hen ook dopen. En kinderen kunnen in hun jonge jaren genade ontvangen en daarom kan men hen ook dopen. Ik bewijs dat zij genade kunnen ontvangen met de minderterm als volgt: als kinderen in hun jonge jaren zalig kunnen worden, kunnen zij ook genade ontvangen en kinderen kunnen in hun jonge jaren zalig worden, wat zó bewezen kan worden: als het Koninkrijk der hemelen hun toegezegd kan worden, kunnen zij ook zalig worden en het Koninkrijk der hemelen kan hun worden toegezegd, zoals duidelijk blijkt uit Markus

10:14 "derzulken is het Koninkrijk Gods", wie kan dan verbieden dat het teken en zegel van de Doop aan hen toegepast wordt?

2. Als jonge kinderen onder het getal van Gods dienstknechten geteld mogen worden, is er geen reden om hen van Gods huisgezin uit te sluiten. En jonge kinderen mogen onder Gods dienstknechten geteld worden, omdat de HEERE hen Zijn dienstknechten noemt: "Dan zal hij van u uitgaan, hij en zijn kinderen met hem, ... want zij zijn Mijn dienstknechten", Leviticus 25:41,42.

Dus, als kinderen in hun jonge jaren al Gods dienstknechten zijn, waarom zouden zij dan niet de Doop ontvangen, die toch het merk of het zegel is dat God op Zijn dienstknechten zet?

3. "Maar nu zijn uw kinderen heilig", 1 Korinthe 7:14. Kinderen worden niet heilig genoemd alsof zij geen erfzonde hadden, maar uit liefdesoverwegingen worden zij heilig geacht en ware 'leden van de gemeente Gods, omdat hun ouders gelovigen zijn. Vandaar dat die uitmuntende Godgeleerde, Helder van de kerk, zegt: "dat de kinderen van de gelovigen zodra zij geboren zijn, een verbondsheiligheid ontvangen en dus ook een recht en aanspraak op de Doop, die het teken is van het verbond."

4. Zo was ook de mening van de vaders en de praktijk van de kerk. De kerkvaders waren vurige voorstanders van de kinderdoop, zoals Irenaeus, Basilius, Lactantius, Cyprianus en Augustinus. Het was ook de praktijk in de Griekse kerk om de kinderen te dopen. Erasmus heeft gezegd, dat de kinderdoop al meer dan veertienhonderd jaar in Gods kerk in gebruik was. En Augustinus bevestigt dit in zijn boek tegen Pelagius, dat het in alle eeuwen in de kerk de gewoonte geweest is kinderen te dopen. Ja, het was de praktijk van de apostelen. Paulus verklaart, dat hij het hele huisgezin van Stefanus heeft gedoopt, 1 Korinthe 1:16.

Nu wij de schriftuurlijke argumenten voor de kinderdoop hebben laten zien, laten wij ons dan eens afvragen, of de praktijk van degenen die het dopen van kinderen uitstellen tot de jaren van onderscheid, wel gewettigd is. Wat mij betreft, ik kan het uit de Schrift niet opmaken. Hoewel wij lezen dat in de dagen van de apostelen volwassen personen die tot de jaren van onderscheid gekomen waren, gedoopt werden; dat waren echter zodanige personen die bekeerd waren van de heidense afgodendienst tot het ware, rechtzinnige geloof. Maar dat in de christelijke gemeente de kinderen van gelovigen verschillende jaren ongedoopt zouden moeten blijven, daar ken ik geen bevel en ook geen voorbeeld van in de Schrift, het is geheel ongeloofwaardig.

Tegen het dopen van personen die tot volwassenheid gekomen zijn, kunnen wij zelfs argumenten aanvoeren met betrekking tot de kwalijke gevolgen ervan. (ab effectu) Men dompelt de personen die men doopt, naakt tot onder oren en hoofd in koud water, wat zowel onwettig als gevaarlijk is en vaak ook de oorzaak is geweest van chronische ziekten, ja zelfs van de dood en als zodanig is het een overtreding van het zesde gebod. Hoeveel de Heere veel personen die voor uitstel van de Doop zijn, aan andere verfoeilijke meningen en ondeugdelijke praktijken heeft overgegeven, is duidelijk, als wij de geschiedenis raadplegen, vooral als wij de handelingen van de anabaptisten in Duitsland lezen.

Eerste gebruik.

Merk toch de rijkdom van Gods goedheid op, Die niet alleen de God van gelovigen wil zijn, maar Die ook hun zaad in dat verbond betreft. "En Ik zal Mijn verbond oprichten

tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u, om u te zijn tot een God en uw zaad na u", Genesis 17: 7. Een vader acht het een groot voorrecht, dat niet alleen zijn eigen naam, maar ook de naam van zijn kind in een testament wordt opgenomen.

Tweede gebruik.

Die ouders zijn te bestraffen die weigeren dat hun kleine kinderen tot Christus gebracht worden; die hun deze ordinantie onthouden. Door hun kinderen de Doop te ontzeggen, sluiten zij hen buiten het lidmaatschap van de zichtbare kerk, zodat hun kleine kinderen heidense zuigelingen zijn. Degenen die hun kinderen de Doop onthouden, betonen daarmee dat Gods instellingen onder de wet meer goedheid en genade bevatten voor de kinderen dan onder het Evangelie, hetgeen ik aan uw oordeel overlaat, wat voor vreemde paradox dit is.

Derde gebruik, ter vermaning.

- Laten wij die gedoopt zijn, ons benaarstigen de gezegende vruchten ervan in onze ziel te verkrijgen; niet alleen om het teken van het verbond te bezitten, maar de genade van het verbond. Velen beroemen zich op hun Doop. De Joden beroemden zich op hun besnijdenis, vanwege de koninklijke voorrechten: hun was de aanneming toegezegd en de heerlijkheid en de verbonden, Romeinen 9:4. Maar velen van hen waren een schandvlek voor hun besnijdenis. "Want de Naam van God wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen", Romeinen 2:24. God beschouwde deze schandalige Joden, hoewel zij besneden waren, als heidenen. "Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Moren, ... spreekt de HEERE?", Amos 9:7. Wat betekent het immers, als men de Naam van Christus draagt, maar Zijn beeld niet vertoont? Wat betekent de Doop met water zonder de Doop met de Heilige Geest? Vele gedoopte christenen zijn niet beter dan de heidenen. O, laten wij ons benaarstigen de vruchten van de Doop te ervaren, dat Christus een gestalte in ons verkrijge", Galaten 4:19, dat onze natuur vernieuwd moge worden, dat wij heilig en hemelsgezind gemaakt mogen worden. Dat is in Jezus gedoopt te zijn, Romeinen 6:3. Degenen die een leven leiden dat niet past bij hun Doop, gaan wellicht met het doopwater op hun voorhoofd en het brood van het sacrament in hun mond naar de hel.
- Laten wij toch ons benaarstigen een goed gebruik van de Doop te maken. Laten wij het gebruiken als een schild tegen verzoeking. "Satan, ik heb mijzelf aan de Heere opgedragen door een heilige gelofte in de Doop; ik leef niet voor mijzelf maar ik ben het eigendom van Christus, daarom kan ik aan uw verzoeking niet toegeven, want dan zou ik mijn eed van trouw die ik aan God gedaan heb in de Doop verbreken". Luther verhaalt ons van een Godvrezende vrouw, die toen de duivel haar tot zonde verzocht, antwoordde: "Satan, ik ben gedoopt" en zo sloeg zij de verzoeker af.
- Laten wij de Doop gebruiken als een aansporing tot heiligheid. Als wij aan onze Doop denken, laten wij dan aangemoedigd worden om onze verbintenis in de Doop aangegaan waar te maken: de wereld, ons vlees en de duivel verzaken en ons wijden aan God en Zijn dienst. Als wij gedoopt zijn in de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, houdt dat in dat wij ons plechtig wijden aan de dienst van al de drie Personen in de Drie-eenheid. Het is niet genoeg dat onze ouders ons aan God hebben opgedragen in de Doop, maar wij moeten zelf ons aan Hem opdragen; dat noemt men wel: "den Heere leven", Romeinen 14:8.
- Wij behoren ons leven te besteden in de dienst van God, door de Heere lief te hebben en Hem te verhogen; wij behoren "waardiglijk te wandelen volgens het

Evangelie", Filippenzen 1:27. Wij behoren in de wereld als sterren te blinken en te leven als engelen op aarde.

- Laten wij de Doop gebruiken als argument tot vrijmoedigheid. Wij behoren bereid te zijn deze Drie-enige God te belijden, in Wiens Naam wij gedoopt zijn. De belijdenis van de mond moet samengaan met de bekering van het hart. "Een iegelijk die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods", Lukas 12:8. Petrus heeft openlijk de gekruisigde Christus beleden, Handelingen 4:10. Cyprianus, een man dapper van geest, was als een rots die door geen golven bewogen kon worden, als een diamant die men met geen zwaard kan stuksnijden. Hij heeft Christus beleden voor de stadhouder en liet zich vogelvrij verklaren, ja hij verkoos liever de dood dan ontrouw worden aan de waarheid van Christus. Wie de Drie-eenheid niet durft te belijden, schaamt zich voor zijn Doop en de Heere zal Zich schamen om hem in de oordeelsdag als de Zijne te aanvaarden.

Vierde gebruik

Merk toch hoe vreselijk de zonde van afval is! Dat is afstand doen van onze Doop. Het is een ergerlijke meened, als wij God de rug toekeren na een plechtige gelofte. "Demas heeft mij verlaten", 2 Timótheüs 4:10. Hij is afvallig geworden en werd later priester in een afgodstempel, volgens Dorotheüs. Gregorius Nazianzus merkt op, dat Julianus de Afvallige zich gebaad heeft in het bloed van de dieren die aan heidense afgoden werden opgeofferd, om op deze wijze zoveel als in hem was zijn vroegere Doop af te wassen. Het lot van hen die na de Doop afvallig worden, is vreselijk. "Zo iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen." Hebréeën 10:38. Het Griekse woord voor "onttrekken" is een zinspeling op een soldaat die uit het leger wegsliipt; zo is het ook met iemand die zich onttrekt aan Christus en overloopt naar de duivel: "Mijn ziel heeft in hem geen behagen", dat wil zeggen: *Ik zal Mij zeer streng aan hem wreken; Ik zal Mijn pijlen dronken maken van bloed. Die man zal zo ellendig zijn, als alle plagen in de Bijbel hem maar maken kunnen.*

8. HET AVONDMAAL DES HEEREN

96 Vraag. ***Wat is het Avondmaal des Heeren?***

Antwoord. *Het Avondmaal des Heeren, is een Sacrament, waarin door brood en wijn, volgens Christus' instelling, te geven en te ontvangen, Zijn dood vertoond word, en de waardige ontvangers worden niet op een lichamelijke en vleselijke manier, maar door het geloof Zijns lichaams en bloeds, met al Zijn weldaden tot hun Geestelijk voedsel en wasdom in genade, deelachtig gemaakt, 1 Kor. 11:23-26; 10:16.*

97 Vraag. ***Wat wordt vereist om het Avondmaal des Heeren waardiglijk te ontvangen?***

Antwoord. Van degenen, die waardiglijk des Heeren Avondmaal willen deelachtig zijn, wordt vereist; dat zij zichzelf onderzoeken, over hun kennis, om het lichaam des Heeren te onderscheiden, 1 Kor. 11:28, 29; over hun geloof, om met Hem gevoed te worden, 2 Kor. 13:5; over hunne boetvaardigheid, 1 Kor. 11:31, liefde, 1 Kor. 10:16, 17, en nieuwe gehoorzaamheid, 1 Kor. 5:7, 8, opdat zij niet onwaardig komende, zichzelf een oordeel eten en drinken, 1 Kor. 11:28, 29.

Nadat ik gesproken heb over het sacrament van de Doop, ben ik nu gekomen tot het sacrament van het Avondmaal des Heeren. Het Avondmaal des Heeren is het meest geestelijke en meest liefelijke genademiddel dat ooit ingesteld is. Hier hebben wij meer onmiddellijk te maken met de Persoon van Christus. In het gebed naderen wij tot God, in het sacrament worden wij één met Hem. In het gebed zien wij tot Christus op, in het sacrament raken wij Hem door het geloof aan. In het gepredikte Woord horen wij de stem van Christus, in het sacrament voeden wij ons met Hem.

Vraag. ***Welke namen en aanduidingen worden in de Schrift aan het sacrament gegeven?***

Antwoord.

- Het wordt genoemd Mensa Domini, "*de tafel des Heeren*", 1 Korinthe 10:21. De roomsen noemen het een altaar, geen tafel. De reden daarvan is, dat zij het sacrament tot een offerande maken en voorwenden dat zij Christus lichamenlijk in de mis opofferen. Aangezien het *de tafel des Heeren* wordt genoemd, maakt ons dit duidelijk met welke eerbied en ernstige godsvrucht wij deze heilige verborgenheden behoren tegemoet te treden. De Heere let op de gestalte van ons hart als wij tot deze tafel toetreden. "En als de koning ingegaan was, om de aanzittende gasten te overzien", Matthéus 22:11. Wij kleden ons waardig aan als wij bij een groot vorst

aan tafel genodigd worden, dus als wij tot de tafel des Heeren gaan, behoren wij ons te versieren met heilige meditatie en overdenking des harten. Velen denken dat het al genoeg is, als men tot het sacrament komt, maar zij bekommeren er zich niet om, of zij wel in een gepaste gestalte aangaan, 1 Kronieken 15:13. Wellicht hebben zij nauwelijks een ernstige gedachte gehad voordat zij aangingen: hun hele versiering werd getoetst voor de spiegel, maar niet door de Bijbel. Chrysostomus noemt het "de ontzagwekkende tafel des Heeren"; en zó is het voor degenen die in onwaardigheid naderen.

- Het sacrament wordt *Coena Domini, des Heeren Avondmaal* genoemd, om te benadrukken dat het een geestelijk feestmaal is, 1 Korinthe 11:20.
- Het is *een koninklijk feestmaal*. De Heere is in deze spijs: Christus in Zijn beide naturen, God en mens, is de inhoud van dit Avondmaal. Het wordt ook een "gemeenschapsmaal" genoemd. "Het brood dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus?", 1 Korinthe 10:16.

Dat het sacrament met *Communio fundatur in unione*, "gemeenschap-oefenen" wordt aangeduid, toont ons:

1. Dat dit genademiddel enkel voor gelovigen is, omdat niemand anders gemeenschap met Christus in deze heilige verborgenheden kan hebben. "Gemeenschap is gegrond in vereniging". Door het geloof is er alleen vereniging met Christus en uit kracht daarvan hebben wij door Zijn lichaam en bloed gemeenschap met Hem. Niemand anders dan de bruid heeft gemeenschap met haar Man. Een vreemdeling van Hem moge uit de beker drinken, maar aan de bruid alleen heeft Hij Zijn hart gegeven en zij heeft krachtens de huwelijksverbintenis gemeenschap met Hem. Dus vreemdelingen kunnen wel uit de beker drinken, maar gelovigen drinken alleen Christus' bloed en hebben gemeenschap met Hem. Aangezien het sacrament 'gemeenschapoefenen' betekent, toont het ons de band van eenheid en liefde die er onder de christenen moet zijn. "Zo zijn wij velen één lichaam", 1 Korinthe 10:17. Zoals vele graankorrels één brood vormen, zo vormen vele christenen één lichaam.
2. Het sacrament is een *symbolum amoris*, symbool van liefde. De eerste christenen hielden er, volgens de aantekeningen van Justinus Martyr, een heilige groet op na aan het Heilig Avondmaal, als een teken van die liefde en genegenheid die men tot elkaar had. Het is een gemeenschapsoefening, daarom moet er ook liefde en eenheid zijn. De Israëlieten aten het pascha met bittere kruiden; zo moeten wij het sacrament gebruiken met bittere kruiden van boetvaardigheid, maar niet met bittere harten van wrok en kwaadheid. De harten van de Avondmaalgangers behoren aan elkaar gehecht te zijn door de band der liefde. "Ge pocht op uw geloof", zegt Augustinus, "maar toon mij uw geloof in de liefde tot de heiligen." Want zoals in de zon het licht en de warmte niet van elkaar te scheiden zijn, zo zijn geloof en liefde onafscheidelijk in elkaar vervlochten. Waar verdeeldheid heerst, is het Avondmaal des Heeren feitelijk geen gemeenschapsoefening, maar daar is het ontbindend.

Vraag. *Wat is eigenlijk het Avondmaal des Heeren?*

Antwoord. Het is een zichtbare prediking, waarin de gekruiste Christus ons voor ogen gesteld wordt. Of, het is een sacrament van het Nieuwe Testament, waarin, doordat we de heilige elementen van brood en wijn ontvangen, onze gemeenschap met Christus betekend en verzegeld wordt. Of, het is het sacrament dat door God Zelf is ingesteld, waarin door het geven en ontvangen van brood en wijn de dood van Christus ons wordt voorgesteld en degenen die het door het geloof waardig ontvangen, zijn daardoor deelgenoot geworden van Zijn lichaam en bloed en van alle weldaden die daaruit voort-

vloeien. Voor de verdere verklaring van de aard van het Avondmaal des Heeren verwijs ik naar de instelling.

1. "Jezus nam brood". Hier hebt u de Gastheer van het feestmaal, of de Insteller van het sacrament. De Heere Jezus nam het brood. Alleen Hij is bevoegd een sacrament in te stellen, Die in staat is er kracht en zegen aan te verbinden.
2. "Hij nam brood". Toen Hij brood nam, was dat één deel van het heiligen van de elementen en zonderde Hij die af tot een heilig gebruik. Zoals Christus de elementen geheiligd heeft, zo moeten wij trachten ons hart te heiligen vóór wij deze heilige verborgenheden in het Avondmaal des Heeren ontvangen. Wat is het onbetamelijk, als wij iemand tot deze heilige tekenen zien naderen, terwijl zijn hart geheel bezet is met hoogmoed, hebzucht of nijd. Zulke mensen ontvangen, evenals Judas, de duivel in de bete en zijn niets beter dan degenen die de Heere der heerlijkheid gekruisigd hebben.
3. "En als Hij gezegend had". Dit is weer een deel van de heiliging van dit element. Christus heeft het gezegend. Hij zegent en het zal gezegend zijn. Hij heeft opgezien naar de hemel om een zegen over dit pas ingestelde genademiddel.
4. "Hij brak het". Het gebroken brood en de vergoten wijn zijn voor ons een symbool van de smarten en de smaad in het lijden van Christus: het verbreken van het lichaam van Christus aan het kruis en het uitstorten van het bloed dat uit Zijn gezegende zijde sijpelde.
5. "En gaf het hun". Als Christus het brood geeft, betekent dat, dat Hij Zichzelf geeft en al Zijn weldaden tot een vrij gebruik. Hoewel Hij verkocht werd, werd Hij toch gegeven. Judas heeft Christus verkocht, maar Christus heeft Zichzelf aan ons gegeven.
6. "En gaf het hun", dat is Zijn discipelen. Dit is kinderbrood! Christus werpt deze parels niet voor de zwijnen. Of Judas aanwezig was tijdens het Avondmaal, wordt bestreden. Ik ben geneigd te denken dat hij er niet was, want Christus zei tegen Zijn discipelen: "Dit is Mijn bloed hetwelk voor u vergoten wordt", Lukas 22:20. Hij wist dat Zijn bloed nooit met dat doel gestort zou worden ten bate van Judas. Tijdens het eten van *het Pascha* gaf Hij Judas de bete, een stukje ongedesemd brood, gedoopt in saus met bittere kruiden gemengd. Toen Judas de bete ontvangen had, ging hij onmiddellijk heen, Johannes 13:30. ¹Veronderstel, dat Judas er wel geweest zou zijn, dan zou hij wel de tekenen ontvangen hebben, maar niet de zegen.
7. "Neemt, eet". Deze uitdrukking om te eten duidt op vier zaken.
 - a. De nauwe mystieke vereniging tussen Christus en Zijn heiligen. Zoals spijs die gegeten wordt in het lichaam opgenomen wordt en er één mee wordt, zo krijgt men door geestelijk te eten van Christus' vlees en te drinken van Zijn bloed deel aan Zijn verdiensten en genadegaven en wordt men op mystieke wijze één met Hem. "Ik in hen", Johannes 17:23.
 - b. "Neemt, eet". Eten geeft de oneindige verlustiging aan die de gelovige ziel in Christus vindt. Eten is weldadig en aangenaam voor de mond, zo is het zich voeden met Christus door het geloof een heerlijk iets. "Geen voedsel is kostelijker voor de ziel", Lactantius. Er is niets zo aangenaam als gespijzigd te worden met de gekruiste Christus. Dit is "een vetten maaltijd, een maaltijd van reinen wijn, van vet vol mergs, van reine wijnen die gezuiverd zijn", Jesaja 25:6.
 - c. "Neemt, eet". Eten duidt op voeding. Zoals eten heerlijk is voor de mond, is het ook ter voeding van het lichaam. Zo is het eten van Christus' vlees en het drinken van Zijn bloed voedzaam voor de ziel. De nieuwe mens wordt aan de

¹ Na het eten van het Paaslam stelde Jezus het Avondmaal in.

tafel des Heeren gespijzigt ten eeuwigen leven. "Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven", Johannes 6:54.

- d. "Neemt, eet". Dit toont de wijsheid van God, Die ons herstelt door hetzelfde middel als waardoor wij gevallen zijn. Wij zijn gevallen door de verboden vrucht te nemen en te eten, en wij worden weer hersteld door Christus' vlees te nemen en te eten. Wij zijn gestorven door van de boom der kennis te eten en wij leven door te eten van de Boom des Levens.
8. "Dat is Mijn lichaam". Deze woorden zijn een bron van veel strijd geworden tussen ons en de roomsen. "Dat is Mijn lichaam", bij wijze van beeldspraak; het is een teken en afbeelding van Mijn lichaam. De roomsen houden vast aan de transsubstantiatie - dat het brood na de consecratie veranderd wordt in de echte substantie van Christus' lichaam. Wij zeggen, dat wij het lichaam van Christus geestelijk ontvangen. Zij zeggen dat zij het lichaam van Christus vleselijk ontvangen, wat tegen de Schrift is. De Schrift verklaart, "dat de hemel Christus moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen", Handelingen 3:21. Christus' lichaam kan niet tegelijkertijd in de hemel zijn en in de hostie. Aquinas zegt: "Door geen enkel wonder is het mogelijk dat een lichaam op twee plaatsen tegelijk aanwezig is." Bovendien is het absurd te denken dat het brood in het sacrament zou veranderen in het vlees van Christus en dat Zijn lichaam dat eenmaal aan het kruis gehangen heeft, weer tot brood gemaakt zou worden. Dus: "Dit is Mijn lichaam" betekent hetzelfde alsof Christus gezegd zou hebben: "Dit is een teken en voorstelling van Mijn lichaam."
 9. "En Hij nam den drinkbeker". De drinkbeker wordt genoemd als een deel van het geheel, voor de inhoud, voor de wijn in de beker. Die beeldt af het bloed van Christus dat gestort is voor onze zonden. Het nemen van de beker beduidt de overvloed van de verdiensten van Christus en de volheid van de verlossing in Hem. Hij nam niet alleen het brood, maar ook de beker.
 10. "En gedankt hebbende". Christus heeft gedankt dat God deze elementen van brood en wijn gegeven had om tekenen en zegelen te zijn van de verlossing door Christus. Als Christus dankt, toont Hij Zijn mensenzinnelijkheid. Hij was zo verheugd en dankte God, dat er voor het verloren mensdom nu een weg ter ontkoming was en dat men in Christus hoger verheven zou worden dan de mens in de staat der rechtvaardigheid ooit geweest is.
 11. "Gaf hun dien". Waarom durft men dan iemand de beker onthouden? Dan verontreinigt men deze instelling en doet er iets van af en wijzigt men de oorspronkelijke instelling. Christus en Zijn apostelen hebben beide elementen toegediend, brood en beker, 1 Korinthe 11:24,25. In de vroegchristelijke kerk heeft men de beker over een periode van 1400 jaar rondgedeeld, zoals erkend is door twee pauselijke concilies. Christus heeft nadrukkelijk gezegd: "Drinkt allen daaruit". Hij heeft niet gezegd: "Eet allen daarvan", maar "Drinkt allen", daarin heeft Hij als het ware de goddeloze heiligschennis van de roomse kerk voorzien, door de beker aan de mensen te onthouden. Het pauselijk concilie van Constanz spreekt duidelijk maar onbeschaamd uit: "Dat hoewel Christus het sacrament met beide elementen ingesteld en ook bediend heeft, namelijk brood en wijn, de autoriteit van de heilige canons en de gewoonte van de moederkerk het juist achten dat de beker aan de leken onthouden wordt." Aangezien de roomse priesters Christus tot een halve Zaligmaker

gemaakt hebben, bedienen zij derhalve ook slechts een half sacrament aan de mensen. Het sacrament is Christus' laatste wil en testament. "Dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments". Welnu, iets veranderen of weglaten in het testament van iemand is een grote zonde. Wat is het als men het testament van Christus verandert en verminkt? Het is, voorwaar, een grove belediging van Christus.

Vraag. *Wat is het doel van het Avondmaal des Heeren?*

1. Het is een genademiddel dat ingesteld is om ons geloof te versterken. "Tenzij gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven." Christus heeft deze elementen ons voor ogen gesteld, zodat door deze tekenen ons geloof versterkt moge worden. Het geloof is weliswaar door het gehoor, maar het wordt versterkt door het zien van de gekruiste Christus. Het sacrament is niet alleen een teken om Christus voor te stellen, maar een zegel om ons aandeel aan Hem te bevestigen.

Opmerking. *Maar de Geest versterkt ons geloof en dus niet het sacrament!*

Antwoord. Dat is geen goede logica. De Geest versterkt het geloof en dus niet het sacrament is net alsof men zeggen zou: De Heere voedt ons lichaam, dus het brood doet het niet; terwijl God ons door middel van het brood voedt. Zo versterkt de Geest ons geloof door het gebruik van het sacrament.

2. Het doel van het sacrament is ook, om de gedachtenis van de dood van Christus levendig te houden. "Doet dat tot Mijn gedachtenis", 1 Korinthe 11:25. Als een vriend ons voor zijn dood een ring geeft, dragen wij die om de gedachtenis aan onze vriend levendig te houden. Veel meer behoren wij de gedachtenis van Christus' dood in het sacrament levendig te houden. Met Zijn dood heeft Hij het fundament gelegd voor alle heerlijke weldaden die wij van Hem ontvangen. Het verbond der genade is in de hemel gesloten, maar verzegeld aan het kruis. Christus heeft al de vredesvoorwaarden verzegeld in Zijn bloed. De vergeving der zonden vloeit voort uit de dood van Christus. "Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden", Matthéus 26:28. Heiliging is de vrucht van Christus' dood. "Hoe veel te meer zal het bloed van Christus, ... uw geweten reinigen"., Hebreëen 9:14. De voorbede van Christus heeft krachtens Zijn dood alleen geldigheid voor ons. Hij kon niet aanvaard worden als Voorspreker, als Hij niet eerst een Slachtoffer was geworden. Het ingaan in de hemel is een vrucht van Zijn bloed, Hebreëen 10:19. Hij had geen woningen voor ons kunnen bereiden, als Hij die niet eerst door Zijn dood gekocht had. Zodat wij grote redenen hebben om Zijn dood in het sacrament te gedenken.

Vraag. *Op welke wijze moeten wij de dood des Heeren in het sacrament gedenken?*

Het is niet slechts een historisch gedenken van Christus' lijden en sterven. Judas dacht aan Zijn dood en verried Hem daarom. Pilatus dacht aan Zijn dood en liet Hem kruisigen. Maar als wij Zijn dood gedenken in het sacrament, moet dat:

- a. Een gedenken met droefheid zijn. Wij zouden niet op de gekruiste Christus moeten kunnen zien met droge ogen. "En zij zullen Mij aanschouwen Dien zij doorstoken hebben en zij zullen over Hem rouwklagen", Zacharia 12:10. O, christen, als u Christus aanschouwt in het sacrament, gedenk dan hoe dikwijls u Hem gekruisigd hebt! De Joden hebben het maar eenmaal gedaan, u vele malen. Iedere vloek is een nagel waarmee u Zijn handen doorboord hebt; iedere onrechtvaardige, zondige handeling is een speerstoet, waarmee u Zijn hart doorwond hebt. O, gedenk aan Christus met droefheid, beseffend dat u Zijn wonden opnieuw kunt doen bloeden!

b. Een gedenken met blijdschap. "Abraham heeft Mijn dag gezien en is verblijd geweest", Johannes 8:56. Als een christen een sacramentsdag ziet naderen, behoort hij verheugd te zijn. Dit genademiddel van het Avondmaal is een eersteling van de hemel; het is de spiegel waarin wij Hem zien, Dien onze ziel liefheeft. Het is de wagen waarmee wij opgevoerd worden tot Christus. "En dat hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd de geest van Jacob, hun vader, levendig", Genesis 45:27. De Heere heeft het sacrament ingesteld met het doel een bedroefd hart te vervrolijken en te verlevendigen. Als wij op onze zonden zien, is er oorzaak om te treuren; maar als wij op Christus' bloed zien dat gestort is voor onze zonden, is er blijdschap. In het sacrament worden onze behoeften vervuld, onze krachten vernieuwd. Daar ontmoeten wij Christus en zal dit ons niet tot blijdschap oproepen? Een vrouw die lang verstoken is geweest van het gezelschap van haar man, is blij wanneer hij weer aanwezig is. In het sacrament ontmoet de gelovige bruid Christus en Hij zegt tot haar: "Al het Mijne is het uwe; Mijn liefde is voor u om zich over u te ontfermen; Mijn genade is voor u om u te zaligen." Hoe kunnen wij in het sacrament denken aan het vergoten bloed van Christus en niet verblijd zijn? Christus' bloed is de sleutel die de hemel opent, anders waren wij allen buitengesloten geworden.

3. Nog een doel van het sacrament is om in ons innige liefde tot Christus te verwekken. Als Christus voor ons gebloed heeft, is het dan niet betamelijk dat wij zeggen: "Zie, hoe Hij ons heeft liefgehad"? Wie kan het sterven van Christus aanschouwen en niet "krank van liefde" zijn? Dat moet wel een hart van steen zijn, dat niet smelt door de liefde van Christus.

4. Een ander doel van het sacrament is de doding van de verdorvenheden. Als men ziet dat Christus voor ons gestorven is, is dat een middel om de zonden in ons te kruisigen. Zijn dood doet, evenals het water der ijvering, de heup der zonde vervallen, Numeri 5:27. Hoe kan een vrouw immers verdragen de speer te zien die haar man heeft gedood? Hoe kunnen wij het uithouden onder die zonden die er de oorzaak van zijn dat Christus Zijn heerlijkheid heeft bedekt en Zijn bloed heeft vergoten? Toen de inwoners van Rome de bebloede mantel van Caesar zagen, ontstak hun woede tegen degenen die hem gedood hadden. De zonde heeft het witte kled van Christus' vlees gescheurd en heeft het karmozijnrood gekleurd. De gedachte hieraan moest ons aanzetten om ons te wreken op onze zonden.

5. Het volgende doel is de vermeerdering van alle genadegaven: hoop, ijver en lijdzaamheid. Het gepredikte Woord verwekt de genade, het Avondmaal des Heeren voedt ze. Als het lichaam gevoed wordt, neemt de kracht ervan toe. Zo is het ook met de ziel als zij zich sacramenteel voedt met Christus. Cum defecerit virtus mea calicem salutarem accipiam. "Als mijn geestelijke kracht begint te kwijnen, weet ik wel een geneesmiddel", zegt Bernardus. "Dan zal ik tot de tafel des Heeren naderen; daar zal ik drinken en mijn vervallen krachten zullen herstellen." Er is een verschil tussen dode stenen en levende planten. De ongelovigen, die als stenen zijn, ontvangen geen geestelijke groei; maar de genade van degenen die God vrezen, die planten der gerechtigheid zijn, wordt vruchtbaarder, als zij besproeid worden met het bloed van Christus.

Vraag. *Waarom moeten wij dit heilig sacrament ontvangen?*

- a. Omdat het een bevel en een plicht is. "Neemt, eet". En, let wel, het is een liefdebevel. Als Christus iets groters bevolen had, zou u het dan niet gedaan hebben? "Zo die profeet tot u een grote zaak gesproken had, zoudt gij ze niet gedaan hebben?", 2 Koningen 5:13. Als Christus ons bevolen had duizenden van rammen te geven of afstand te doen van de vrucht des buiks, zouden wij het dan niet gedaan hebben? Hoe veel te meer dan, als Hij alleen maar zegt: "Neemt, eet". Laat Mijn verbroken lichaam u voeden, laat Mijn vergoten bloed u behouden. "Neemt, eet". Dit is een liefdebevel en zullen wij dat niet gewillig gehoorzamen?
- b. Wij behoren het Avondmaal des Heeren te vieren, omdat men Christus tot toorn verwekt als men wegblijft. "De Opperste Wijsheid heeft Haar tafel toegericht", Spreuken 9:2. Zo heeft Christus Zijn tafel toegericht, brood en wijn, die Zijn lichaam en bloed voorstellen Zijn gasten voorgezet en als zij moedwillig dit genademiddel de rug toekeren, beschouwt Hij dat als een minachten van Zijn liefde en het doet de toorn oprijzen in Zijn aangezicht. "Want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen die genood waren, mijn avondmaal smaken zal", Lukas 14:24. Ik zal hen buiten Mijn Koninkrijk sluiten. Ik zal hun een duivelse maaltijd bezorgen, waar weinig de eerste gang zal zijn en knersing der tanden de tweede.

Vraag. *Of het Avondmaal des Heeren dikwijls bediend moet worden?*

Ja. "Zo dikwijls als gij dit brood zult eten", 1 Korinthe 11:26. Het sacrament moet niet slechts eenmaal per jaar gevierd worden, of slechts eenmaal in het leven, maar dikwijls. De behoeften van een christen zullen hem daar dikwijls doen gaan. Zijn verdorvenheden zijn sterk, daarom heeft hij er behoefte aan daar dikwijls heen te gaan als een tegenweer om het vergif der zonde uit te drijven. Zijn genade is zwak. De genade is als een lamp, die de neiging heeft uit te gaan, als zij niet dikwijls van olie voorzien wordt, Openbaring 3:2. Wat zondigen dan diegenen tegen de Heere die slechts zelden tot dit sacrament komen. Kunnen degenen die lange tijd hun eten laten staan, groeien? Er zijn anderen die het geheel nalaten, wat een grote minachting is van de instelling van Christus. Die zeggen stilzwijgend: Laat Christus Zijn feestmaal voor Zichzelf houden. Wat is de mens toch dwars! Hij wil eten als hij het niet behoort te doen en hij wil niet eten, als hij het wel moest doen. Als God zegt: "Eet niet van deze verboden vrucht", dan zal hij er zeker van eten. Als God zegt: "Eet van dit brood en drink uit deze beker", dan weigert hij te eten.

Vraag. *"Moeten dan allen zonder onderscheid tot deze heilige instelling komen?"*

Nee, want dat zou betekenen dat men de tafel des Heeren tot een gewone zaak maakt. Christus verbiedt om "parelen voor de zwijnen te werpen", Matthéus 7:6. Het brood in het sacrament is kinderbrood en het mag niet geworpen worden voor degenen die niet geheiligd zijn. Zoals de HEERE bij de wetgeving palen rondom de berg liet zetten opdat niemand die zou aanraken, zo moet ook om de tafel des Heeren een wacht gezet worden, opdat onheiligen niet zouden naderen, Exodus 19:12.

Als in de vroege kerk de preek ten einde was en het moment kwam dat het Avondmaal des Heeren bediend zou worden, stond er een ambtsdrager op en riep: "Heilige dingen voor heilige mensen", en dan verlieten verscheidene mensen de gemeente. "Ik zou liever mijn hand laten afhouden dan dat ik het lichaam en het bloed van Christus aan onheiligen zou geven", zei Chrysostomus. De goddelozen eten het vlees van Christus niet, maar verscheuren dat; zij drinken Zijn bloed niet, maar verspillen het. Deze heilige verborgenheden in het sacrament zijn verborgenheden die de ziel moeten doen beven. Zondaren ontheiligen de heiligheden van de Heere, zij vergiften de sacramentele

beker. Wij lezen dat de goddelozen aan de voeten van Christus gezet moeten worden en niet aan Zijn tafel, Psalm 110:1.

Vraag. *Hoe moeten wij het Avondmaal des Heeren waardig ontvangen, opdat het ons tot nut moge zijn?*

Antwoord. Opdat wij het waardig mogen ontvangen en het vruchtbaar voor ons moge zijn, moeten wij ons ernstig voorbereiden voor wij aangaan. Wij moeten tot deze instelling niet onvoorbereid en oneerbiedig toetreden, maar met behoorlijke orde. Vóór het pascha was er heel wat voorbereiding en dit sacrament is in de plaats daarvan gekomen, 2 Kronieken 30:18, 19.

Vraag. *Waarin bestaat deze plechtige voorbereiding voor het sacrament?*

- A. Door onszelf te beproeven.
- B. Door onze ziel te bereiden voor wij aangaan, wat bestaat in het wassen in tranen van boetvaardigheid.
- C. Door de genade die in ons is, in oefening te brengen.
- D. Door het smeken om een zegen over het sacrament.

A. De plechtige voorbereiding voor het sacrament bestaat in *zelfbeproeving*. "Maar de mens beproeve zichzelf en ete alzo van het brood", 1 Korinthe 11:28. Dat is niet alleen een raadgeving, maar een opdracht: "Laat men zich beproeven." Evenals een koning zou zeggen: "Laat het bij wet vastgesteld worden." Het voedsel in het Avondmaal die door Jezus Christus zijn afgezonderd tot een diepe verborgenheid, stellen Zijn vlees en bloed voor. Daarom moet er een voorbereiding zijn en als er een voorbereiding moet zijn, moet er eerst zelfbeproeving zijn.

Laten wij ernstig zijn in het beproeven van onszelf, aangezien onze zaligheid ervan afhangt. Wij zijn nauwkeurig als wij andere dingen onderzoeken; wij aanvaarden geen goud of het moet aan de toetssteen onderzocht worden. Wij aanvaarden geen land voor wij het recht daartoe onderzocht hebben. En zullen wij dan niet net zo stipt en nauwgezet zijn om de staat van onze ziel te beproeven?

Vraag. *Wat wordt vereist voor deze zelfbeproeving?*

Antwoord. Wij moeten onze ziel op plechtige wijze afzonderen. Wij moeten ons terugtrekken en ons enige tijd van alle wereldlijke bezigheden onttrekken, opdat wij des te ernstiger in dit werk mogen bezig zijn. Wij maken onze rekeningen niet op als er velen bij ons zijn, en zo kunnen wij ons ook niet beproeven als wij druk bezig zijn met wereldlijke zaken. Wij lezen dat iemand die op reis was, niet tot het pascha mocht naderen, omdat zijn hart vol wereldse zorgen was en zijn gedachten bezet waren met zijn reis. Als wij bezig zijn met het werk van zelfbeproeving, moeten wij ons niet haasten of verstrooiende gedachten hebben, maar wij moeten ons terugtrekken en ons opsluiten in onze binnenkamer, opdat wij intenser met dit werk kunnen bezig zijn.

Vraag. *Wat is eigenlijk zelfbeproeving?*

Antwoord. Het is het oprichten van een gerechtshof in het geweten om daar alles te registreren, opdat men door middel van een nauwkeurig onderzoek moge vaststellen hoe de zaken erbij staan tussen God en de ziel. Het is een geestelijk onderzoek, een ontleding van het hart, waarbij iemand zijn hart als een klok uit elkaar haalt om te zien welke gebreken daarin gevonden worden. Het is een dialoog met zichzelf houden. "Ik overleide in mijn hart", Psalm 77:7. David riep zichzelf ter verantwoording en stelde vragen aan zijn eigen hart. Zelfbeproeving is zichzelf kritisch ondervragen of

onderzoeken. Zoals de vrouw in de gelijkenis een kaars aanstak om naar haar verloren penning te zoeken, zo is het geweten de kaars des Heeren, Lukas 15:8. Zoek met die kaars wat u in u kunt vinden dat gewerkt is door de Geest.

Vraag. *Wat is de norm waaraan wij onszelf moeten onderzoeken?*

Antwoord. De maatstaf of norm waaraan wij ons moeten onderzoeken, is de Heilige Schrift. Wij moeten niet onze inbeelding, of de goede dunk die anderen van ons hebben tot norm verheffen om onszelf te beoordelen. Zoals de goudsmid zijn goud aan de toetssteen legt, zo moeten wij ons hart tot de toetssteen van de Schrift brengen. "Tot de wet en tot de getuigenis!", Jesaja 8:20. Wat zegt het Woord? Zijn wij afgescheiden van de zonde? Zijn wij vernieuwd door de Geest? Laat het Woord beslissen, of wij rechte Avondmaalgangers zijn of niet. Wij beoordelen kleuren bij het zonlicht, zo moeten wij de staat van onze ziel beoordelen bij het zonlicht van de Schrift.

Vraag. *Wat zijn de voornaamste redenen waarom wij ons moeten beproeven voor wij tot het Avondmaal des Heeren toetreden?*

- a. Het is een bevolen plicht: "De mens beproeve zichzelf". Het pascha mocht niet rauw gegeten worden, Exodus 12:9. Als men lichtvaardig tot zo'n sacrament komt, zonder zich te beproeven, komt men op een onbehoorlijke wijze en is dat hetzelfde als het pascha rauw eten.
- b. Wij moeten ons beproeven voor wij aangaan, omdat het niet alleen een bevolen plicht is, maar een plicht die tegenstand ondervindt. Er is niets waarvan het hart van nature meer afkerig is dan van zelfbeproeving. Wij kunnen weten dat die plicht goed is, waartegen het hart in verzet komt. Maar waarom komt het hart daartegen zo in verzet? Omdat het haaks staat op de loop van de verdorven natuur en het tegen vlees en bloed ingaat. Het hart is schuldig en wordt een schuldig iemand graag onderzocht? Het hart komt ertegen op en wees er daarom temeer op gezet, want die plicht is goed, waartegen het hart in verzet komt.
- c. Omdat zelfbeproeving een noodzakelijk werk is.
 - Ten eerste kan iemand zonder beproeving nooit zeggen hoe het met hem staat, of hij genade heeft of niet en dat moet toch zeker zeer verontrustend zijn. Hij weet dan niet wat van hem worden zal als hij spoedig zou sterven, aan welke kust hij zal aanlanden, aan de hel of de hemel. Dan is het net als Socrates heeft gezegd: "Ik ga weldra sterven en de goden weten, of ik gelukkig of ellendig zal zijn." Wat is daarom zelfbeproeving noodzakelijk, opdat men door onderzoek de ware staat van zijn ziel zou mogen kennen en hoe het met hem zal gaan op weg naar de eeuwigheid.
 - Ten tweede is het noodzakelijk in verband met de heerlijkheid van het sacrament. "En ete alzo van het brood", dat heerlijke brood, dat geheiligde brood, dat brood dat niet slechts het brood des Heeren is, maar het brood dat de Heere voorstelt, 1 Korinthe 11:28. "En drinke van de drinkbeker", die kostelijke drinkbeker, die welriekend gemaakt is en gekruid is met de liefde van Christus; die beker die het bloed des Heeren op sacramentele wijze bevat. Cleopatra legde een parel in een beker die de prijs van een koninkrijk omvatte. Maar deze heilige beker waaruit wij moeten drinken, die de rijke inhoud van het bloed des Heeren bevat, gaat de prijs van een koninkrijk te boven; die is meer waard dan de hemel. Als wij daarom tot zo'n koninklijk feestmaal naderen, waarin wij een hele Christus hebben waarmee wij ons voeden naar Zijn goddelijke en naar Zijn

menselijke natuur, wat moesten wij ons dan tevoren beproeven, opdat wij gepaste gasten zijn voor zo'n heerlijk feestmaal!

- Ten derde, is zelfbeproeving nodig, omdat God ons ook zal onderzoeken. Dat was immers een droeve vraag: "Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende?", Matthéus 22:12. De mensen zijn afkerig om zichzelf de vraag te stellen: "O, mijn ziel, bent u wel een gepaste gast voor de tafel des Heeren? Zijn er geen zonden die u nog moet bewenen? Zijn er nog niet wat kentekenen voor de hemel die u moet bezitten?" Welnu, als de mensen zichzelf die vraag niet willen stellen, dan zal de Heere die vraag wel tot hen richten: "Hoe bent u hier zo onvoorbereid tot Mijn tafel gekomen? Hoe bent u hier toch gekomen met zo'n ongelovig, onheilig hart?" Zo'n vraag zal het hart doen beven. De Heere zal een mens onderzoeken, zoals de overste Paulus met geselen onderzocht, Handelingen 22:24. Weliswaar zou de beste heilige, als God hem in de weegschaal zou wegen, te licht bevonden worden. Maar als een christen een onpartijdig onderzoek heeft ingesteld en getracht heeft oprecht te handelen met zijn eigen ziel tegenover God, zou een weinig rantsoen uit de verdiensten van Christus in de weegschaal gelegd worden.
- Ten vierde, is zelfbeproeving nodig vanwege de verborgen verdorvenheid van het hart, die niet zonder onderzoek ontdekt wordt. Er is in het hart verborgen verontreiniging aanwezig. Het is met een christen net als met de broers van Jozef, die toen de overste van zijn huis hen beschuldigde dat zij de beker hadden, direct wel een eed wilden afleggen dat zij die niet hadden. Maar na onderzoek werd hij in een van hun zakken gevonden. Een christen vermoedt niet half wat voor hoogmoed, atheïsme en onreinheid er in zijn hart huist, tenzij hij het onderzoekt. Als er dus zo'n verborgen goddeloosheid als een ondergrondse bron aanwezig is, moeten wij zeker onszelf onderzoeken, opdat wij bij het ontdekken van onze verborgen zonde vernederd mogen worden en berouw hebben. Verborgen zonden die niet opgespoord worden, verontreinigen de ziel. Als het kaf lang om het koren zit, maakt het kaf het koren vuil; zo verontreinigen lang verborgen zonden onze plichten. Het is daarom nodig, voordat wij tot het Heilig Avondmaal komen, deze verborgen zonden op te sporen, zoals de Israëlieten naar deeg zochten voor zij het pascha hielden.
- Ten vijfde, zelfonderzoek is nodig, omdat wij zonder onderzoek gemakkelijk onszelf kunnen bedriegen. "Arglistig is het hart, meer dan enig ding", Jeremia 17:9. Het hart van menigeen zal hem zeggen dat hij geschikt is voor de tafel des Heeren. Evenals Christus de zonen van Zebedeüs vroeg: "Kunt gij den drinkbeker drinken, dien Ik drinken zal?", Matthéus 20:22. Kunt gij zo'n bloedige beker van lijden drinken? "Zij zeiden tot Hem: Wij kunnen." Zo kan iemands hart hem wijsmaken, dat hij bekwaam is de sacramentele beker te drinken en dat hij een bruiloftskleed aanheeft. Grande profundum est homo. "Het hart is een grote bedrieger", Augustinus. Zoals een bedrieglijke koopman iemand afscheept met slechte waren, zo kan het hart iemand afschepen met schijngenade in plaats van zaligmakende genade. Enkele tranen gestort is dan berouw, enkele begeerten als een luiaard is dan geloof, net als blauwe en rode bloemen die tussen het koren groeien en op goede bloemen lijken, maar die slechts mooie onkruidplanten zijn. De vaten van de dwaze maagden leken olie te bevatten, maar het was zo niet. Het is daarom nodig om bedrog te voorkomen, opdat wij geen valse genade voor ware aanzien, dat wij ons hart grondig onderzoeken voor wij tot de tafel des Heeren naderen.

- Ten zesde, zelfbeproeving is nodig vanwege de verkeerde vrees die de kinderen van God in hun hart geneigd zijn te voeden, wat hen bedrukt naar het sacrament doet gaan. Zoals degenen die geen genade hebben, door het nalaten van beproeving zich wat aanmatigten, zo zijn degenen die wel genade hebben, maar zich niet goed beproeven, geneigd te wanhopen. Vele van Gods kinderen kijken naar zichzelf door de zwarte bril van vrees. Zij vrezen dat Christus geen gestalte in hen heeft verkregen, zij vrezen dat zij geen recht op de belofte hebben en deze vrees in het hart veroorzaakt tranen in de ogen, terwijl zij, als zij zich maar zouden onderzoeken, wellicht zouden ontdekken dat zij genade hebben. Is hun hart niet vernederd over de zonde? Wat is dit anders dan een gekrookt riet? Schreien zij de Heere niet achteraan? Wat zijn die tranen anders dan de zaden van geloof? Dorsten zij niet naar Christus in de genademiddelen? Wat is dat anders dan het nieuwe schepsel dat om de borst schreit? Hier zijn, zo u ziet, de zaden der genade en als christenen hun hart zouden onderzoeken, zouden zij wellicht zien dat er iets van de Heere in hen is en zo zouden zij kunnen voorkomen dat zij vrezen en zouden zij getroost tot de heilige tekenen van het Avondmaal kunnen naderen.
 - Ten zevende, beproeving is nodig met het oog op het gevaar van onwaardig aangaan. "Die zal schuldig zijn aan het lichaam en het bloed des Heeren", 1 Korinthe 11:27. Zo iemand doet iets wat neerkomt op het doden van Christus. God houdt zo iemand voor een kruisiger van de Heere Jezus. Zo iemand drinkt niet het bloed van Christus, maar vergiet het en brengt zodoende die vloek op zich zoals de Joden toen zeiden: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen." Er is niets meer vertroostend dan de kracht van Christus' bloed; er is niets ontzaggelijker dan zich daaraan schuldig te maken.
- d. Wij moeten ons beproeven vóór het sacrament vanwege de moeilijkheid van het werk. Moeilijkheden beuren een edele geest op.
- Zelfbeproeving is moeilijk. Omdat het een inwendig werk is, komt het 't meest op het hart aan. Uitwendige daden van vroomheid zijn gemakkelijk. De ogen opheffen, de knieën buigen, enkele gebeden opzeggen is even gemakkelijk als het voor de roomsen is om enkele kralen te tellen. Maar zichzelf onderzoeken, zijn hart ontleden, een schriftuurlijk onderzoek instellen of men bekwaam is het Avondmaal des Heeren te gebruiken, is niet gemakkelijk. Werkzaamheden van zelfoverdenking zijn het moeilijkst. Het oog kan zichzelf alleen zien in een spiegel. Zo moeten wij de spiegel van het Woord en het geweten gebruiken om ons eigen hart te zien. Het is gemakkelijk om de fouten van een ander op te sporen, maar het is moeilijk onze eigen fouten te ontdekken.
 - Zelfbeproeving is moeilijk met betrekking tot eigenliefde. Zoals onwetendheid verblindend is, is eigenliefde vleierend. Wat Salomo van de liefde zegt: "De liefde dekt alle overtredingen toe", Spreuken 10:12, is ten zeerste waar van eigenliefde. Als iemand zichzelf beziet in de strelende spiegel van eigenliefde, lijken zijn deugden groter dan zij zijn en zijn zonden kleiner. Eigenliefde maakt dat iemand zichzelf eerder verontschuldigt dan dat hij zichzelf onderzoekt. Eigenliefde maakt dat iemand het beste van zichzelf denkt en wie een goede dunk van zichzelf heeft, wantrouwt zichzelf niet en daar hij zichzelf niet wantrouwt, staat hij ook niet klaar om zichzelf te onderzoeken. Aangezien het werk van zelfbeproeving dus zo moeilijker is, vereist het des te meer ijver en onpartijdigheid. Een moeilijkheid moet een aansporing tot ijver zijn.

- e. Wij moeten onszelf beproeven voor wij aangaan vanwege het nut van zelfbeproeving. Het nut is groot, wat ook de einduitslag moge zijn. Als wij na onderzoek concluderen dat wij geen ware genade hebben, is de misvatting ontdekt en het gevaar van zelfbedrog voorkomen. Als wij ontdekken dat wij genade hebben, mogen wij de troost ervan ontvangen. Wie, na onderzoek, gewaar wordt dat hij de kleinste mate van genade heeft, is als iemand die een doos met bewijsstukken gevonden heeft, hij is een gelukkig persoon, hij is een gepaste gast voor het Avondmaal des Heeren. Hij is erfgenaam van al de beloften; het is zo zeker dat hij naar de hemel gaat, alsof hij reeds in de hemel was.

Vraag. *Wat moeten wij onderzoeken?*

1. Onze zonden.
2. Onze genade.

1. *Onze zonden.* Onderzoek of er een dode vlieg is die de welriekende zalf doet stinken. Als wij tot het sacrament komen, moeten wij, net als de Joden vóór het pascha, naar zuurdeeg zoeken en als wij het gevonden hebben, moeten wij het verbranden.

- Laten wij zoeken naar het zuurdeeg van *hoogmoed*. Dit verzuurt onze heilige verrichtingen. Zal men een nederige Christus in een hoogmoedig hart kunnen ontvangen? Hoogmoed houdt Christus buiten het hart. Intus existens prohibet alienum. "Wat van binnen is, verhindert wat van buiten komt." Voor een hoogmoedig persoon doet Christus' bloed geen kracht, het is als een versterkende drank in de mond van een dode, wat daar geen kracht doet. Laten wij toch zoeken naar het zuurdeeg van hoogmoed en het wegwerpen.
- Laten wij ook zoeken naar het zuurdeeg van *gierigheid*. Het Avondmaal des Heeren is een geestelijke verborgenheid, waarin Christus' lichaam en bloed worden voorgesteld; wat zou hier dan een aardsgesind hart moeten zoeken? Aarde blust vuur uit; zo blust aardsgesindheid het vuur der liefde uit. Aarde is een zwaar bestanddeel, (elementum gravissimum) dat kan niet omhoog stijgen. Een ziel waaraan aarde kleeft, kan niet omhoog rijzen om hemelse overdenkingen te hebben. "En de gierigheid welke is afgodendienst", Kolossenzen 3:5. Zal Christus in een hart komen waar een afgod huist? Zoek naar dit zuurdeeg vóór u tot het sacrament komt. Hoe kan een aardsgesind hart omgang met God hebben, Die een Geest is? Kan een klomp aarde de zon kussen?
- Zoek naar het zuurdeeg van *geveinsdheid*. "Vooreerst wacht uzelfen voor den zuurdesem der Farizeeën, welke is geveinsdheid", Lukas 12:1. Aquino beschrijft het als volgt: geveinsdheid is nagmaakte deugd. Een hypocriet is een levende vertoning, hij maakt een vertoning van de godsdienst. Hij buigt zijn knie wel voor God, maar niet zijn hart. God geeft hem brood en wijn in het sacrament, maar geen Christus! O, laten wij toch zoeken naar dit zuurdeeg van geveinsdheid en het verbranden!

2. *Wij moeten onze genade onderzoeken.* Ik zal alleen één voorbeeld aanhalen, namelijk onze kennis.

- a. Of wij kennis hebben.
 - b. Of die van het rechte stempel is.
- a. Wij moeten onderzoeken *of wij kennis hebben*, anders kunnen wij voor de Heere geen redelijke godsdienst beoefenen, Romeinen 12:1. Kennis is een noodzakelijke vereiste voor iemand die aan het Avondmaal gaat; zonder kennis kan men niet

bekwaam zijn voor het sacrament. Iemand die geen goede kennis heeft, is niet bekwaam voor de tafel des Heeren; zonder wetenschap is het innerlijk niet goed, Spreuken 19:2. Er zijn er die zeggen dat zij een goed hart hebben, hoewel de kennis ontbreekt. Alsof iemand zou zeggen, dat zijn oog goed is, maar het licht ontbreekt erin. Onder de wet moest de priester iemand onrein verklaren, als de plaag der melaatsheid aan zijn hoofd was. Een onwetend persoon heeft deze plaag in zijn hoofd, hij is onrein; onkunde is de baarmoeder van begeerlijkheden, 1 Petrus 1:14. Daarom is het een vereiste, eer wij aan het Avondmaal gaan, ons te onderzoeken wat voor kennis wij hebben van de voornaamste grondstukken van de waarheid. Laat het van ons toch niet gezegd worden, dat "tot den huidigen dag toe, ... er een deksel op ons hart ligt", 2 Korinthe 3:15. In deze eeuw van wetenschap moeten wij toch wel enig inzicht kunnen hebben in de verborgenheden van het Evangelie. Ik vrees echter dat wij eerder zijn als Rachel, die schoon van gedaante en schoon van aangezicht was, maar onvruchtbaar!

- b. Laten wij daarom onderzoeken *of onze kennis van het rechte stempel is*. Oefent zij een goede invloed op ons uit? Wordt door onze kennis ons hart verwarmd? Zaligmakende kennis wijst ons niet alleen de weg, maar verlevendigt; zij is het licht des levens, Johannes 8:12. Is onze kennis praktisch? Wij horen veel, maar hebben wij de waarheid die wij horen lief? Dat is de ware kennis, die niet alleen het verstand versiert, maar die het leven reformeert.

B. De plechtige voorbereiding tot het sacrament bestaat in het toebereiden van onze ziel voor wij aangaan.

- Dit is ten eerste: het wassen van de ziel in het wasvat van tranen van boetvaardigheid. Als wij tot dit sacrament komen met de schuld van een of andere onbeleden zonde, baant dit de weg tot verdere verharding van het hart en leidt ertoe dat satan er nog vollediger bezit van neemt. "Zij zullen Mij aanschouwen Dien zij doorstoken hebben en zij zullen over Hem rouwklagen", Zacharia 12:10. De wolk van smart moet druppen van tranen. Wij moeten zowel smart hebben over de onreinheid als over de liefdeloosheid in elke zonde die bedreven is tegen de liefde van Christus, Die voor ons gestorven is. Toen Petrus indachtig werd dat de liefde van Christus hem uit zijn onbekeerde staat geroepen had en tot apostel gesteld had en hem op de berg der verheerlijking meegenomen had waar hij de heerlijkheid van de hemel in een visioen had gezien en hoe hij daarna Christus verloochend had, verbrak dat zijn hart en "hij weende bitterlijk", Matthéus 26:75.
- Als wij voor wij tot het sacrament komen, de zonden overdenken die begaan zijn tegen innerlijke barmhartigheden van God, de Vader, de bloedende wonden van God, de Zoon en de gezegende werkingen van God, de Heilige Geest, is dat voldoende om onze ogen met tranen te vullen en ons in een heilige zielensmart van droefheid en berouw te brengen. Wij moeten diepbedroefd zijn over de zonde en ervan scheiden. Voor een slang drinkt, spuwt hij zijn vergif uit. Hierin moeten wij net zo wijs zijn als de slangen. Voor wij uit de sacramentele beker drinken, moeten wij het gif der zonde uitbraken door berouw. Diegene heeft de zonden die hij bedreven heeft, waarlijk betreurd die de zonden waarover hij heeft getreurd, niet meer bedrijft.

C. Het toebereiden van de ziel bestaat ook in het aanmoedigen en opwekken tot levendige werkzaamheden van de inwendige genade.

"Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij opwekt de gave Gods die in u is", 2 Timótheüs 1:6, dat zijn de genadegaven van de Geest. Het Griekse woord voor

opwekken betekent de genade aanblazen tot ze ontvlamt. De genade is zo vaak als vuur onder de sintels, dat aangeblazen moet worden. Het is mogelijk dat zelfs een Godvrezend iemand niet in zo'n goede gestalte naar dit sacrament komt, omdat hij niet tevoren met zijn hart werkzaam is geweest om op een gepaste wijze aan te gaan door de genade op te wekken tot krachtige werkzaamheden. En hoewel hij zich dan niet een oordeel eet en drinkt, hij ontvangt toch geen vertroosting uit het sacrament.

D. De plechtige voorbereiding voor het sacrament bestaat ten derde in het afsmecken van een zegen over deze instelling.

De vrucht van dit sacrament is afhankelijk van de werking des Geestes gepaard gaande met een woord van vertroosting. Bij de instelling heeft Christus de elementen gezegend: "Jezus nam het brood en zegende het." Het sacrament brengt ons slechts in zoverre profijt als het aan ons gezegend wordt. Voor wij aangaan, behoren wij te bidden om een zegen, opdat het niet alleen tekenen zijn die aan ons voorgesteld worden, maar zegelen om die toe te passen en middelen om Christus en Zijn weldaden aan ons weg te schenken. Wij moeten bidden of deze voorname instelling tegengif tegen onze zonden moge zijn en voedsel voor onze genade. Evenals bij jonathan zijn "ogen verlicht werden" toen hij de honingraat geproefd had, kunnen onze ogen verlicht worden om "het lichaam des Heeren te onderscheiden" als wij het heilige sacrament ontvangen., 1 Samuël 14:27.

Derhalve behoren wij om een zegen te smeken over het sacrament voor wij aangaan. Het sacrament is als een boom die vol vruchten hangt, maar niet een van die vruchten valt, tenzij de boom geschud wordt door de hand van het gebed.

II. Opdat het sacrament voor ons vruchtbaar moge zijn, moeten wij er wel op een rechte wijze aan deelnemen, hetgeen bestaat in vier zaken.

- (1) Als wij tot de tafel des Heeren naderen met een nederig gevoel van onze onwaardigheid. Wij verdienen niet één kruimel van het Brood des levens; wij zijn arme, behoeftige schepselen, die onze heerlijkheid verloren hebben en zijn als een schip dat schipbreuk geleden heeft. Wij moeten op onze borst slaan als de tollenaar: "O, God! wees mij zondaar genadig." Zo nemen wij op de juiste wijze deel aan dit sacrament. Het is een deel van onze waardigheid om onze onwaardigheid te zien.
- (2) Wij nemen op een rechte wijze deel aan het Avondmaal des Heeren, als wij daar vervuld zijn met uitgangen der ziel en ontvlamde begeerten naar Christus, die door niets gedooft kunnen worden dan door Zijn bloed. "Zalig zijn die dorsten", Matthéüs 5:6. Die zijn niet alleen zalig als hun dorst gelest wordt, maar terwijl zij dorsten.
- (3) Wij nemen op de rechte wijze deel aan het Avondmaal, als wij het in het geloof ontvangen. Zonder geloof ontvangen wij niets goeds. Wat er staat van het gepredikte Woord "het deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was", Hebréëen 4:2, is ook waar voor het sacrament. Christus kan stenen in brood veranderen, Matthéüs 3:9, maar het ongeloof verandert het brood in stenen, die niet voeden. Wij nemen op de rechte wijze deel, als wij in het geloof aangaan. Geloof heeft een tweecërlei werkzaamheid: een aanklevende en een toepassende werking. Met de eerste gaan wij over in Christus en met de tweede wordt Christus overgebracht in ons, Galaten 2:20. Dit is de genade die in ons werkzaam moet zijn, Handelingen 10:43. Philo noemt dat "fides oculata", van ogen voorzien geloof: het is het arendsoog dat het lichaam des Heeren onderscheidt; het brengt een wezenlijk contact tot stand, het raakt Christus aan. Christus zei tot Maria: "Raak Mij niet aan", Johannes 20:17. Zij mocht Hem niet aanraken met de handen van haar lichaam,

maar Hij zegt tot ons: "Raak Mij aan", raak Mij aan met de hand des geloofs. Het geloof maakt dat Christus voor de ziel aanwezig is. De gelovige ontvangt in het sacrament een wezenlijke tegenwoordigheid. Het lichaam van de zon staat aan het firmament, maar het licht van de zon is aanwezig in het oog. Het lichaam van Christus is in de hemel, maar Hij is in het hart van de gelovige met Zijn licht en invloed. "Opdat Christus door het geloof in uw harten wone", Éfeze 3:17. Het geloof is het verhemelte dat de smaak van Christus proeft, 1 Petrus 2:3. Dat is de oorzaak dat het Brood des levens voeding geeft. Geloof en eet. Het geloof doet ons een zijn met Christus, Éfeze 1:23. Andere genadegaven maken ons gelijkvormig met Christus, maar het geloof maakt ons tot lidmaten van Christus.

- (4) Wij nemen op een rechte wijze deel aan dit sacrament, als wij het in liefde ontvangen.
- *Liefde tot Christus.* Wie kan immers Christus aanschouwen doorboord met een doornenkroon, met angstzweet bedekt, bloedend aan het kruis, of zijn hart moet niet in liefde tot Hem ontsteken? Hoe kan het anders of wij moeten Hem liefhebben, Die Zijn leven als een rantsoen voor ons heeft gegeven? De liefde is de specerijwijn en het sap van de granaatappel dat wij aan Christus moeten geven, Hooglied 8:2. Onze liefde tot deze voortreffelijke en gezegende Jezus moet onze liefde tot andere zaken te bovengaan, zoals olie boven op het water drijft. Hoewel wij niet, net als Maria, onze kostbare zalf kunnen meebrengen om Zijn lichaam te zalven, doen wij meer dan dat, als wij Hem onze liefde brengen, wat Hem aangener is dan alle oliën en welriekende zalven.
 - *Liefde tot de heiligen.* Dit is immers een liefdemaaltijd. Wij moeten wel eten met bittere kruiden van boetevaardigheid, maar niet met bittere kruiden van boosheid. Zou het niet erg zijn als alle spijs die wij gebruiken in kwade dampen zou overgezet worden? Wie met boosheid in zijn hart tot de tafel des Heeren komt, veroorzaakt dat alles wat hij eet, tot zijn schade uitwerkt. "Hij eet en drinkt zichzelf een oordeel", 1 Korinthe 11:29. Kom in liefde! Met liefde gaat het net als met het vuur, dat u de hele dag in de haard aan houdt, maar voor speciale gelegenheden harder laat branden. Wij moeten allen liefhebben, maar tot de heiligen die hier onze medelidmaten zijn, moeten wij het vuur van onze liefde hoger laten opvlammen en moeten wij onze genegenheden tot hen nog meer tonen door goed van hen te spreken, hun gezelschap te kiezen, alle liefdediensten aan hen te verrichten, hun raad te geven als zij twijfelmoedig zijn, hen te troosten als zij bevreesd zijn en hen in hun noden te voorzien. Zo kan de ene christen voor de ander een "Eben-Haëzer" zijn en als engelen Gods voor elkaar.
Het sacrament kan geen vrucht afwerpen voor degene die het niet in liefde ontvangt. Als iemand vergif drinkt en daarna een versterkende drank neemt, zal die versterkende drank hem weinig goed doen. Zo ook zal de versterkende drank van Christus' bloed iemand niet goed doen, als hij het vergif van boosheid in zijn ziel omdraagt. Kom daarom in liefde!

Eerste gebruik.

Leer uit heel deze verhandeling van het sacrament hoe dierbaar een sacrament voor ons moet zijn. Het is een verzegelde handeling om de weldaden van het nieuwe verbond aan ons te vermaken. Een klein stukje was op een perkament aangebracht wordt als middel aangewend om aan iemand anders een kostbaar legaat of een adellijk goed te vermaken. Zo zijn deze sacramentele elementen van brood en wijn, hoewel zij op zichzelf geen grote waarde hebben, maar nu zij geheiligd zijn om als zegels het verbond der genade voor ons te bevestigen, van meer waarde dan alle rijkdommen uit Indië.

Tweede gebruik

Daar het sacrament zo'n heilige verborgenheid bevat, laten wij daar dan aangaan met een heilig hart. Men kan slechts de gekruiste Christus in een geheiligd hart ontvangen. Christus is ontvangen in de geheiligde schoot van een maagd en na Zijn dood werd Zijn lichaam in zuiver lijnwaad gewikkeld en in een nieuw, ongebruikt graf gelegd dat nog nooit verontreinigd was. Als Christus niet in een onrein graf wilde liggen, wil Hij zeker ook niet in een onrein hart ontvangen worden. "Reinigt u, gij die de vaten des HEEREN draagt!", Jesaja 52:11.

Als degenen die de vaten des HEEREN droegen heilig moesten zijn, behoren degenen die vaten des Heeren moeten zijn en Christus' lichaam en bloed moeten bevatten, heilig te zijn.

Derde gebruik

Het lichaam en het bloed van Christus in het sacrament is het aller beste opbeurende middel en de beste vertroosting voor een bekommerde ziel. Nu Christus Zijn bloed heeft gestort, is het recht Gods ten volle bevredigd. In de dood van Christus ligt genoeg om alle twijfels weg te nemen. Als de zonde immers vergif is, is het vlees van Christus een tegengif! De zonde moge dan rood als karmozijn zijn, is het bloed van Christus niet van een nog donkerder kleur en kan dat de zonde niet wegwassen? Als de satan ons met de pijlen van zijn verzoeking raakt, is hier een kostbare balsem uit de wonden van Christus om ons te genezen, Jesaja 53:5. Wat betekent het als wij het brood der verdrukking moeten eten, zo lang als wij in het sacrament gevoed worden met het Brood des levens? Als wij Christus op een sacramentele wijze recht gebruiken, is dat een universeel medicijn ter genezing en een universeel versterkende drank om onze bedroefde ziel te vervrolijken.

9. HET GEBED

98 Vraag. ***Wat is het Gebed?***

Antwoord. *Het gebed is een opoffering van onze begeerten tot God, Psalm 62:9, om dingen die met Zijn wil overeenkomen, 1 Joh. 5:14, in de Naam van Christus, Joh. 16:23, met belijdenis van onze zonden, Psalm 32:5, 6; Daniël 9:4, en dankbare erkenning aan Zijn genade, Filipp. 4:6.*

99 Vraag. ***Welke regel heeft God gegeven, tot onze onderrichting in het Gebed?***

Antwoord. *Het ganse Woord Gods, moet gebruikt worden tot onze onderrichting in het Gebed, 1 Joh. 5:14; maar de bijzondere regel van onderrichting, is dat formulier des gebeds, hetwelk Christus Zijn Discipelen geleerd heeft, gewoonlijk genoemd: Het Gebed des Heeren, Matth. 6: 9-13; Lukas 11 : 2-4.*

"Maar ik was steeds in het gebed", Psalm 109:4

Ik zal hier niet over het gebed uitweiden, daar dit vollediger bezien zal worden bij *het Gebed des Heeren*. Het is één zaak te bidden, maar een andere zaak gedrongen te worden om te bidden: men zegt van iemand die steeds weer bidt, dat hij gedrongen wordt te bidden, evenals wij van iemand die dikwijls aalmoezen geeft, zeggen dat hij een neiging heeft tot liefdadigheid.

Het gebed is een heerlijke plicht, het is het handel drijven van de ziel op de hemel. De Heere komt tot ons neer door Zijn Geest en wij klimmen tot Hem op door middel van het gebed.

Vraag. *Wat is bidden?*

Antwoord. Het is het opzenden van onze begeerten tot God, in de Naam van Christus, betreffende zaken die in overeenstemming zijn met Zijn wil. "Bidden is onze begeerten opzenden" en daarom wordt het wel genoemd onze begeerten bekend maken, Filippenzen 4:6. In het gebed naderen wij als ootmoedige smekelingen, bedelend om ons verzoek ingewilligd te krijgen. Het is "het opzenden van onze begeerten tot God." Het gebed moet tot niemand anders gericht worden dan tot God.

De roomsen bidden tot de heiligen en de engelen, die onze noden niet kennen. "Abraham weet van ons niet", Jesaja 63:16. Het aanbidden van engelen is geheel verboden, Kolossenzen 2:18, 19. Wij mogen tot niemand bidden dan tot Hem in Wie wij kunnen geloven. "Hoe zullen zij dan Hem aanroepen in Welke zij niet geloofd hebben?", Romeinen 10:14. Wij kunnen niet geloven in een engel, daarom moeten wij die niet aanroepen.

Vraag. *Waarom moet men alleen tot God bidden?*

- a. Omdat Hij alleen het gebed hoort. "Gij hoort het gebed", Psalm 65:3. Hierdoor weet men dat God de ware God is, dat Hij het gebed hoort. "Antwoord mij, HEERE, antwoord mij; opdat dit volk erkenne dat Gij, o HEERE, die God zijt", 1 Koningen 18:37.
- b. Omdat God alleen helpen kan. Wij kunnen wel omzien naar tweede oorzaken en net als die vrouw roepen: "Help mij, heer koning", 2 Koningen 6:26. En hij zeide: De

HEERE helpt u niet, waarvan zou ik u helpen? Als wij uitwendige nood hebben, moet God van de hemel zenden en ons uithelpen; als wij in inwendige benauwdheden zijn, kan Hij alleen de vreugdeolie daarin gieten. Daarom moeten wij alleen tot Hem bidden.

- c. Wij moeten bidden om zaken die in overeenstemming zijn met Zijn wil. Als wij om uitwendige zaken bidden, om rijkdom of kinderen, acht de Heere misschien deze dingen niet goed voor ons en onze gebeden moeten toch met Zijn wil overeenkomen. Wij mogen zeker om genade bidden: "Want dit is de wil van God, uw heiligmaking", 1 Thessalonicenzen 4:3. Er mag geen vreemd reukwerk geofferd worden, Exodus 30:9. Als wij om zaken bidden die niet in overeenstemming zijn met Gods wil, offeren wij vreemd reukwerk.
- d. Wij moeten in de Naam van Christus bidden. In de Naam van Christus bidden is niet alleen Zijn Naam in het gebed noemen, maar ook bidden in de hoop op en met het vertrouwen in Zijn verdiensten. "Toen nam Samuel een melklam en hij offerde het geheel den HEERE ten brandoffer", 1 Samuël 7:9. Wij moeten het Lam Christus in de armen van het geloof nemen en dan zullen wij in het bidden verhoord worden. Toen Uzzia wierook wilde offeren zonder priester, was God toornig en sloeg hem met melaatsheid, 2 Kronieken 26:16. Als wij niet in de Naam van Christus bidden, hopen op Zijn voorbede, offeren wij wierook zonder priester en wat kunnen wij dan anders verwachten dan een bestraffing en dat God ons vreselijke dingen zal antwoorden?

Vraag. *Wat zijn de verschillende delen van het gebed?*

Antwoord. Het belijdende deel, de erkenning van onze zonden. Het verzoekende deel, waarin wij verzoeken verschoond te mogen blijven van en bidden tegen een of ander kwaad, of vragen of wij een of ander goed mogen verkrijgen. Het lovende deel, waarin wij danken voor ontvangen weldaden. Dit is het voortreffelijkste deel van het gebed. Als wij iets vragen, handelen wij als een mens, als wij dankzeggen, handelen wij als een engel.

Welke verschillende soorten gebeden zijn er?

- (1) Het stil gebed, in het hart, 1 Samuël 1:13.
- (2) Hardop bidden, Psalm 77:2.
- (3) Het schietgebed, het plotseling en kort opheffen van het hart tot God. "Toen bad ik tot God van den hemel", Nehemia 2:4.
- (4) Het ingegeven gebed, als wij om dingen bidden die de Heere in ons hart legt. "De Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen", Romeinen 8:26. Dan zijn zowel de woorden uit de mond, zover die juist zijn, als de ingevingen in het hart van de Geest.
- (5) Het voorgeschreven gebed. De Zaligmaker heeft ons een voorbeeldgebed gegeven. De Heere heeft ook een vaste formule voor de zegen van de priesters voorgeschreven, Numeri 6:23.
- (6) Het openbaar gebed, als wij bidden ten aanhore van anderen. Het gebed is krachtiger als velen samenstemmen. Vis unita fortior. Verenigde kracht is sterker, Matthéus 18:19.
- (7) Het eenzame gebed, als wij alleen bidden. "Ga in uw binnenkamer", Matthéus 6:6.

Vraag. *Van welk gebed kan men zeggen dat het het meest waarschijnlijk is dat het door de Heere verhoord zal worden?*

Als het de juiste eigenschappen heeft. Dat is een goede medicijn, dat de juiste ingrediënten heeft en dat gebed is goed en zal hoogstwaarschijnlijk door de Heere verhoord worden, waarin de volgende zeven zaken aanwezig zijn.

1. Het moet met het geloof gemengd zijn. "Maar dat hij ze begere in geloof", Jakobus 1:6. Geloof, dat God hoort en op Zijn tijd antwoordt, geloof Zijn liefde en waarheid. Geloof dat Hij liefde is en u daarom niet wil afwijzen. Geloof dat Hij de waarheid is en daarom Zichzelf niet zal verloochenen. Het geloof wekt het gebed op. Het geloof is voor het gebed, wat de veer voor de pijl is. Het geloof zet de veer op de pijl van het gebed en doet het sneller wegvliegen en doordringen tot de troon der genade. Het gebed dat zonder geloof is, is vruchteloos.
2. Het moet een gebed van een gebroken geest zijn. "De offeranden Gods zijn een verbroken geest", Psalm 51:19. De wierook moest stukgeslagen worden om de verbrokenheid van hart in het gebed te symboliseren. O, zegt een christen, ik heb niet zulke gaven en zo'n uitdrukkingsvermogen als anderen. Evenals Mozes, die zei: "Ik ben niet wel ter tale." Maar, kunt u schreien? Smelt uw hart als u bidt? Als men met een schreiend hart bidt, krijgt men verhooring. De tranen druppen als parels uit de ogen. "Jacob overmocht Hem; hij weende en smeekte Hem", Hoséa 12:5.
3. Het gebed moet in ijver en met vurigheid opgezonden worden. "Een krachtig en vurig gebed vermag veel", Jakobus 5:16, Engelse vertaling. Een koud gebed en een koud verzoek hebben nooit gunstig gevolg. Een gebed dat niet vurig is, is als een offerande zonder vuur. Het gebed wordt wel genoemd een "uitstorten van de ziel" om de vurigheid ervan uit te drukken, 1 Samuël 1:15. Vormelijkheid doet het gebed versterven. Het gebed wordt vergeleken met wierook. "Mijn gebed worde gesteld als reukwerk", Psalm 141:2. Vurige kolen moesten op het reukwerk gelegd worden om het welriekend en geurend te maken. Zo is vurigheid van genegenheden als de kolen op het reukwerk; dat zorgt ervoor dat het gebed als een liefelijke reuk opstijgt. Christus bad met sterke roeping, Hebréë 5:7. Clamor iste penetrat nubes. "Dit geroep dringt door de wolken", Luther. Een krachtig gebed dat als een kanon op de poorten van de hemel gericht wordt, doet die poorten openzwaaien.

Overweeg het volgende om een heilig vuur en ijver in de ziel te verwekken tot het gebed.

- a. Een gebed zonder vurigheid is geen gebed; dat is slechts praten en niet bidden. Een levenloos gebed is evenmin een gebed als een afbeelding van een mens een mens is. Men kan dan wel met Faraó zeggen: "Ik heb een droom gedroomd", Genesis 41. Het is slechts dromen en niet bidden. Leven en vurigheid geven een plicht een aanzien.
- b. Overweeg toch wat onze nood is ten aanzien van de dingen waarom wij in het gebed bidden. Wij komen om Gods gunst vragen en als wij Zijn liefde niet ontvangen hebben, is alles wat wij genieten een vloek voor ons. Wij vragen, of onze ziel gewassen mag worden in het bloed van Christus. Als Hij ons niet wast, hebben wij geen deel aan Hem, Johannes 13:8. Wanneer wij ooit ernst dienen te betrachten, dan is het toch zeker wel als wij bidden om leven voor onze ziel?
- c. Alleen aan het vurig gebed is de belofte van zegen vastgemaakt. "En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart", Jeremia 29:13. Zonder belofte is het tevergeefs bidden en de belofte is alleen vermaakt aan een vurig gebed. Bij de Romeinen hadden de portiers van gebouwen hun deuren altijd wijd openstaan, opdat allen die een verzoek hadden, vrij binnen konden gaan. Zo staat Gods hart altijd open voor het vurig smeekgebed.

4. Het gebed moet oprecht zijn. Oprechtheid is de gulden draad die door alle godsdienstplichten moet lopen. Er is oprechtheid in het gebed, als onze doeleinden goed en heilig zijn, als het in ons gebed gaat om lichamelijke én om geestelijke weldaden. Wij zenden het gebed op zoals een koopvaardijship uitgezonden wordt, opdat wij grote ladingen geestelijke goederen mogen terugontvangen. Ons doel daarbij is, dat ons hart heiliger moge worden, dat wij meer gemeenschap met God mogen hebben en dat de ons geschonken genade vermeerderd moge worden. Als in het gebed het goede doel wordt gemist, zal ook de goede uitkomst ontbreken.
5. Het gebed dat door God verhoord zal worden, moet uit de vastigheid van het hart voortkomen. "Mijn hart is bereid, o God", Psalm 57:8. De Engelse vertaling heeft: *Mijn hart is vast*, dat wil zeggen: verzekerd van Uw hulp. Sedert de val is ons hart als kwikzilver, principium motus, dat geen vaste vorm wil aannemen. De gedachten hebben de neiging te dwalen en zich heen en weer te bewegen terwijl wij bidden, net als iemand die naar een zekere plaats reist, die zijn weg verlaat en rond dwaalt en niet weet waarheen. In het gebed begeven wij ons naar de troon der genade, maar hoe vaak verlaten wij die weg als gevolg van ijdele denkbeelden! Dat is eerder dwalen dan bidden.

Hoe kunnen wij van deze ijdele, ongepaste gedachten, die ons van het gebed aftrekken en, naar wij vrezen onze verhoring beletten, genezen worden?

- (1) Heb toch in het gebed een levendig besef van Gods oneindige majesteit en reinheid! Zijn oog is op ons gericht in het gebed en wij mogen wel met David zeggen: "Gij hebt mijn omzwerven geteld", Psalm 56:9. De gedachte hieraan zou ons moeten doen letten op de plicht waarmee wij bezig zijn. Als iemand een verzoek zou richten aan een aardse vorst, zou hij dan tegelijkertijd met een veertje spelen? Plaats uzelf, als u bidt, als in Gods tegenwoordigheid. Als u eens zou kunnen kijken door het sleutelgat van de hemel en daar zien hoe eerbiedig en aandachtig de engelen bezig zijn om God te aanbidden, dan zou u zich zeker direct schamen over uw ijdele gedachten en afschuwelijke onbeschaamdheden in uw gebed.
- (2) Als u in het gebed uw hart erbij wilt houden, houd dan uw oog omhoog gericht. "Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit", Psalm 123:1. Er komt veel ijdelheid door het oog naar binnen. Als het oog tijdens het gebed afdwaalt, dwaalt het hart ook af. Als men denkt het hart in het gebed erbij te houden en men laat echter het oog maar wat staren, is dat net eender alsof iemand denkt dat hij zijn huis veilig achterlaat maar de ramen open laat staan.
- (3) Als u in het gebed uw gedachten erbij wilt houden, heb dan meer liefde tot God. Liefde houdt de gedachten er ernstig bij. Wie verliefd is, kan zijn gedachten niet van het voorwerp van zijn liefde afhouden. Wie de wereld liefheeft, laat zijn gedachten in de wereld hangen. Als wij God meer lief zouden hebben, zouden onze gedachten intenser op Hem gericht zijn in het gebed. Als wij met meer vergenoeging in de plicht bezig waren, zouden wij minder afgeleid worden.
- (4) Smeek om de hulp van de Heilige Geest om uw gedachten erbij te houden en laat ze in het gebed indringend en ernstig zijn. Een schip zonder stuurman drijft eerder dan dat het vaart. Opdat onze gedachten in het gebed niet heen en weer drijven, hebben wij de gezegende Geest nodig als onze Stuurman om ons te leiden. Alleen Gods Geest kan de gedachten binden. Een bevende hand kan evenmin een lijn recht trekken als dat wij ons hart in het bidden erbij kunnen houden zonder de Geest van God.
- (5) Maak er een gewoonte van in de dagelijkse loop van het leven heilige gedachten te koesteren. Davids gedachten waren dikwijls bij God. "Word ik wakker, zo ben ik

- nog bij U", Psalm 139:19. Wie buiten het gebed zichzelf de vrijheid veroorlooft ijdele gedachten te koesteren, zal in het gebed nauwelijks andere gedachten hebben.
- (6) Als u uw gemoed op God gevestigd wilt houden, waak dan over uw hart, niet alleen na het gebed, maar ook in het gebed. Het hart is geneigd u te ontglippen en duizend grillen te vertonen in het gebed. Wij lezen van engelen die op en neer klommen op de Jakobsladder, zo zult u ook gewaar worden dat uw hart in het gebed opklimt ten hemel en een ogenblik later afdaalt naar aardse voorwerpen. O, christenen, waak over uw hart in het gebed. Wat een schande is het als men bedenkt, dat terwijl wij tot de Heere spreken, ons hart in het veld vertoeft, of in ons kantoor of ergens anders, bezig met boodschappen te doen voor de duivel!
- (7) Sta naar een groter mate van genade. Hoe meer ballast een schip heeft, hoe beter het vaart. Hoe meer het hart bezet is met genade, hoe gestadiger het in het gebed zich ten hemel beweegt.
6. Een gebed dat wellicht door de Heere verhoord zal worden, moet met redenen omkleed zijn. Het behaagt de Heere dat wij met Hem pleiten en beweegredenen in het gebed gebruiken. Merk op hoeveel beweegredenen Jacob in zijn gebed gebruikte. "Ruk mij toch uit mijns broeders hand", Genesis 32:11. De argumenten die hij gebruikte, ontleende hij aan Gods bevel. "O, HEERE, Die tot mij gezegd hebt: Keer weder tot uw land", vers 9. Alsof hij wilde zeggen: ik heb deze reis niet ondernomen op eigen initiatief, maar op Uw aanwijzing; daarom bent U het aan Uw eer verplicht mij te beschermen. En hij gebruikt nog een argument: "Gij hebt immers gezegd: Ik zal gewisselijk bij u weldoen", vers 12. HEERE, zult U dan van Uw eigen belofte afwijken? Zodoende gebruikte hij beweegredenen in het gebed en hij kreeg niet alleen een nieuwe zegen, maar zelfs een nieuwe naam. "Uw naam zal voortaan niet Jacob heten, maar Israël, want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht", vers 28. Het behaagt de Heere dat men Hem tracht te overwinnen met kracht van argumenten. Dus, als wij tot God komen in het gebed om genade, laten wij dan beweegredenen gebruiken. "Heere, Gij noemt Uzelf de God aller genade en waar zullen wij dan met ons vat anders heengaan dan naar de Fontein? Heere, U kunt Uw genade meedelen en toch vermindert ze niet. Heeft Christus voor arme, behoeftige schepselen de genade niet verworven? Iedere kruimel genade kost een druppel bloed. Is Christus gestorven om de genade voor ons te verwerven en zullen wij dan niet de vrucht van Zijn verdienste ontvangen? Heere, het is voor U een zaak van vreugde de borsten van barmhartigheid en genade te doen vloeien en zult U dan Uzelf tekortdoen in datgene waarin U Zich verlustigt? U hebt toch beloofd Uw Geest te zenden om de genade te planten? Kan de waarheid liegen? Kan de getrouwheid ons teleurstellen?" Zo behaagt het de Heere om met beweegredenen in het gebed overwonnen te worden.
7. Een gebed dat de Heere zal verhoren, moet gepaard gaan met reformatie van het leven. "Indien gij uw hart bereid hebt, zo breid uw handen tot Hem uit. Indien er ondeugd in uw hand is, doe het verre weg", Job 11:13,14. Als men in de zonde leeft, verhardt dit het hart en maakt dat de Heere niet hoort. Het is dwaas als men tegen de zonde bidt en dan toch tegen het gebed in zondigt. "Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de HEERE zou niet gehoord hebben", Psalm 66:18. Een zeilsteen verliest zijn aantrekkingskracht als men die bestrijkt met knoflook. Zo verliest het gebed zijn kracht als men het verontreinigt met zonde. Het reukwerk van het gebed moet op het altaar van een heilig hart geofferd worden.

Hieruit ziet u wat voor gebed er het meest waarschijnlijk door God verhoord zal worden.

Eerste gebruik

- *Hier worden diegenen bestraft die helemaal niet bidden.* Het wordt als kenmerk van een goddeloze genoemd, dat hij God niet aanroept, Psalm 14:4. Denkt iemand die nooit iets vraagt, een aalmoes te zullen ontvangen? Denkt men genade van God te ontvangen, als men er nooit naar zoekt? Dan zou God zulke mensen nog vriendelijker behandelen dan Zijn eigen Zoon. Christus heeft gebeden geofferd met sterke roeping en tranen, Hebreëen 5:7. Geen van Zijn kinderen wordt als een stomme geboren, Galaten 4:6.
- *Ook worden zij bestraft die opgehouden zijn met bidden, wat een teken is dat zij nooit de vruchten en de troost ervan hebben ervaren.* Wie het gebed nalaat, laat ook na de Heere te vrezen. "Ja, gij vernietigt de vreze en neemt het gebed voor het aangezicht Gods weg", Job 15:4. Iemand die opgehouden is met bidden, is in staat tot elke goddeloosheid. Toen Saul ermee opgehouden was naar God te vragen, ging hij naar de tovenaars van Endor.

Tweede gebruik

Heb toch steeds een neiging tot het gebed. "Ik was steeds in het gebed", zegt David. Bid om vergeving en om reiniging. Het gebed is de gulden sleutel die de hemel opent. De boom der belofte laat zijn vrucht niet vallen, tenzij die geschud wordt door de hand des gebeds. Al de weldaden van Christus' verlossingswerk worden ons door middel van het gebed geschonken.

Tegenwerping. *Ik heb al zo lang om genade gebeden maar heb geen antwoord gekregen. "Ik ben vermoeid van mijn roepen", Psalm 69:4.*

Antwoord. De Heere kan ons wel verhoren, als wij niets van Hem vernemen. Zodra het gebed opgezonden wordt, hoort God het, hoewel Hij niet dadelijk antwoordt. Een vriend kan een brief van ons ontvangen, hoewel hij ons niet dadelijk een antwoord zendt. De Heere stelt het antwoord op een gebed wel uit, maar toch slaat Hij het niet af.

Vraag. *Waarom stelt de Heere een antwoord op het gebed uit?*

Antwoord.

- Omdat Hij graag de stem van het gebed hoort. "Het gebed der oprechten is Zijn welgevallen", Spreuken 15:8. U laat toch ook een muzikant een tijd lang spelen eer u hem geld toewerpt, omdat u graag zijn muziek hoort, Hooglied 2:14.
- De Heere kan het antwoord op het gebed wel uitstellen, terwijl Hij het niet afwijst, opdat Hij ons verootmoedige. Hij heeft reeds zolang tot ons gesproken door Zijn Woord dat wij de zonden zouden verlaten, maar wij wilden niet naar Hem luisteren. Daarom laat Hij ons nu in het gebed tot Hem roepen en schijnt ons niet te horen.
- Hij kan het antwoord op het gebed wel uitstellen terwijl Hij het toch niet weigert, omdat Hij ziet dat wij de weldaad waar we om vragen, nog niet kunnen verdragen. Misschien bidden wij om verlossing, terwijl wij daar nog niet aan toe zijn, het schuim is er bij ons nog niet afgekookt. Wij zouden willen dat de Heere ons maar spoedig verlost, maar wij zijn traag om ons te bekeren.
- De Heere kan het antwoord op het gebed wel uitstellen, opdat de weldaad waar wij om bidden, te meer op prijs gesteld moge worden en des te aangenamer moge zijn als die komt. Hoe langer de schepen van een koopman buitenslands blijven, hoe meer hij verblijd is als zij met specerijen en edelstenen beladen thuishkomen. Wees

daarom niet moedeloos, maar loop de Heere na met uw gebeden. Hoewel God wacht om te antwoorden, Hij zal u niet weigeren. Het gebed overwint de Onoverwinnelijke, vincit invincibilem, *'het overwint de Almachtige'*, Hoséa 12:5. De Tyriërs bonden hun god Hercules vast met een gouden keten, opdat hij niet weg zou gaan. De Heere werd door het gebed van Mozes als met een gouden keten vastgehouden. "En nu, laat Mij toe", Exodus 32:10. Waarom dat? Wat deed Mozes dan? Hij bad alleen maar. Een weldaad wordt door het gebed binnengebracht. Al is uw geval nog zo ernstig, als u maar bidden kunt, hoeft u niet te vrezen, Psalm 10:17. Daarom, *wees steeds in het gebed!*

Einde